

Bundel – Algemeen Bestuur ODZOB van 30 november 2023

- 1 Opening, vaststelling agenda
- 2 Ingekomen stukken, mededelingen en actualiteiten
- 2.a Medewerkersonderzoek, de heer Van Bree (zie ook punt 8.e)
- 2.b Voorzitter GPO, de heer Van Bree
- 3 Hamerstukken (besluitvorming)
- 4 Bespreekpunten (discussie en besluitvorming)
- 4.a Collectief programma 2024, de heer Van Bree
 - Bijlage 4.a.1 AB-voorstel Collectief Programma 2024
 - Bijlage 4.a.2 Projecten collectief programma 2024 Toelichting
- 4.b Geharmoniseerde operationele kaders, de heer Van de Berkmortel
 - Bijlage 4.b.1 AB-voorstel Vaststelling geharmoniseerde operationele kaders
 - Bijlage 4.b.2 ROK VTH
 - Bijlage 4.b.3 Regionaal Uitvoeringsbeleid asbest (RUB)
 - Bijlage 4.b.4 Beleid Uitvoering Bodemtaken onder de Omgevingswet
- 4.c Kadernota ODZOB 2025, de heer Geldens
 - Bijlage 4.c.1 AB-voorstel Kadernota 2025
 - Bijlage 4.c.2 Kadernota 2025
- 4.d Gewijzigde controleverordening ODZOB 2023, de heer Geldens
 - Bijlage 4.d.1 AB-voorstel gewijzigde controleverordening ODZOB 2023
 - Bijlage 4.d.2 Gewijzigde Controleverordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2023 november 2023
- 5 Informerend
- 5.a Agrarische ontwikkelingen: handelingsperspectief/stallendeaddline IOV, de heer Van de Noort
- 6 Rondvraag
- 7 Sluiting
- 8 Ter informatie
- 8.a AB-vergadering 12 oktober 2023 verslag, besluitenlijst en actielijst
 - Bijlage a AB 12 oktober 2023 verslag besluitenlijst actielijst
- 8.b DB-vergadering 21 september verslag, besluitenlijst en actielijst
 - Bijlage b DB 21 september 2023 verslag besluitenlijst actielijst
- 8.c Voortgang programma voor- en nazorg Omgevingswet, de heer Van de Berkmortel
 - Bijlage c AB-voorstel Voortgang Programma voor- en nazorg Omgevingswet
- 8.d Publicatie AB-vergaderstukken op website, de heer Van Bree
 - Bijlage d AB-voorstel Publicatie AB-vergaderstukken op website
- 8.e Fitte organisatie – medewerkersonderzoek, de heer Van Bree
 - Bijlage e.1 AB-voorstel Fitte organisatie medewerkersonderzoek
 - Bijlage e.2 Gezamenlijk geschreven projectopdracht Medewerkersonderzoek ODZOB

Vergadering algemeen bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 30 november 2023

Agendapunt : 4.a

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Collectief Programma 2024

Beslispunten :

1. In te stemmen met het Collectief Programma 2024.

Aanleiding

De ODZOB heeft als primaire doelstelling om een kwalitatief goede uitvoering te geven aan de opgedragen VTH-taken. De uitvoering van de VTH-werkzaamheden is voor een belangrijk deel opgenomen in de jaarlijkse werkprogramma's. Dan blijven ook werkzaamheden over die we in gezamenlijkheid oppakken omdat de meerwaarde van de gezamenlijke aanpak daarmee ook wordt toebedeeld aan alle gemeenten en provincie. Hiervoor maken we elk jaar een collectief programma. In 2021 hebben we samen met de regio nieuwe kaders vastgesteld om effectiever middelen en projecten aan te wenden. Dit om ook de komende jaren te kunnen werken aan de versteviging van het fundament van onze dienst. Zorgdragen dat we de 'basis op orde' hebben en houden, en daarnaast flexibel zijn en in kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving. Om hier volwaardig invulling aan te geven is een regio brede gezamenlijke aanpak nodig.

Toelichting

In de toelichting op het programma 2024 komen achtereenvolgens aan bod: de achtergronden en kaders van het programma, en de uitwerking van het programma voor komend jaar waarbij doelen vanuit de Meerjarenvisie van de ODZOB een nadrukkelijke plek krijgen in het programma.

1. Achtergrond kaderstelling Programma 2022-2026

Met de herijking van het Collectief Programma 2022-2026 is op basis van de opvolging van het Rekenkameronderzoek (RKO) een nieuwe kaderstelling uitgewerkt voor de gehele programmaperiode. Deze kaders hebben betrekking op de volgende onderdelen:

- inhoud programma
- projectvoorstellen

- governance
- financiën

Ten aanzien van de inhoud van het programma ziet de GPO-werkgroep collectieve taken als belangrijke verbeteringen een duidelijker onderscheid tussen structurele taken en projecten, benoemen van de toegevoegde waarde -nu opgenomen in elk projectvoorstel- en een betere relatie leggen met de kaders (ROK V/TH, kadernota etc. en lopende programma's (Omgevingswet). Vanuit de herijking was voor de governance van het programma behoefte aan een actiever programmabeheer vanuit de deelnemers. Hier is invulling aan gegeven door het programma jaarlijks vast te laten stellen door het AB.

2. Collectief Programma 2024

In het Collectief Programma is onderscheid gemaakt in enerzijds structurele collectieve taken en anderzijds eenmalige incidentele initiatieven en projecten. Voor beide hoofdonderdelen is er een aantal wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van het programmajaar 2023, die hier nader worden geded.

Structurele taken 2024

De structurele taken en activiteiten dienen het collectieve belang van de regio en zijn vanwege wisselende en of geringe inzet per deelnemer moeilijk toe te delen aan de individuele werkprogramma's. De meeste taken worden al vanaf de oprichting van de dienst hier ondergebracht. Voor 2024 zijn de belangrijkste wijzigingen:

- Business Intelligence. Onder deze noemer zijn belangrijke werkzaamheden samengebracht die de data- en informatiepositie van de ODZOB moeten verstevigen.
- De werkzaamheden die in het kader van ondermijning worden opgepakt worden ondergebracht bij het ROK TH.

Eenmalige initiatieven en projecten 2024

Voor de doorontwikkeling van de organisatie zetten we capaciteit in op (eenmalige) initiatieven en projecten met vooraf bepaalde doelen, concrete tijdsplanning (begin-eind) en passend binnen de kaderstelling, en prioriteiten.

Samen met de regio is door de ODZOB een Meerjarenvisie (MJV) opgesteld. De MJV bepaalt in hoge mate de inhoudelijke koers van de ODZOB voor de komende jaren. De MJV wil toewerken naar een solide basis die op orde is, onderhouden wordt en daarmee actueel blijft. In de MJV zijn in lijn met de missie en visie van de ODZOB 4 hoofdthema's benoemd:

- Veilig
- Gezond
- Duurzaam
- Omgeving

Het collectief programma bevat allerlei doorlopende activiteiten, maar voor de nieuwe projectvoorstellen voor 2024 wordt al nadrukkelijk gekeken naar de doelen voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Waar mogelijk zijn de nieuwe voorstellen ook al toegedeeld naar de 4 hoofdthema's.

Overige werkzaamheden in het programma Regionale Samenwerking

De werkzaamheden in het kader van de Omgevingswet, Omgevingsveiligheid en het project Samen Sterk in Brabant (SSIB) worden in 2024 voortgezet. Daarmee zijn er geen inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van 2023.

Nieuwe bestuurlijke besluitvorming in 2024

Het huidige Programma Omgevingsveiligheid heeft de looptijd 2021-2024 en ook het huidige Programma SSIB houdt per eind 2024 op te bestaan. Voor beide programma's betekent dit dat een invulling na 2024 een nieuw bestuurlijk besluit vergt. Dit geldt ook voor de consortiumovereenkomst voor het Regionaal Meetnet die eindigt per eind 2024 (ter kennisname: het meetonderzoek loopt door tot 2026).

3. Versterking van het VTH-stelsel/SPUK IBP VTH

Met het advies van de Cie Van Aartsen heeft het ministerie van IenW ingezet op de versterking van het bestaande VTH-stelsel met nadrukkelijk ook als doel om de uitvoering door de omgevingsdiensten te verbeteren. De Rijksoverheid heeft in september 2022 een subsidieregeling uitgevaardigd voor omgevingsdiensten. Dit betreft de SPUK Inter Bestuurlijk Programma versterking VTH-stelsel. Voor 2024 worden de omgevingsdiensten in de gelegenheid gesteld het programma verder af te ronden en waar nodig te herijken. De ODZOB zal voor 2024 een herzien plan indienen. Indien er geen akkoord komt op het plan voor 2024 dan wordt voorgesteld een 4-tal projecten, waaronder het project Visitatie als belangrijkste, alsnog onder te brengen bij het collectief programma. Deze projecten zijn van belang om door te groeien naar een robuuste organisatie en sluiten ook aan op de doelen van de Meerjarenvisie van de ODZOB.

Beoogd effect

Uitgangspunt voor het collectief Programma 2024 zijn de kaders en randvoorwaarden die door het AB zijn vastgesteld voor de periode 2022-2026. Deze kaders zijn vertaald naar een consistente tweedeling en uitwerking naar collectieve taken en eenmalige projecten en initiatieven. Deze werkzaamheden zijn voor Programma 2024 beoordeeld op toegevoegde waarde -opgenomen in elk projectvoorstel- en dragen bij aan de kwaliteitsverbetering van de uitvoering van de VTH-taken in de regio.

Argumenten en onderbouwing

1.1 Uitwerking binnen de kaders en gekoppeld aan inhoudelijke doelen MJV

Met de kaderstelling 2022-2026 als het referentiekader is het programma 2024 opgesteld. Het programma past binnen de financiële begroting 2024.

Er zijn voor de nieuwe initiatieven zoveel mogelijk inhoudelijke keuzes gemaakt die passen binnen de thema's en doelen van de MJV van de ODZOB. Naast de toegevoegde waarde is ook gekeken naar de urgentie om nieuwe projecten al dan niet op te pakken. Er is een meerjarige doorkijk gemaakt voor inzicht in vrijval van middelen in de komende jaren: middelen die weer beschikbaar komen voor nieuwe ontwikkelingen.

Het conceptprogramma is voorgelegd aan het GPO met gelegenheid om inbreng te leveren. De afgevaardigde werkgroep van het GPO heeft het programma bijgesteld op doelen en beoogde resultaten.

1.2 Nieuwe besluitvorming overige werkzaamheden in 2024

Voor 2023 zijn ook overige collectieve werkzaamheden opgenomen in het programma: SSIB, Programma Omgevingswet en project Omgevingsveiligheid. Deze werkzaamheden vragen evenals het Regionaal Meetnet om nieuwe besluitvorming om voortzetting na 2024 te continueren.

1.3 Inzet op projecten met SPUK-subsidie in 2024

De inzet is gericht op continueren van projecten onder de subsidieregeling SPUK IBP VTH. Daarmee vormen de projecten die nu pro forma zijn opgenomen bij het collectief programma 2024 dan verder geen onderdeel van het collectief programma 2024.

Kanttekeningen en onderbouwing

1.1 Doelen koppelen aan inzet op resultaat

De inhoudelijke doelen van het programma sluiten zeker voor de nieuwe initiatieven aan op de doelen en opgaven en behoefte in de regio. De regionale werkgroep geeft wel aan dat focus op de beoogde resultaten in de voorstellen van groot belang is, wil de VTH-uitvoering in de regio ook daadwerkelijk de vruchten plukken van het programma. Daarnaast de vaststelling dat het programma aan kracht kan winnen door de regio nog meer te betrekken bij het vaststellen van toegevoegde waarde van projectvoorstellen. Deze handschoen wordt opgepakt voor het nieuwe programma 2025.

Financiën / Personeel

De Begroting 2024 kent naast het programma Dienstverlening het programma Regionale Samenwerking. Voor programma Regionale Samenwerking is een bedrag van € 2.466.535 beschikbaar gesteld. Dit is inclusief de verschuiving van (een deel van) de accountmanagement-activiteiten van de overhead naar declarabele werkzaamheden. Het programma bestaat uit de volgende 4 pijlers:

1. Collectief programma,
 - a) Waarvan uren: € 1.240.825
 - b) Waarvan externe kosten: € 194.007
2. Samen sterk in Brabant: € 387.178
3. Omgevingsveiligheid € 156.293
4. Omgevingswet € 488.232

Vervolg / Communicatie

Het definitieve Collectief Programma 2024 zal worden gepubliceerd op de website van de ODZOB en ter beschikking worden gesteld aan de ambtelijk vertegenwoordiging van de regio, i.c. het GPO.

Bijlagen

- Toelichting Collectief Programma 2024

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

Gezien voorgaand voorstel van het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

BESLUIT

1. In te stemmen met het Collectief Programma 2024.

Zo vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

J.C.J. van Bree
voorzitter

M. van Dort
secretaris

JAARPLAN COLLECTIEF PROGRAMMA 2024

Toelichting

Jaarplan collectief programma 2024

Toelichting

In opdracht van

Miranda Noordermeer

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Postbus 8035

5601 KA Eindhoven

Auteur

Mat Verkoelen

Projectnummer

Datum

Oktober 2023

Status

concept

Inhoudsopgave

1	Collectief Programma 2024	4
1.1	Gezamenlijk werken aan kwaliteit	4
1.2	Collectief Programma 2024 in één oogopslag	5
1.3	Toelichting middelen	6
1.3.1	Financiële kaders 2024	6
1.3.2	Inter Bestuurlijk Programma/SPUK IBP VTH	6
1.3.3	Middelen voor taken en projecten voor 2025 en 2026	6
1.4	Inhoudelijke oriëntatie op de Meerjarensie	7
1.5	Eenmalige projectenvoorstellen niet opgenomen in het programma 2024	8
1.6	Kaderstelling programma 2024	9
2	Overzicht van het Collectief Programma 2024	10
2.1	Bestaande structurele (jaarlijkse) collectieve-taken	11
2.2	Projecten en taken (eenmalig/incidenteel) Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
2.3	Externe kosten en overige programma's onder collectieve taken 2024	19
2.4	Voorstellen en initiatieven in het kader van het IBP 2024	20

1 Collectief Programma 2024

1.1 Gezamenlijk werken aan kwaliteit

De ODZOB heeft als primaire doelstelling om een kwalitatief goede uitvoering te geven aan de opgedragen VTH taken. De uitvoering van de VTH werkzaamheden is voor een belangrijk deel opgenomen in de jaarlijkse werkprogramma's voor alle afzonderlijke deelnemers en toegeneden op die deelnemer. Dan blijven ook werkzaamheden over die we efficiënter en productiever in gezamenlijkheid op kunnen pakken omdat de meerwaarde van de gezamenlijke aanpak daarmee ook wordt toebedeeld aan alle gemeenten en provincie. Hiervoor maken we elk jaar een collectief programma. In 2021 hebben we samen met de regio nieuwe kaders vastgesteld om effectiever middelen en projecten aan te wenden. Dit om ook de komende jaren te kunnen werken aan de versteviging van het fundament van onze dienst. Zorgdragen dat we het 'fundament op orde' hebben en houden en daarnaast flexibel zijn en in kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving. Om hier volwaardig invulling aan te geven is een regio brede gezamenlijke aanpak nodig.

Kaderstelling

Om tot een definitief programma te komen maken we gebruik van de vastgestelde kaders. Dit betekent dat als randvoorwaarden gelden de herijking van het programma per 2021, referentiekader en proces voor projectvoorstellen, e.e.a. conform het besluit van het AB van 2 december 2021.

In de begroting van de ODZOB

Jaarprogramma 2024

Binnen het beschikbare budget moeten keuzes worden gemaakt waar de prioriteiten voor het programma 2024 liggen. Met een afvaardiging vanuit het GPO is het collectief programma 2024 voorbereid. Er wordt invulling gegeven aan structurele taken en er zijn middelen voor nieuwe ontwikkelingen.

Besluitvormingsproces

De gezamenlijke deelnemers zijn de opdrachtgever. Na prioritering wordt het collectief programma als definitief voorstel voorgelegd voor bestuurlijk akkoord door het dagelijks bestuur en algemeen bestuur van de ODZOB.

Leeswijzer

Deze paragraaf 1.2 geeft een toelichting en overzicht op het programma en vervolgens zijn de financiële kaders beschreven in paragraaf 1.3. De paragraaf 1.4 en 1.5 schetsen de verdere ontwikkeling van collectief programma in de komende jaren waarbij de focus ligt op doelen geformuleerd in de Meerjarenvisie. Hoofdstuk 2 geeft een nadere toelichting op de uitwerking van het programma.

1.2 Collectief Programma 2024 in één oogopslag

Programma 2024		
Collectieve jaarlijkse taken		
Ondersteuning GPO	200	€ 26.200
Coördinatie consignatiedienst	400	€ 52.400
Ov kleursporen beleidsondersteuning en toepassing LHS	100	€ 13.100
Samenwerking politie en justitie strafrechtelijk spoor	300	€ 39.300
Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving	880	€ 115.280
BPO, Transitie zorgv. veehoud./Agrarisch Platform	700	€ 91.700
Programmamanagement	300	€ 39.300
Regionale ondersteuning accountmanagement coll. progr.	1.050	€ 137.550
ODZOB on tour	150	€ 19.650
NIEUW VOOR 2024		
Business Intelligence: werken aan outcomegerichtheid	1.200	€ 157.200
Meerjarenvisie ODZOB: sturing, monitoring, (input kadernota)	175	€ 22.925
Totaal structureel	5.455	€ 714.605
Incidentele (doorlopende) projecten/taken		
Stikstof in uitvoering VTH	600	€ 78.600
Regionaal meetnet	500	€ 65.500
Actuele ontwikkelingen/post onvoorzien	200	€ 26.200
Uitwerking nieuwe Dienstverleningsovereenkomst DVO	150	€ 19.650
NIEUW VOOR 2024		
MJV Veilig		
Op weg naar een Brabantse ketenaanpak	550	€ 72.050
MJV Gezond		
Gezondheid 2024	350	€ 45.850
Sturen op bodem	200	€ 26.200
Cumulatie geur	200	€ 26.200
Licht in de Omgevingswet	200	€ 26.200
ZZS gebruik Effect Tool	125	€ 16.375
MJV Duurzaam		
Bijdragen aan de RES	200	€ 26.200
Klimaatadaptatie	160	€ 20.960
Regierol verduurzamen en energiegebruik	180	€ 23.580
MJV Omgeving		
Geen invulling zie Programma Omgevingsveiligheid en SPUK IBP 2024		
Instrumentarium		
Voorstel bundelen implementatie ROKs	400	€ 52.400
Voorstel SPUK IBP 2024/Inpassen Collectief Programma		
ZZS	0	€ 0
Visitatie ihkv IBP/cie van Aartsen	0	€ 0
Advies Omgevingsplannen	0	€ 0
Regierol circulaire economie	0	€ 0
Totaal incidenteel	4.015	€ 525.965
Totaal incidenteel+structureel	9.470	€ 1.240.570
Totaal uren over (+)/tekort (-)		
Uren vertaald naar middelen		
Kosten (extern)		
Brabantbrede meldkamer+ OMWB A2Antwoordservice		€ 117.580
Meetnet betreft bijdrage fysieke meetnet		€ 64.669
Overige kosten (oa reserveringen OGP)		€ 11.758
Totaal kosten		€ 194.007
Totaal Collectief Programma 2024		€ 1.434.577
		€ 1.434.832
OVERIGE ONDERDELEN PROGRAMMA REGIONALE SAMENWERKING		
SSIB		€ 387.187
Omgevingsveiligheid		€ 156.293
Omgevingswet nazorg		€ 488.232

1.3 Toelichting middelen

1.3.1 Financiële kaders 2024

De Begroting 2024 kent naast het programma Dienstverlening het programma Regionale Samenwerking. Voor programma Regionale Samenwerking is een bedrag van € 2.466.535 beschikbaar gesteld. Dit is inclusief de verschuiving van (een deel van) de accountmanagement-activiteiten van de overhead naar declarabele werkzaamheden. Het programma bestaat uit de volgende 4 pijlers:

1. Collectief programma,	
a) Waarvan uren:	€ 1.240.825
b) Waarvan externe kosten:	€ 194.007
2. Samen sterk in Brabant:	€ 387.178
3. Omgevingsveiligheid	€ 156.293
4. Omgevingswet	€ 488.232

De verdere inhoudelijke toelichting op de werkzaamheden is opgenomen in paragraaf 3.

1.3.2 Inter Bestuurlijk Programma/SPUK IBP VTH

Naar aanleiding van het rapport van de Commissie Van Aartsen is op landelijk niveau een interbestuurlijk programma (IBP) Versterking VTH-stelsel gestart. Het ministerie IenW heeft voor de zomer het IBP vastgesteld en ook middelen ter beschikking gesteld. Omgevingsdiensten en ook ODZOB hebben een subsidieaanvraag ingediend voor de SPUK IBP VTH. Deze aanvraag is november 2022 gehonoreerd voor 2023. Deels zijn er landelijke projecten waar de omgevingsdiensten verplicht aan deelnemen. Daarnaast is er aanvullend de mogelijkheid van individuele regionale projecten. Het ministerie heeft aangegeven dat uitvoering kan doorlopen in 2024 en dat tevens de mogelijkheid bestaat voor het herijken van de subsidieaanvraag.

ODZOB wil de inzet voor de SPUK 'projecten' graag continueren en herijken. In elk geval 4 projecten worden van belang geacht om doelen voor het IBP en de Meerjarenvisie te realiseren. Dit betreffen respectievelijk de projecten: Visitatie in het kader van het IBP, Project ZZS, Advies omgevingsplannen en Regierol circulaire economie.

Mocht een herijking van de aanvraag niet of deels worden gehonoreerd, dan wordt ingezet op onderbrengen onder het collectief programma 2024. Dit kan tot verdringing of fasering van projecten leiden. Vooralsnog wordt uitgegaan dat ODZOB met goede onderbouwing deze 4 projecten kan uitvoeren onder het SPUK IBP in 2024.

1.3.3 Middelen voor taken en projecten voor 2025 en 2026

In het bestaande programma zijn de beschikbare middelen al deels belegt voor doorlopende jaarlijkse taken en deels ook al voor lopende meerjarige projecten voor de afgesproken tijdsduur. Met beëindiging van eenjarige en of meerjarige projecten wordt een indicatie gegeven ten aanzien van vrijval en beschikbare middelen voor 2025 en 2026.

	2025	2026
Budget(zonder indexatie)	€ 2.466.535	€ 2.466.535
Vrijval eenmalige projecten excl. Programma's SSIB, Omgevingsveiligheid en project Regionaal Meetnet	€ 144.428	€ 152.288

Tabel 2.2 Vrijval beschikbare middelen jaren 2025 en 2026

Voor 2025 en 2026 zijn door afronding respectievelijk € 144.428 en 152.288 niet langer belegd in lopende taken of projecten en daarmee vrij beschikbaar. Deze bedragen vormen de startpositie gebaseerd op het huidige programma 2024 (geen prijsindexatie).

Het huidige Programma Omgevingsveiligheid heeft de looptijd 2021-2024 en ook het huidige Programma SSIB houdt per eind 2024 op te bestaan. Voor beide programma's betekent dit dat een invulling na 2024 een nieuw bestuurlijk besluit vergt.

Voor het Regionaal Meetnet zijn voor 2025 en 2026 middelen beschikbaar voor metingen met het fysieke meetnet. De consortiumovereenkomst voor het Regionaal Meetnet eindigt wel per eind 2024. Dus ook hier geldt dat voor een vervolg na 2024 nadere afspraken en besluitvorming nodig zijn.

1.4 Inhoudelijke oriëntatie op de Meerjarenvisie

Meerjarenvisie 2023-2027 (MJV)

Samen met de regio is door ODZOB een Meerjarenvisie opgesteld ten behoeve van de versterking van de Gemeenschappelijke Regeling ODZOB. In deze Visie zijn op strategische niveau de inhoudelijke bouwstenen voor de ontwikkeling van de organisatie uiteengezet. Allereerst waar liggen in onze regio de belangrijke opgaven ten aanzien van de leefomgeving. Wat zijn de ambities van de regio ten aanzien van die opgaven en hoe kan de uitvoering van VTH-taken bijdragen aan het verwezenlijken van die ambities.

De MJV bepaald in hoge mate de inhoudelijke koers van de ODZOB voor de komende jaren. De Meerjarenvisie wil toewerken naar een solide fundament dat op orde is, onderhouden wordt en daarmee actueel blijft. In de MJV zijn in lijn met de missie van de ODZOB de 4 hoofdthema's benoemd waar de ODZOB extra focus op zal gaan leggen:

- Veilig
- Gezond
- Duurzaam
- Omgeving

Doelen realiseren

Voorjaar 2023 heeft het AB de Meerjarenvisie 2023-2027 goedgekeurd. Voor het gewenste niveau van uitvoering van de VTH-taken moet de organisatie ODZOB zich verder ontwikkelen.

Om de doelen van de Meerjarenvisie te realiseren wordt in alle delen van de organisatie uitvoering gegeven en gewerkt aan genoemde thema's. Denk hierbij in eerste plaats aan de uitvoering van de werkprogramma's en werken aan de kwaliteit van die uitvoering. Daarnaast biedt het collectief programma volop kansen voor ontwikkeling op de genoemde hoofdthema's. Het collectief programma bevat allerlei doorlopende activiteiten, maar voor de nieuwe projectvoorstellen voor 2024 wordt al nadrukkelijk gekeken naar de doelen voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Waar mogelijk zijn de nieuwe voorstellen ook al toegedeeld naar de 4 hoofdthema's.

Afb. 2.1 Meerjarenvisie, input voor het collectief programma.

1.5 Eenmalige projectvoorstellen niet opgenomen in het programma 2024

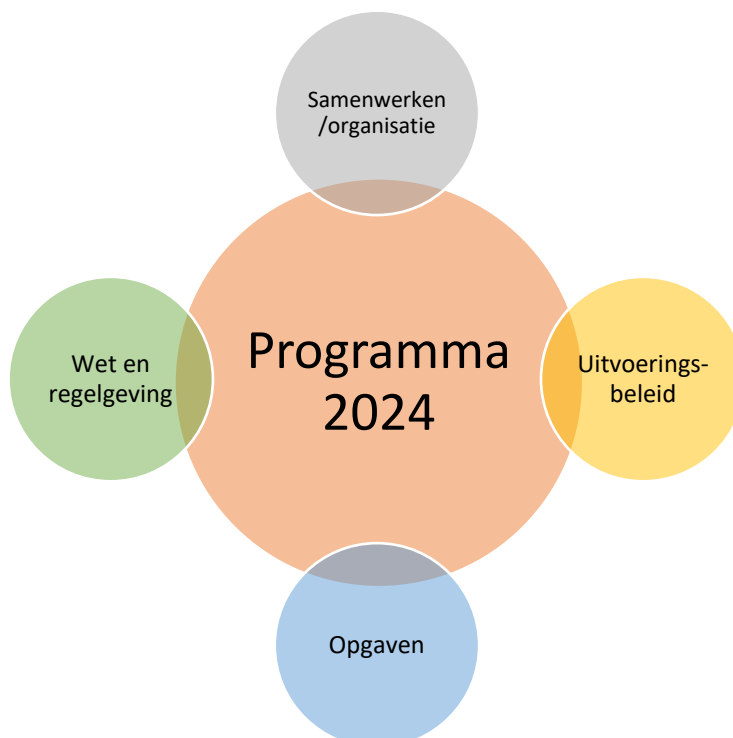
De Meerjarenvisie biedt inhoudelijke aanknopingspunten en focus voor het opnemen van voorstellen en initiatieven. Bij elk afzonderlijk voorstel is de toegevoegde waarde volgens de systematiek van het Rekenkamer onderzoek bepaald en als toelichting opgenomen in het voorstel. Bij de finale afweging of voorstellen uitvoering krijgen is het vastgestelde afwegingskader leidend.

1.6 Kaderstelling programma 2024

In het Collectief Programma is onderscheid gemaakt in enerzijds *structurele* collectieve taken en anderzijds *eenmalige incidentele* projecten en taken. Het Collectief Programma is een instrument om de uitvoering van de VTH-taken te versterken en toegevoegde waarde te leveren.

Conform de in 2021 afgesproken kaderstelling voor het collectieve programma zetten we ook in 2024 in op:

- Samenwerken en organisatie: Behoud en verbetering van het regionale netwerk is essentieel voor verbetering van de leefomgeving. Goed samenspel zorgt voor kwaliteit van de opgedragen werkzaamheden.
- Wet- en regelgeving: we werken aan de implementatie van relevante (nieuwe) wet- en regelgeving van belang voor de leefomgeving.
- Uitvoeringsbeleid: we maken gezamenlijke afspraken over de inhoudelijke uitvoering van de VTH-taken en ten aanzien van de vereiste kwaliteit.
- Maatschappelijke opgaven: we spelen in op nieuwe ontwikkelingen die de leefomgeving raken.

Afb. 4. Kaderstelling van het collectief programma.

2 Overzicht van het Collectief Programma 2024

In dit hoofdstuk is een samenvatting gemaakt van alle taken en projecten van het collectief programma 2024.

Achtereenvolgens zijn tabellen opgesteld met:

Structurele collectieve jaarlijkse taken

- Doorlopende taken
- Nieuwe structurele taken 2024

Incidentele projecten en taken

- Meerjarige projecten die doorlopen vanuit 2023 of eerder
- Nieuwe initiatieven voor 2024

Externe kosten

- Externe kosten, benodigde middelen voor het programma
- Kosten overige programma's collectieve taken

Subsidieregeling SPUK IBP

- Voorstellen en initiatieven die naar verwachting worden ondergebracht bij SPUK IBP

2.1 Bestaande structurele (jaarlijkse) collectieve-taken

In dit rapport is een overzicht gemaakt van alle structurele taken en doorlopende projecten van het collectief programma.

Doorlopende taken 2024	
Regio Samenwerking: Ondersteuning GPO	Onder deze taken worden werkzaamheden voor het collectief gebundeld die jaarlijks worden uitgevoerd en een continu-karakter hebben. De belangrijkste werkzaamheden in 2024 zijn: ondersteuning Opdrachtgeversplatform, agendering, notulering, ondersteuning voorzitter.
Regio Samenwerking, coördinatie consignatiedienst	Onder deze taken worden werkzaamheden voor het collectief gebundeld die jaarlijks worden uitgevoerd en een continu-karakter hebben. De belangrijkste werkzaamheden zijn: Organisatie van de Consignatiedienst. Garanderen 24-uurs intake en de coördinatie op de afhandeling van meldingen en ongewone voorvallen. In 2024 wordt het eerste jaar dat volledig gebruik kan worden van het nieuwe ondersteunende softwareprogramma voor de meldkamer en registratie van meldingen en voorvallen.
Regio Samenwerking: Accountmanagement voor het collectief programma 2024	De accountmanager is het eerste aanspreekpunt voor de deelnemers en ook voor de teams binnen de ODZOB in relatie tot de uitvoering voor deelnemers. De functie van accountmanagement wordt binnen de nieuwe organisatiestructuur beter ingebed en gekoppeld aan het primaire proces. Zowel in de werkplannen van de deelnemers als ook in de collectieve taken. In deze collectieve taak zijn specifiek de uren voor accountmanagement opgenomen voor de ontwikkelingen in de collectieve taken en eenmalige projecten die hier eveneens onder ressorteren. Ontwikkelingen, zoals de Omgevingswet, de adviezen vanuit het RKO over de posities van opdrachtgever (gemeenten en provincie) en opdrachtnemer (ODZOB) en de toenemende aandacht voor het eigenaarschap bij gemeenten en provincie, vragen hierom.
Regio samenwerking: LHSO overige kleursporen, beleidsondersteuning en toepassing	Wij zetten de Landelijke handhavingsstrategie (LHSO) in voor een passende interventie bij iedere bevinding. Toezichthouders en handhavers van overige kleursporen (buiten ROK TH) hanteren de LHSO bij iedere bevinding en maken daarbij gebruik van de in de strategie opgenomen instrumenten. Omwille van rechtsgelijkheid waarborgt dit passend interveniëren een eenduidig optreden.
Regio samenwerking: Boa-coördinatie en samenwerking binnen de strafrechtketen	De samenwerking in het strafrechtelijk en bestuursrechtelijk spoor vraagt om doorontwikkeling. Wij werken samen met politie en justitie/functioneel parket strafrechtelijk spoor voor de fysieke leefomgeving. Uitvoering en ontwikkeling strafrechtelijke handhaving binnen werkprogramma's ODZOB.
Regiosamenwerking Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving	ODZOB maakt elk jaar op basis van bestuurlijk advies het werkprogramma Agrofood en Leefomgeving. Het programma is bedoeld om de regio te ondersteunen ten aanzien van de brede (milieu)problematiek van de veehouderij en 'aanpak landelijk gebied'. Dit werkprogramma ressorteert onder het Collectief

	Programma maar wordt afzonderlijk bestuurlijk afgestemd met de 22 deelnemers.
Regiosamenwerking BPO en Agrarisch platform	<p>Het definitieve jaarplan wordt in het najaar bestuurlijk voorgelegd aan het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht (BPO). Hierin maken provincie Noord-Brabant, de Brabantse gemeenten, de waterschappen en de drie omgevingsdiensten jaarlijks een bovenregionaal gezamenlijk programma om daarmee VTH-werkzaamheden te ondersteunen en verbeteren. Een structurele taak met transitie van de veehouderij als speerpunt.</p> <p>Met de diensten, provincie en overige bevoegde gezagen is een nieuwe samenwerkingsstructuur in ontwikkeling. (agrarisch platform). Er wordt verbinding gelegd met de lopende samenwerkingsverbanden. De werkzaamheden worden afgestemd met het BPO</p>
Programma management collectief Programma	ODZOB stelt samen met een werkgroep afgevaardigd uit het GPO, jaarlijks het Collectief Programma samen. Het nieuwe jaarprogramma wordt (bestuurlijk) aangeboden aan de regiodeelnemers. Monitoring van de voortgang van werkzaamheden en activiteiten van het (jaar-) programma.
ODZOB on tour	<p>OD on Tour vindt jaarlijks plaats bij de drie Brabantse omgevingsdiensten eind september. In 2023 is gekozen voor een nieuwe invulling met pilots naar enkele gemeenten. Deze invulling wordt geëvalueerd en krijgt vervolg in 2024.</p> <p>Doel blijft de kennismaking met de uitvoeringsdienst. De (nieuwe) raads-, Staten- en commissieleden, griffiers, en medewerkers van gemeenten, provincie en samenwerkingspartners in onze regio maken in de praktijk ("voeten in de klei") kennis met de werkzaamheden van de ODZOB.</p>
Nieuw voor 2024	
Business Intelligence (voorheen IGW/BOD/GIS)	<p>De ODZOB werkt sinds enkele jaren aan verbetering van de informatiepositie en ontsluiting van data van de dienst voor deelnemers en de dienst zelf. Ook vanuit het Interbestuurlijk programma (IBP-VTH) van het ministerie wordt gestuurd op robuuste omgevingsdiensten die inzetten op Business Intelligence en sturen en werken aan outcome-gerichtheid. Ook werken de diensten sinds enkele jaren bovenregionaal samen. Ontsluiting van kennis op gebied van VTH wordt ook geografisch vertaald en ontsloten. Voor 2024 worden activiteiten nu gebundeld in een nieuw project.</p> <p>Daarnaast worden nieuwe data-strategieën en methodieken ingezet om de Basisregistratie verder op orde te brengen.</p> <p>Voor 2024 wordt de uitwerking van activiteiten gebundeld in 3 deelprojecten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ontsluiting informatie en werken aan outcome-gerichtheid Beoogd resultaat is een Landingskaart vanwaar uit data vanuit een aantal bronnen beschikbaar wordt gemaakt. 2. Verbeterslag basisgegevens Beoogd resultaat zijn dashboards die kwaliteit van de basisgegevens verbeteren. 3. (Boven)Regionale samenwerking Dit betreft de ondersteuning bij de analyse van data bij de ontwikkeling van nieuwe Brabant-brede projecten.

	<p>Meerjarenvisie ODZOB: Sturing en monitoring</p>	<p>In 2022 is gestart met de uitwerking van een Meerjarenvisie (MJV) ter opvolging van het concernplan 2018-2022. Voorjaar 2023 is de definitief uitgewerkte MJV akkoord bevonden door DB en AB.</p> <p>Deze MJV richt zich op de wat-vraag. Na bestuurlijke accordering van het MJV richt de ODZOB voor 2024 (en volgende jaren) op de gestelde doelen met concrete uitwerkingen projecten en taken. Met dit project worden de resultaten gemonitord.</p> <p>De concrete jaarlijkse uitwerking van de MJV leggen we ook voor in de kadernota. De inhoudelijke speerpunten stellen we op met dit project.</p> <p>Doorlooptijd meerjarig (looptijd MJV 2023-2027)</p>

2.2 Projecten en taken (eenmalig incidenteel)

De doorlopende projecten voor het programma 2024 zijn:

Doorlopende projecten 2024	
Stikstof in uitvoering VTH-taken	<p>Het thema en problematiek rond stikstofemissies blijft ook in 2024 belangrijk voor de uitvoering van VTH werkzaamheden gezien de landelijke wetgeving, beleid en rechterlijke uitspraken. Vanwege het ontbreken van een toetsingskader ligt het verlenen van Natuurtoestemmingen vrijwel stil. Dit heeft ook impact voor de milieuvergunningverlening.</p> <p>Gezien de continue veranderingen, is het van groot belang dat wij daar als ODZOB rekening mee houden en op in spelen. Op die manier kunnen we onze VTH-werkzaamheden, namens onze deelnemers, blijven uitvoeren. Denk aan juridisch en praktisch juiste behandeling van stikstof gerelateerde vraagstukken bij zowel VTH als advies bij de ODZOB.</p> <p>Doorlooptijd meerjarig</p>
Regionaal meetnet	<p>Het bestaand project Regionaal meetnet wordt in 2024 voortgezet. ODZOB en regiopartners werken samen aan kennisopbouw over en gebruik van de meetstations van het Regionaal meetnet.</p> <p>Primair is ILM 2.0 een onderzoeks- en ontwikkelingsopdracht. Onderzoek en ontwikkeling richt zich op de vragen hoe innovatieve sensor-technieken kunnen bijdragen aan wetenschappelijk onderbouwde kennis en inzicht in de omgevings-kwaliteit, aan het zorgen voor het vergroten van het handelingsperspectief en gedragsverandering van burgers voor het bevorderen van de gezondheid en een gezonde leefomgeving.</p> <p>De deelprojecten bestaan uit monitoren en in beeld brengen van effecten.</p> <p>Doorlooptijd tot en met 2024</p>
Actuele ontwikkelingen/(onvoorzien)	<p>Op verzoek van de regio is ruimte gemaakt om goed te kunnen inspelen op mogelijke actuele milieuproblematiek. Dit nadat eerdere jaren hierin soms de slagvaardigheid werd gemist.</p> <p>Doorlooptijd meerjarig</p>
Uitwerking nieuwe dienstverleningsovereenkomst DVO voor regio ZOB	<p>Uit de evaluatie medio 2022 is geconstateerd dat de bestaande DVO weliswaar naar tevredenheid functioneert. Echter met het verstrijken van de looptijd van de huidige DVO wordt toegewerkt naar een geactualiseerde versie. Dit gebeurt in samenhang met de wijziging van de GR ODZOB (n.a.v. de gewijzigde WGR).</p> <p>Gezien de gevraagde inzet van medewerkers is in 2022 gekozen voor onderbrengen van DVO in de collectieve taken.</p> <p>Doorlooptijd tot en met 2024</p>

Nieuw initiatieven voor 2024	
Meerjarenvisie: Veilig	
Op weg naar een Brabantse Ketenaanpak	<p>Ketentoezicht is een wettelijke basistaak voor de omgevingsdiensten. De 3 Brabantse omgevingsdiensten hebben de handen ineen geslagen om te komen tot een Brabantse ketenaanpak. Deze richt zich vooralsnog op de verwijderingsketens van afval, asbest en grond-/bouwstoffen. Het samenwerken binnen deze gezamenlijke aanpak, maar vervolgens ook de interne afstemming en ontwikkeling, vraagt om een <u>structurele</u> benadering en aansturing. De daarvoor benodigde middelen (en governance) ontbreken echter binnen de ODZOB. Ook is er behoefte aan middelen voor het uitvoeren van gerichte pilots, met name binnen de ketens van grond-/bouwstoffen en asbest.</p> <p>Het gaat hier dus primair om de ontwikkeling en aansturing van de ketenaanpak en het uitvoeren van een aantal experimentele pilots. Bij succesvolle uitwerking is verder opschalen onder ROK TH op termijn mogelijk.</p> <p>Doorlooptijd 1jaar</p>
Meerjarenvisie: Gezond	
Gezondheid en fysieke leefomgeving 2024	<p>Het thema gezondheid in relatie tot de leefomgeving krijgt steeds meer gewicht. Vanaf 2024 dient onder de Omgevingswet door het bevoegd gezag ook gezondheid nadrukkelijk te worden meegewogen bij besluitvorming bij milieuvergunningverlening en overige VTH -taken.</p> <p>Reden om hier als omgevingsdienst collectief voor de regio aanvullend gecoördineerde inzet op te plegen in aansluiting op de inzet op de start van het thema gezondheid in 2023. Nadrukkelijk wordt samenwerking met het bevoegd gezag en GGD opgezocht voor dit thema.</p> <p>Voor 2024 wordt voorgeteld om inzet te plegen op de volgende zaken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Industrie/luchtkwaliteit: We willen voor industriële vergunningen de kansen en inzichten van ‘scherper vergunnen’ uitwerken voor de regio. • Veehouderij/luchtkwaliteit: Verbreden/actualiseren van bestaand afwegingskader vergunningverlening veehouderij en gezondheid. • Als Omgevingsdienst nader positie bepalen in hoeverre toepassing van Brede Welvaart en bijbehorende sustainable development goals (duurzame beleidsdoelen) vanuit VTH kunnen worden ondersteunt. • Samenwerking bevoegde gezagen, GGD en Omgevingsdienst verder bevorderen voor het thema gezondheid gezien aanknopingspunten Omgevingswet, planvorming en vergunningverlening. <p>Doorlooptijd 2024</p>
Sturen op bodem	De komende jaren is er een stapeling van opgaven die we in de regio aan moeten pakken vanuit ‘bodem en ondergrond’ en ‘bodem en water’. Er komt een Europese Bodemstrategie, de Omgevingswet

		<p>met verschuiving van bevoegdheden gaat van kracht en het kabinet maakt water en bodem sturend bij ruimtelijke keuzes.</p> <p>Kijkend naar de ODZOB Meerjarenvise 2023-2027 past het om samen met de deelnemers invulling te geven aan de ontwikkelingen voor bodem.</p> <p>Hoe gaan we dit doen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Programma Bodem en water sturend <p>Aansluiten bij landelijke informatiebijeenkomsten en netwerkdagen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionaal bodemoverleg <p>Om de kennis en ervaringen in de regio te delen, organiseren we periodiek de regionale bodembijeenkomsten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het Brabants Bodemnetwerk <p>In de afgelopen periode heeft een kwartiermakerteam, in het verlengde van de al bestaande drie regio's, gewerkt aan de oprichting van een Brabantse regionale kennisschakel bodem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe bodemtaken onder de Omgevingswet <p>Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden er bodemtaken van de provincie overgedragen naar 19 regiogemeenten.</p> <p>Doorlooptijd 1 jaar</p>
	<p>Cumulatie geur (agrarische en industriële bronnen onder de Omgevingswet)</p>	<p><i>Cumulatie van agrarische en industriële geurbronnen</i></p> <p>Onder het regime van de Omgevingswet worden bevoegde gezagen verplicht in hun besluitvorming rekening te houden met de cumulatie van geur afkomstig van activiteiten. Dit geldt zowel in de planvorming als de vergunningverlening. Dit betreft geur afkomstig van zowel veehouderijen als ook van industriële bedrijven ('niet-veehouderijen') vice versa.</p> <p>Probleem is dat in Nederland nog nooit eerder geur van veehouderijen en niet-veehouderijen is gecumuleerd. De wet- en regelgeving stond het niet toe en jurisprudentie gaf slechts beperkte mogelijkheden om verschillende geuren bij elkaar op te mogen tellen.</p> <p>Probleemaanpak (projectvoorstel 2024)</p> <p>Het project is bedoeld voor het uitwerken van een methodiek waarmee bij omgevingsplannen (ruimtelijk spoor) en bij vergunningverlening een oordeel kan worden gegeven over al dan niet voorkomen van cumulatie van geur en de eventuele gevolgen voor de leefomgeving. Wellicht kan dit project bijdragen aan een landelijk uniforme beoordelingswijze/(reken)methodiek voor de onder de Omgevingswet verplichte toets van de gecumuleerde geurbelasting.</p> <p>Doorlooptijd 1 jaar</p>
	<p>Licht in de Omgevingswet</p>	<p>In de regio Zuidoost-Brabant zijn veel locaties aanwezig met kunstmatige verlichting. Dit kan negatieve effecten veroorzaken, niet alleen voor inwoners van de regio, maar ook voor bijvoorbeeld de natuur en weggebruikers.</p> <p>Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Hierin worden alleen rijksregels gesteld voor kunstlicht in de tuinbouw bij kassen. Decentrale overheden zullen het thema lichthinder moeten afwegen bij industrie en bebouwde omgeving. Hierbij kan gedacht worden aan het bepalen en vastleggen ambitie met betrekking tot</p>

	<p>donkertebeschermt of lichthinder voor omwonenden en de natuur in de Omgevingsvisie/omgevingsplan. Het voorstel levert ook kennis voor het opstellen van omgevingsvergunningen en maatwerkvoorschriften. Daarnaast vertaling naar de ruimtelijke ordening.</p> <p>Doorlooptijd 1 jaar</p>
Gebruik ZZS effecttool	<p>Vanaf 2022 draait de ODZOB een project om alle 'ZZS-relevante' bedrijven te laten voldoen aan de verplichting om het gebruik van ZZS te minimaliseren. Als inzichtelijk wordt gemaakt welke ZZS-bestanddelen bij de bedrijfsprocessen worden toegepast kan daarna onderzoek worden verricht naar bron-aanpak en emissiereductie. Bron-aanpak en emissiereductie van ZZS is de kern van de minimalisatieplicht (Bal).</p> <p>De ODZOB heeft een prioritering van branches uitgevoerd en een plan van aanpak opgesteld om in 2023-2024 de bedrijfsinventarisatie uit te voeren met middelen vanuit het SPUK IBP. Er zijn met de resultaten op termijn ook kansen voor 'scherper vergunnen'.</p> <p>Bij bedrijven met de hoogste ingeschatte kans op significante emissies van ZZS naar het milieu is/wordt relevante informatie verzameld per bedrijf en dit zal in het aankomende jaar moeten worden geanalyseerd.</p> <p>Pilot 2024</p> <p>Het inzichtelijk maken van de toepassing en emissies van ZZS vergt erg veel tijd. Deconcern heeft een tool ontwikkeld waarmee het ODZOB in staat stelt om alle stoffen die worden gebruikt binnen een bedrijf te analyseren. Met de resultaten van de pilot kunnen we afwegen of de ZZS effecttool een bruikbaar instrument is voor de data-analyse van bedrijf/toezichtsinformatie.</p> <p>Doorlooptijd 1 jaar</p>
Meerjarenvisie: Duurzaam	
Bijdrage aan de RES	<p>In de missie en de Meerjarenvisie van de ODZOB is duurzaamheid een van de vier pijlers waar de ODZOB zich op richt. De Meerjarenvisie vormt het kader voor het jaarprogramma van de collectieve taken. De energietransitie en de Regionale Energiestrategie (RES) worden in de Meerjarenvisie benoemd als activiteiten waar de ODZOB zich collectief op in zet.</p> <p>Als onderdeel van het Klimaatakkoord heeft elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie opgesteld. Onze regio heeft in 2021 de RES 1.0 aan het Rijk opgeleverd. Daarnaast zijn in 2022 een samenwerkings- en uitvoeringsprogramma opgesteld, uitvoering hiervan is ook gestart, om aan de RES doelen te gaan werken (S&UP). De resultaten tot op heden worden vastgelegd in een RES voortgangsdokument dat per medio 2023 vastgesteld wordt.</p> <p>ODZOB brengt kennis en expertise vanuit de verschillende werkterreinen in bij de RES. Bijv. onze kennis van bedrijven en mogelijkheden om energiebesparing te realiseren, of hoe de RES te implementeren via de instrumenten van de Omgevingswet. Door betrokken te zijn bij de RES, kunnen we de uitvoering van VTH-taken die voortkomen uit het klimaatakkoord en de RES goed borgen.</p>

		Doorlooptijd meerjarig.
	Klimaatadaptatie	<p>Duurzaamheid in de Meerjarenvisie is een van de kaders voor de collectieve taken. Klimaatadaptatie wordt als een van de onderwerpen onder de pijler duurzaamheid benoemd, maar heeft tot nu toe nog weinig aandacht gekregen. Terwijl door klimaatverandering het onvermijdelijk is dat gemeenten en provincie klimaat adaptieve maatregelen nemen.</p> <p>Verschillende specialismen hebben raakvlakken met klimaatadaptatie en bij verschillende specialismen bij de omgevingsdiensten is kennis/data aanwezig die bruikbaar kan zijn indien gemeenten en provincie klimaat adaptieve maatregelen gaan nemen.</p> <p>Het voorstel is om dit collectieve takeninitiatief te benutten om meer inzichtelijk te maken waar onze rol kan liggen en bewustzijn en kennis te ontwikkelen op klimaatadaptatie, zodat we in onze werkzaamheden meer rekening houden met klimaatadaptatie en gemeenten en provincie helpen hun werk beter uit te voeren.</p> <p>Doorlooptijd 1 jaar</p>
	Regierol verduurzamen en energiegebruik VTH	<p>Vanuit het Klimaatakkoord hebben bedrijven een behoorlijke besparingsdoelstelling voor energieverbruik. De informatieplicht wordt verbreed naar CO₂-uitstoot en een groot deel van de vergunningplichtige bedrijven valt daaronder.</p> <p>Verder is er de wens om inzicht te hebben in het besparingspotentieel en CO₂ reductie als gevolg van toezicht op energiebesparing. We hebben in dat kader ervaringen opgedaan met de controles die zijn uitgevoerd binnen de Vue. We verkennen de mogelijkheden om deze verder uit te rollen. Hierbij zoeken we de samenwerking op met de andere Brabantse omgevingsdiensten.</p> <p><i>Het project zet in op</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wettelijk spoor VTH, Overgang naar Omgevingswet en aanvullende regels</i> <p>De wijze waarop energiebesparing bij bedrijven is opgenomen in de Omgevingswet (zowel Bal als Bbl) maakt het integraal benaderen hiervan nog meer noodzakelijk. Ook andere nieuwe aanvullende regelgeving komt er op ons af zoals onder andere een verplichting tot laadinfrastructuur bij utiliteitsgebouwen en CO₂ normering voor werk gerelateerde personenmobiliteit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Advies- en ontwikkelingspoor</i> <p>Vanuit de regio is er behoefte nader te onderzoeken waar mogelijkheden liggen voor energiebesparing in de productieprocessen van bedrijven. Hier wordt komende jaren meer 'winst' verwacht dan van de 'registratieplichten' in het huidige wettelijke spoor. De vertaling van die kansen naar vergunningverlening en toezicht zal onderdeel zijn van dit project.</p> <p>Dit initiatief staat los van werkzaamheden onder het SPUK THE.</p> <p>Doorlooptijd 1 jaar.</p>

Bundelen en implementatie ROK's	<p>Het Bor (na 1-1-2024 het BAL) stelt dat uitvoeringsbeleid afgestemd dient te worden, zodat er level-playing field ontstaat en werkzaamheden worden uitgevoerd daar waar het toe doet. Met daarbij het uitgangspunt risicogericht en informatiegestuurd werken.</p> <p>De ODZOB hanteert op dit moment een aantal kaders: ROK TH, ROK VV, RUB Asbest en het Regionale uitvoeringskader BBK (Het uitvoeringskader BBK gaat op in het nieuwe uitvoeringskader Bodem onder de Omgevingswet). Het is van belang dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De kaders worden geharmoniseerd of zelfs gebundeld; <p>De PDCA-cyclus van opstellen, implementeren, uitvoeren en evalueren kaders wordt goed ingericht.</p> <p>Doorlooptijd 1 jaar</p>
Meerjarenvisie: Omgeving	Geen nieuwe projecten voor 2024 in het collectief programma. Zie voor invulling het Programma Omgevingsveiligheid en het voorstel Advies omgevingsplannen onder SPUK IBP

2.3 Externe kosten en overige programma's onder collectieve taken 2024

Onder de externe kosten zijn meerjarige projecten en activiteiten gebracht waar de uitvoering grotendeels of volledig door derden wordt uitgevoerd. De activiteiten hebben soms meer eenmalig dan wel juist een structureel karakter. Zie de navolgende tabel

Kosten (extern)	
Kosten (extern):Brabant brede meldkamer+ OMWB A2Antwoordservice	De ODZOB sluit jaarlijks aan op de Brabant brede meldkamer: (de gezamenlijke Brabantse 'ontvangst' portal voor (milieu) klachten en meldingen). De Meldkamer wordt verzorgd door OMWB. De afhandeling is voor de eigen dienst.
Overige kosten extern (o.a. reserveringen GPO)	Dit betreft overige kosten, reserveringen, zaalhuur etc.
Kosten extern Meetnet (contractmanagement, bijdrage fysieke meetnet)	De financiële bijdrage aan het project Meetnet.
SSIB 2024	de bevoegde gezagen en omgevingsdiensten samen in het project Samen Sterk in Brabant (SSIB). De financiële jaarbijdrage aan het project Samen Sterk in Brabant bedraagt € 387.187 voor 2024. Het AB ODZOB heeft eind 2020 besloten om SSiB vanaf 2022 onder te brengen in een afzonderlijk sub-programma met een eigen bekostigingsstructuur, als onderdeel van het Programma regionale samenwerking van de ODZOB-begroting. De uitvoering van SSIB is centraal voor Brabant georganiseerd, aan de uitvoering als zodanig levert ODZOB geen directe bijdrage. Het huidige SSIB-programma loopt tot en met eind 2024.
Omgevingsveiligheid 2024	Gezien het collectieve karakter is het beleggen van de werkzaamheden voor Omgevingsveiligheid na herijking van het collectief programma in het kader van het Rekenkameronderzoek een logischer keuze, dan het oorspronkelijke voorstel om

		<p>Omgevingsveiligheid te koppelen aan de Werkprogramma's van de deelnemers. Hiervoor is draagvlak en voorgesteld wordt om Programmalijn Omgevingsveiligheid daarom toe te voegen aan het Collectief Programma.</p> <p>De gereserveerde middelen voor 2024 bedragen € 156.293.</p> <p>Het huidige programma loopt tot en met eind 2024.</p>
	Programma Omgevingswet 2024	<p>De inhoud van de werkzaamheden in het kader van de inwerkingtreding van de Omgevingswet (nazorg) wordt eigenstandig aan het bestuur van de ODZOB voorgelegd.</p> <p>De financiële middelen benodigd voor deze werkzaamheden en projecten zijn evenals 2022 en 2023 ondergebracht onder het Programma regionale samenwerking van de ODZOB-begroting. Voor 2024 zijn voor de Omgevingswet € 488.232 aan middelen begroot.</p>

2.4 Voorstellen en initiatieven in het kader van het IBP 2024

Hierna zijn de voorstellen uitgewerkt die naar verwachting ondergebracht kunnen worden onder de SPUK IBP. Indien dit niet of gedeeltelijk mogelijk is, is het voorstel deze initiatieven alsnog onder te brengen bij het collectief programma 2024. Om binnen de begroting te blijven, zal herprioriteren in die situatie nodig zijn.

	2024 uitvoering via SPUK IBP	
	<p>Zeer Zorgwekkende Stoffen ZZS</p> <p><i>De uitvoering van dit initiatief wordt naar verwachting ook in 2024 opgenomen in de subsidie voor het SPUK IBP VTH. Geen ureninzet voor het collectief programma in 2024</i></p>	<p>Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) zijn gevaarlijk voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld kankerverwekkend zijn, de voortplanting belemmeren of zich in de voedselketen ophopen.</p> <p>De Nederlandse overheid voert beleid om de risico's van ZZS voor mens en milieu te weren en waar dit niet kan te minimaliseren. Dit beleid vloeit voort uit Europese regelgeving.</p> <p>De ODZOB heeft een prioritering van branches uitgevoerd en een plan van aanpak opgesteld om in 2023 - 2024 de bedrijfsinventarisatie uit te voeren bij bedrijven met de hoogste ingeschatte kans op significante emissies van ZZS naar het milieu. Relevante informatie is al deels verzameld per bedrijf en zal in het aankomende jaar moeten worden geanalyseerd. In het collectief programma wordt daarvoor een pilot met een ZZS effecttool voor dataanalyse ingezet (niet mogelijk onder SPUK IBP). De onderzoeksvraag bij deze analysestap is: in welke mate worden er ZZS toegepast en leidt dit tot relevante emissies? Aansluitend wordt gekeken naar de impact en gevolgen voor vergunningverlening en toezicht bij bedrijven.</p> <p>Daarnaast wordt ingezet op onderhouden van het (boven)regionale netwerk en de informatieuitwisseling en kennisdeling.</p>

		Doorlooptijd 1 jaar
	<p>Visitatie Omgevingsdienst onderdeel/IBP programma</p> <p><i>Dit initiatief wordt naar verwachting uitgevoerd binnen de subsidie voor het SPUK IBP VTH. Geen ureninzet voor het collectief programma in 2024</i></p>	<p>Mede naar aanleiding van het rapport van de Cie Van Aartsen 'Om de leefomgeving', heeft de overheid besloten met een ontwikkelingstraject te komen voor overheden en omgevingsdiensten. Hiervoor is een Interbestuurlijk programma IBP uitgewerkt. De koepels VNG, IPO en ODNL krijgen allen een rol en de bevoegde gezagen zullen samen met de omgevingsdienst(en) gaan werken aan verbetering van de uitvoering van VTH-taken</p> <p>Alle omgevingsdiensten krijgen binnen 2 jaar een visitatie/audit. Deze is voor ODZOB gepland voor 2024. Voorbereiding vindt plaats door een intern projectteam.</p> <p>Doorlooptijd 1 jaar</p>
	<p>Advies Omgevingsplannen</p> <p><i>Dit initiatief wordt naar verwachting uitgevoerd binnen de subsidie voor het SPUK IBP VTH. Geen ureninzet voor het collectief programma in 2024</i></p>	<p>Mede naar aanleiding van het rapport van de Cie Van Aartsen 'Om de leefomgeving', heeft de overheid besloten met een ontwikkelingstraject te komen voor overheden en omgevingsdiensten. Hiervoor is een Interbestuurlijk programma IBP uitgewerkt. Een van de voorstellen is ook een grotere adviesrol voor omgevingsdiensten bij omgevingsplannen. Voor 2024 zal worden gezien of uitvoering van een voorstel onder de SPUK subsidie IBP mogelijk is.</p> <p>Doorlooptijd 1 jaar</p>
	<p>Regierol circulaire economie</p> <p><i>Dit initiatief wordt naar verwachting uitgevoerd binnen de subsidie voor het SPUK IBP VTH. Geen ureninzet voor het collectief programma in 2024</i></p>	<p><i>De ODZOB heeft SPUK-subsidie aangevraagd en gekregen voor het projectvoorstel circulaire economie. De uitvoering wordt mogelijk verlengd in 2024. De exacte condities waaronder kan plaatsvinden moeten nog nader worden bepaald door het ministerie en ODNL.</i></p> <p>In de IPO bouwstenenvisie Circulaire Economie (2022) is in beeld gebracht hoe binnen VTH werk bijgedragen kan worden aan een circulaire economie, op drie ambitieniveaus namelijk basis, faciliteren en stimuleren. Provincies hebben afgesproken om in iedere regio ten minste het basisniveau in de opdracht aan omgevingsdiensten op te nemen. Wenselijk is ook gemeentelijke inrichtingen in de aanpak te betrekken, want een groot deel van de bedrijven waar kansen zijn voor circulaire economie zijn, vallen onder gemeentelijk bevoegd gezag en juist bij ketentoezicht is het nodig zowel bij provinciale als bij gemeentelijke inrichtingen te controleren.</p> <p>Door in te zetten op circulaire economie via ons VTH werk zijn er verschillende meekoppelkansen te benutten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bevorderen van de beschikbaarheid van (kritieke) grondstoffen en materialen; • het uitfaseren van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS); • het tegengaan van milieucriminaliteit; <p>Doorlooptijd 1 jaar.</p>

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant d.d. 30 november 2023

Agendapunt : 4.b

Vertrouwelijk : Niet vertrouwelijk

Onderwerp : Vaststelling geharmoniseerde operationele kaders

Beslispunten :

1. Het huidige regionale operationele kader (ROK VV) Vergunningverlening 2019-2023 met een jaar te verlengen t/m 31 december 2024.
2. Het regionale operationele kader Vergunningverlening, Milieutoezicht en handhaving (ROK VTH) voor de periode 2025-2028 vast te stellen.
3. Het regionaal uitvoeringsbeleid Asbest vast te stellen met inwerkingtreding 1 januari 2024.
4. Het uitvoeringskader Bodem vast te stellen met inwerkingtreding 1 januari 2024.

Aanleiding :

Er is een wettelijke verplichting om regionaal de kaders voor de uitvoering van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving vast te stellen. De ODZOB werkt met regionale uitvoeringskaders om invulling te geven aan deze wettelijke verplichting. Op dit moment zijn vier kaders geldend en is gewerkt naar drie logische kaders waarbij de kaders van VV en T&H met ingang van 1 januari 2025 worden samengevoegd. Vanwege de complexiteit van de overdracht van basistaken onder de Omgevingswet is er voor gekozen om de uitvoeringskaders voor Bodem en Asbest nu niet samen te voegen met het nieuwe ROK VTH. Met dit dossier worden wel alle klokken gelijk gezet en zullen de kaders op termijn opgaan in één uitvoeringskader.

Besluitvorming over deze kaders is nodig om de volgende redenen:

- De wens van de deelnemers is het harmoniseren dan wel bundelen van de uitvoeringskaders. Daarom worden de vier bestaande kaders teruggebracht tot drie kaders.
- Nu is het moment om de besluitvorming over de kaders te synchroniseren.
- De komst van de Omgevingswet vraagt om aanpassing van de kaders voor Bodem en Asbest vóór 1 januari 2024.
- Het InterBestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel stuurt aan op betere kwaliteit en robuustheid van omgevingsdiensten. Zoals de onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving.
- Het huidige ROK TH en ROK VV kennen een einddatum. Het ROK VV loopt af eind van dit jaar (2023) en het ROK TH is al met een jaar verlengd tot en met 2024.

Er is een zorgvuldig proces doorlopen waarin projectmatig, in afstemming én samenwerking met klankbordgroepen met ruime vertegenwoordiging van de deelnemers, de nu voorliggende

uitvoeringskaders tot stand zijn gekomen.

Toelichting

ROK Vergunningverlening, Milieutoezicht & Handhaving

Het nieuwe ROK VTH is op een zorgvuldige, systematische en communicatieve wijze ontwikkeld. Er zijn verschillende analyses (omgevingsanalyse, risicoanalyse, klachtenanalyse, evaluatie projecten) uitgevoerd om tot een goede probleemanalyse te komen, zodat scherpe toezichtdoelen geformuleerd konden worden. Vanuit een goede toezichtsstrategie kunnen we dan prioriteren en programmeren aan de hand van de bekende ROK-systematiek.

Voor het vergunninggedeelte is het ROK VV nog niet verlengd en daar is nu een apart besluit voor nodig. Een quickscan van het huidige ROK VV heeft duidelijk gemaakt dat implementatie van het kader bij de deelnemers en bij de vergunningenteams niet optimaal is geweest. In een bijeenkomst met de klankbordgroep ROK VV is een betere inzet van het kader en randvoorwaarden tot implementatie verkend. Onderwerpen zoals actief actualiseren en intrekken van vergunningen en risicogericht aanvragen afhandelen zijn nader bekeken en aangescherpt. De recent ontwikkelde Landelijke vergunningenstrategie is een belangrijk element voor het nieuwe ROK die geïmplementeerd zal worden.

Een technisch aangepast Regionaal UitvoeringsBeleid Asbest inclusief werkafspraken

Het regionaal uitvoeringsbeleid asbesttaken is technisch aangepast aan de hand van de nieuwste inzichten omtrent basistaken. Met de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2024 wordt het explicieter dat het beoordelen van de sloopmeldingen in combinatie met asbestinventarisatierapporten een basistaak is, verankerd in het BKL (Besluit Kwaliteit Leefomgeving). De wet- en regelgeving rondom asbest veranderen materieel niet veel onder de Omgevingswet.

Voor de overzichtelijkheid zijn twee documenten samengevoegd, namelijk het Regionaal Uitvoeringsbeleid Asbesttaken (vastgesteld door het AB in 2017) en de Verbeterde Werkafspraken RUB Asbesttaken ((vastgesteld door het AB in 2020).

Het kader gaat in op het afhandelen van meldingen asbestverwijdering, regulier toezicht op gemelde verwijdering van asbest, een provinciale aanpak van aandachtbedrijven in de asbestbranche en een regionale aanpak van illegale verwijdering van asbest. Daarbij is het uitgangspunt risico- en informatiegerichte taakuitvoering.

Uitvoering Bodemtaken onder de Omgevingswet

Dit nieuwe uitvoeringsbeleid bundelt het huidige uitvoeringsbeleid toezicht BBK met het nieuwe uitvoeringsbeleid vergunningverlening en toezicht grondsanering en de regionale afspraken hieromtrent:

- Het huidige uitvoeringskader Besluit Bodemkwaliteit (BBK) loopt in 2023 af. De evaluatie heeft geleid tot een aantal aanbevelingen om verbeteringen in het proces mogelijk te maken, terwijl de uitgangspunten blijven gelden. Wel zijn de wetsartikelen aangepast aan de Omgevingswet.

- Voor de milieubelastende activiteiten graven in en saneren van de bodem wordt uitvoeringsbeleid toegevoegd. Voor deze activiteiten geldt een informatie, dan wel een meldingsplicht. Het beoordelen van de meldingen en het houden van toezicht op deze milieubelastende activiteiten wordt een basistaak. Onder de Omgevingswet zijn deze activiteiten nieuw voor 19 van de 21 gemeenten in de regio, vanwege de bevoegdheidsverschuiving van de provincie naar gemeenten. Voor Eindhoven en Helmond blijft dit ongewijzigd.
- Om het uitvoeringsbeleid goed vorm te kunnen geven in de praktijk, effectief te kunnen laten zijn en te kunnen volgen zijn regionale afspraken gemaakt. Deze zien met name toe op de implementatie, monitoring, rapportage en evaluatie van de gemaakte afspraken.

Beoogd effect :

- Goede borging van de uitvoeringskwaliteit door een uniforme gezamenlijke uitvoering in de regio;
- Toekomstbestendige uitvoering onder de Omgevingswet;
- Harmonisatie van de besluitvormingscyclus (vaststellen, uitvoeren evalueren) van de verschillende uitvoeringskaders.

Argumenten en onderbouwing (corresponderen met nummering beslispunten)

1.1 Het huidige ROK VV blijft het kader voor vergunningverlening in 2024.

In 2024 blijft het huidige ROK VV van kracht en kunnen we binnen dit kader risicogericht blijven vergunnen.

1.2 De looptijd van ROK VV verlengen met een jaar maakt samenvoeging met ROK TH mogelijk.

Op 30 maart 2023 is het Regionaal Uitvoeringskader Milieutoezicht (ROK TH) verlengd met één jaar tot eind 2024. Het uitvoeringskader Vergunningen met een jaar verlengen maakt een samenvoeging met ROK TH tot ROK VTH per 1 januari 2025 mogelijk.

2-4.1 Er is een grondslag om regionaal uniform te werken.

Het Regionaal Operationeel Kader Vergunningverlening, Milieutoezicht en Handhaving vormt de concrete basis voor de gezamenlijke uitvoering in de regio.

2-4.2 We voldoen aan de wettelijke verplichting regionaal uitvoeringsbeleid af te stemmen.

Het ROK VTH geeft invulling aan de artikelen in het Omgevingsbesluit (art 13.5 t/m 13.11) waarin wordt gesteld dat Regionaal uitvoerings- en handhavingsbeleid moet zijn vastgesteld.

2-4.3 Het komt tegemoet aan de wensen van deelnemers om de kaders te harmoniseren, c.q. te bundelen.

Deze wens uit het overdrachtdossier van het vorige bestuur is eigen gemaakt en hier is invulling aan gegeven. De kaders zijn gebundeld, worden gelijktijdig vastgesteld. Daarbij is er een gelijkschakeling van uitgangspunten, maar voor ieder vakgebied specifiek uitgewerkt (asbest, bodem).

Kanttelingen en onderbouwing (corresponderen met nummering beslispunten)

2.1 *In het ROK-VTH is het actueel houden van vergunningen opgenomen.* Deze taak is door gebrek aan ervaring lastig te begroten. Dit vraagt nadere uitwerking en zorgvuldige afstemming in de jaarlijkse werkprogramma's.

Financiën/Personeel

We gaan er in beginsel van uit dat de bestaande budgetten volstaan (incl. indexering, inflatiecorrectie) en blijven tegelijkertijd de gevolgen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet goed monitoren om tijdig te kunnen bijstellen.

Vervolg/Communicatie

1. Als het ROK-VTH is vastgesteld is er nog verdere interpretatie en uitwerking nodig voor de uitvoering. Voor toezicht zal een implementatieplan met aangescherpte doelen worden opgesteld. Voor vergunningverlening zal eveneens een implementatieplan worden opgesteld. Dit zal in 2023 worden opgepakt met de klankbordgroepen en in Q2 van 2024 worden afgerond.
2. In het ROK-VTH is opgenomen dat de ODZOB voor haar taakuitvoering aansluit bij de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). De ODZOB zal de LHSO per 1 januari 2024 al gaan toepassen voor alle toezicht en handhaving die binnen het ROK-VTH wordt uitgevoerd. Colleges wordt geadviseerd de LHSO ook zelf vast te stellen voor alle taken die in eigen beheer worden uitgevoerd. Dit bevordert de uniformiteit en samenwerking met de handhavingpartners.

Bijlagen

- ROK VTH
- Regionaal Uitvoeringsbeleid Asbest
- Beleid Bodemtaken onder de Omgevingswet

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant;

Gezien voorgaand voorstel van het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant

BESLUIT

1. Het huidige regionale operationele kader (ROK VV) Vergunningverlening 2019-2023 met een jaar te verlengen t/m 31 december 2024.
2. Het regionale operationele kader Vergunningverlening, Milieutoezicht en handhaving (ROK VTH) voor de periode 2025-2028 vast te stellen.
3. Het regionaal uitvoeringsbeleid Asbest vast te stellen met inwerkingtreding 1 januari 2024.
4. Het uitvoeringskader Bodem vast te stellen met inwerkingtreding 1 januari 2024.

Zo vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant d.d. 30 november 2023.

J.C.J. van Bree
voorzitter

M. van Dort
secretaris

**REGIONAAL OPERATIONEEL KADER
VERGUNNINGVERLENING,
MILIEUTOEZICHT & HANDHAVING
(ROK VTH)**

**OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT**

Regionaal Operationeel Kader Vergunningverlening, Milieutoezicht & Handhaving (ROK VTH)

In opdracht van

Ron van den Berkmortel

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Postbus 8035

5601 KA Eindhoven

Auteur

Natascha Jonkergouw

Projectnummer

301118

Datum

31 oktober 2023

Status

Definitief

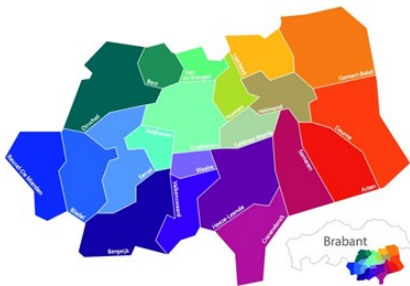
Inhoudsopgave

1	Waarom een operationeel kader?	1
1.1	Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	1
1.2	Taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving	2
1.3	Wettelijk kader en positie in de beleidscyclus	2
1.4	De uitgangspunten bij de ontwikkeling van dit ROK VTH	2
2	Waar staan we in Zuidoost-Brabant?	4
2.1	Terugblik	4
2.2	Analyses	4
3	Doelen voor vergunningverlening in Zuidoost Brabant	7
3.1	Veranderingen die voortvloeien uit de Omgevingswet	7
3.2	Wat zijn onze doelen voor de komende 4 jaar voor vergunningverlening?	8
3.2.1	Zorgen voor focus op milieurisico's, die ertoe doen.....	8
3.2.2	Zorg voor actuele vergunningen, waar nodig.....	8
3.2.3	Afstemming tussen vergunningverlening en toezicht en handhaving	9
3.2.4	Integrale afstemming met regionale bevoegde gezagen en partners.....	9
3.3	Op welke manier plannen en programmeren wij?	10
3.3.1	Actuele voorschriften.....	10
3.3.2	Gebruiksruimte	10
4	Doelen voor milieutoezicht in Zuidoost-Brabant	11
4.1	Welke toezichtsdoelen voor de komende 4 jaar?	11
4.2	Welke strategie hanteren we om de toezichtdoelen te kunnen realiseren?	12
4.2.1	Preventiestrategie.....	12
4.2.2	Toezichtstrategie.....	12
4.2.3	Gedooagstrategie.....	13
4.2.4	Sanctiestrategie.....	13
4.3	Op welke manier plannen en programmeren we milieutoezicht?	14
5	Regionale financiële opgave	17
6	Randvoorwaarden	18
7	Monitoring en evaluatie	19
	Bijlage 1: Beleid en coalitieakkoorden	20
	Bijlage 2: Resultaat risicoanalyse TH	24
	Bijlage 3: Aanpak actualisatie voorschriften en intrekken vergunningen(gebruiksruimte)	26
	Bijlage 4: De Landelijke handhavingstrategie Omgevingsrecht (LHSO)	28
	Bijlage 5: De Landelijke Vergunningenstrategie	30

1 Waarom een operationeel kader?

1.1 Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

Er zijn verschillende wetten en regels die het milieu en onze leefomgeving beschermen. De 21 gemeenten in Zuidoost Brabant en provincie Noord-Brabant zijn het bevoegde gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving en hebben deze taken samengebracht in een omgevingsdienst. De ODZOB is een omgevingsdienst op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en advisering in het fysieke domein (milieu, ruimtelijke ordening en bouw). Het is een gemeenschappelijke regeling van 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant en provincie Noord-Brabant. De ODZOB wordt bestuurd door een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur.

Figuur: deelnemende gemeenten en provincie

Het doel van de ODZOB is samen zorgen voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. De dienst is daarbij complementair aan de andere twee Brabantse omgevingsdiensten, Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost, GGD Brabant-Zuidoost, Metropool Regio Eindhoven, Inspectie Leefomgeving & Transport, Functioneel Parket en de waterschappen.

De missie van de ODZOB: Wij werken samen met gemeenten, provincie en samenwerkingspartners aan het beschermen en verbeteren van de fysieke leefomgeving.

De visie van de ODZOB: Dagelijks werken wij samen aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving waarin het goed toeven is. Dit doen wij met inzet van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering over het omgevingsrecht. Onze deskundigheid en gedrevenheid maken ons tot een aantrekkelijke partner en werkgever.

In de Meerjarenvisie d.d. 30 maart 2023 stellen we dat het fundament op orde moet zijn, onder andere gelet op de adviezen van Commissie Van Aartsen, en alleen aanvullende inzet plegen op de niveaus “in samenhang” en “regionaal platform” daar waar de urgentie of bestaande afspraken er specifiek om vragen. Dit speelt vooral bij de pijlers gezond en duurzaam.

Het Regionaal Operationeel Kader Vergunningverlening, Milieutoezicht en Handhaving (=ROK VTH) vormt de concrete basis voor de gezamenlijke uitvoering in de regio. Het toepassingsbereik van het ROK VTH zijn de basis- en verzoektaken met betrekking tot milieubelastende activiteiten.

1.2 Taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving

Vergunningverlening is een officiële (noodzakelijke) toestemming van de overheid om een bepaalde activiteit uit te voeren. De wet kan bepalen dat iets verboden is zonder vergunning. De wet kan ook bepalen dat iets meldings- of informatieplichtig is.

Toezicht is het verzamelen van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde regels, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan ingrijpen. We doen dit vanuit een benadering van toezicht die gericht is op het bevorderen van naleving van regels en het toepassen van de juiste instrumenten.

Overtreding van de regels kan leiden tot handhaving en sancties, oftewel straffen. De basis hiervoor ligt onder andere in het bestuursrecht. Daarnaast kan ook sprake zijn van strafrechtelijke handhaving en sancties. Het kan zelfs zijn dat je voor hetzelfde feit zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk bestraft wordt.

We verlenen vergunningen en houden toezicht op basis van:

- De Omgevingswet,
- Het Besluit Activiteiten leefomgeving (het besluit geeft duiding welke activiteiten meldings- en vergunningsplichtig zijn),
- De provinciale Omgevingsverordening,
- Lokaal beleid zoals de Omgevingsplannen (met beleid op het gebied van geur, geluid gezondheid of fijnstof) en Bibob-beleid, etc.
- De individuele vergunningen/ meldingen, klachtenmeldingen en metingen.

1.3 Wettelijk kader en positie in de beleidscyclus

De Omgevingswet staat voor het beschermen, voorkomen en bevorderen van een goede leefomgeving. In het Omgevingsbesluit (art 13.5 t/m art. 13.11) wordt gesteld dat het volgende geregeld moet zijn:

1. Regionale samenwerking
2. Regionale probleem/risicoanalyse
3. Regionaal uitvoerings- en handhavingsbeleid (uitvoerings- en handhavingsstrategie in het Omgevingsbesluit)
4. Regionaal uitvoeringsprogramma
5. Jaarrapportage
6. Afstemming met andere (handhavings)partners

Het ROK VTH geeft invulling aan de artikelen in het Omgevingsbesluit. Het bevat een omgevingsanalyse, risicoanalyse, een beschrijving van het uitvoeringsniveau, de wijze van programmeren en een beschrijving van de ketenaanpak. Daarmee wordt invulling gegeven de punten 2 en 3. Het ROK-VTH beschrijft het kader zowel voor vergunningverlening als toezicht & handhaving, omdat het dezelfde locaties en milieubelastende activiteiten (MBA's) betreft.

1.4 De uitgangspunten bij de ontwikkeling van dit ROK VTH

Commissie van Aartsen

Commissie van Aartsen heeft 10 adviezen gegeven ter verbetering van de kwaliteit en robuustheid van omgevingsdiensten (rapport "Om de Leefomgeving"). Het Interbestuurlijk Programma Verbetering VTH-stelsel geeft invulling aan deze adviezen:

- Pijler 1: robuustheid en kwaliteit omgevingsdiensten (criteria, advisering op Omgevingsplannen)
- Pijler 2: Bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging (Landelijke Handhavings Strategie Omgevingsrecht)
- Pijler 3: Informatievoorziening (informatie gestuurd werken en uitwisseling data)
- Pijler 4: Kennisinfrastructuur (arbeidsmarkt en gekwalificeerd personeel)
- Pijler 5: Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving (uniformering risicoanalyses en planning, mandaten)
- Pijler 6: Monitoring kwaliteit milieutoezicht (waaronder visitatie)

Het ROK VTH sluit waar mogelijk aan bij deze ontwikkelingen.

Uitvoeringsniveau

Het ROK VTH is het vervolg op het huidige ROK VV en het huidige ROK TH, zie ook paragraaf 2.1. Op de gelegde basis wordt verder voortgeborduurd. In het ROK VTH wordt het regionale uitvoeringsniveau vastgelegd, zodat aan de wettelijke vereisten van het Omgevingsbesluit wordt voldaan. Het is voor elke deelnemer mogelijk dat zij (op basis van lokaal beleid) extra inzet vraagt voor lokale prioriteiten en doelen. Dit zijn aanvullende opdrachten boven op het ROK VTH.

Kwaliteitscriteria

Er gelden kwaliteitscriteria voor VTH. De kwaliteitscriteria voor de kritische massa (deskundigheid en ervaring) zijn verplicht voor VTH-taken van het basistakenpakket van de omgevingsdiensten. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) hebben hiertoe een modelverordening opgesteld. Een van de doelstellingen voor het bundelen van omgevingsrechtregels in de Omgevingswet is om de dienstverlening door overheden te verbeteren. Het realiseren van de verbeter- en maatschappelijke doelen van de Omgevingswet is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de overheden. Het vraagt om een goede en uniforme borging van de uitvoeringskwaliteit. Afdeling 18.3 van de Omgevingswet biedt de grondslag voor de kwaliteitsbevordering van de uitvoering en handhaving. Er zijn regels over de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken. Belangrijke instrumenten voor de borging ervan:

- Verordening kwaliteitscriteria: modelverordening kwaliteit VTH (eind 2021 geactualiseerd);
- Omschrijving Kwaliteitscriteria VTH: Kwaliteitscriteria 2.3, Deel B (2022);
- Competentieprofielen VTH: Kwaliteitscriteria 2.3 Deel D (2022).
- Inzake monitoring en rapportage is het van belang om:
 - a. relevante prestatie-indicatoren te definiëren;
 - b. de wijze van registratie en terugkoppeling vast te leggen;
 - c. periodieke rapportages over activiteiten en het bereiken van doelen te overleggen;
 - d. de rapportage te evalueren en bijstellen van beleid.

Deze instrumenten zijn onderdelen van de PDCA-cyclus (plan-do-check-act) en de big-8 gedachte. Het ROK-VTH is ook een onderdeel van de gezamenlijke PDCA-cyclus voor de regio. Ten aanzien van de inhoudelijke kwaliteit hanteren we een aantal uitgangspunten. Wij werken aan een level playing field en we werken risicogericht en informatie gestuurd in een context van vergunningen- en handhavingsbeleid. We prioriteren en programmeren vanuit branche gebonden risico's, beleidsmatige speerpunten en landelijke problematieken. Dit op een uniforme wijze voor alle gemeenten.

2 Waar staan we in Zuidoost-Brabant?

2.1 Terugblik

Dit ROK-VTH is een opvolger van

- Het ROK-TH dat is vastgesteld d.d. 22 november 2018
- Het ROK-VV dat is vastgesteld d.d. 26 september 2019

Beide beleidsdocumenten en de implementatie zijn in 2022 beoordeeld, om hieruit lering te trekken voor de komende periode.

Terugblik vorige ROK TH en projecten

Het vorige ROK TH is bestuurlijk en op bedrijfsvoering geëvalueerd. Een belangrijk signaal was daarbij dat scherpe doelen werden gemist en dat de ROK-systematiek als zodanig mag blijven bestaan.

Op basis van de prioritering van branches en een interpretatie van benoemde thema's zijn projecten uitgevoerd. Daarvoor zijn projectplannen opgesteld, waarin onder meer de projectdoelen zijn geformuleerd. De gecontroleerde branches en bestuurlijke onderwerpen liepen zeer uiteen, evenals de geconstateerde naleving van regels. Opvallende onderwerpen waren energie, legionella, vuurwerk, e-waste, propaanopslag, branche transport, branche productie levensmiddelen.

De ambitie was om de (milieu)doelen en de uiteindelijke resultaten, outcomegericht te formuleren. Dat bleek geen gemakkelijke opgave. Het ROK TH gaf geen richting aan de gezamenlijke doelen en er was geen beginsituatie beschreven. Het benoemen van een meetbaar effect van het toezicht op de kwaliteit van de leefomgeving bleek lastig, zo niet onmogelijk.

Quickscan vorige ROK VV

Vanwege de beperkte wettelijke ruimte en minimale financiële impact van het ROK-VV is gekozen voor een quickscan om de realisatie te bekijken. (Gezien de bevindingen was er geen noodzaak om alsnog een uitgebreide evaluatie te houden). De quickscan heeft duidelijk gemaakt dat implementatie van het kader bij de deelnemers en bij de vergunningenteams niet optimaal is geweest. De belangrijkste bevindingen zijn:

- De risicogerichte beoordeling van vergunningen is gerealiseerd bij industriële vergunningverlening en kan zowel bij agrarische als industriële vergunningen nog verbeterd worden.
- Het planmatig toetsen, actualiseren en intrekken van vergunningen is niet van de grond gekomen.

2.2 Analyses

Hoe staat Zuidoost-Brabant ervoor en welke bijdrage kunnen we vanuit het VTH-instrumentarium leveren om tot een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving te komen? Een probleemanalyse en een risicoanalyse geven ons een beeld van de huidige situatie in Zuidoost-Brabant. Vanuit deze "foto" kan worden bekeken wat onze regio nodig heeft met betrekking tot het uitvoeringsniveau.

Daartoe zijn:

- een omgevingsanalyse uitgevoerd;
- een klachtenanalyse uitgevoerd;
- een (theoretische) risicoanalyse opgesteld.

Omgevingsanalyse

Het bureau PON & Telos verzorgt maatschappelijke onderzoeken en heeft voor de ODZOB een uitgebreide omgevingsanalyse uitgevoerd op basis van openbare bestaande gegevens (o.a. CBS, Atlas fysieke leefomgeving, etc.). Daarbij is gekeken naar demografie, economie, sociaal, technologie, ecologie en politiek (DESTEP-methode).

Zuidoost-Brabant heeft een oppervlakte van 1.457,81 km² en heeft in 2020 780.800 inwoners. De gemeenten Eindhoven en Helmond hebben de meeste inwoners. De economische hoofdsectoren zijn bouw, industrie en landbouw. Er is een duidelijk verschil tussen stedelijk en landelijk gebied, waarbij ook verschillen zijn tussen subregio's (De Peel, de Kempen, A2-gebieden, Eindhoven, randgemeenten en Helmond). De stikstofproblematiek (en de ontwikkelde jurisprudentie) en verduurzaming van de landbouw speelt in de regio een grote rol. Het aantal risicobedrijven in Zuidoost Brabant is relatief laag. Het energiegebruik (elektriciteit en gas) bij bedrijven en huishoudens is per gemeente verschillend. Wel is er een trend naar beneden, beïnvloed door de oorlog in de Oekraïne. De inzet van duurzame energie (wind, zonnestroom) neemt toe. De concentratie van fijnstof is duidelijk in het stedelijk gebied aanwezig en stikstofdepositie is duidelijk in het landelijk gebied aanwezig. In het stedelijk gebied wordt meer kooldioxide, methaan, vluchtige organische stoffen (VOS) uitgestoten dan in het landelijk gebied, in het landelijk gebied wordt meer stikstofdioxiden en ammoniak uitgestoten. In het stedelijk gebied komt geluidbelasting meer naar voren en in het landelijk gebied de lichtbelasting. Ten aanzien van zeer zorgwekkende stoffen is in onze regio (met name Helmond) ook de PFAS-problematiek aanwezig.

Op verschillende niveaus (Europees, landelijk, provinciaal en lokaal) is beleid en regelgeving geformuleerd voor een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving in Zuidoost-Brabant. In bijlage 1 is het meest relevante beleid beschreven, die mogelijk relevant zouden kunnen voor de uitvoering. Voor de komende 4 jaar spelen de stikstofproblematiek en de verduurzaming van de landbouw, klimaat, duurzaamheid (circulaire economie en energietransitie), gezondheid (schone lucht, zeer zorgwekkende stoffen=ZZS) een grote rol.

Klachtenanalyse

Klachten over bedrijven en mogelijke veroorzakers van overlast worden geregistreerd. Van klachtenpatronen is een analyse gemaakt. Alle meldingen komen van burgers, deze wonen voor het overgrote deel allemaal in de kernen. De meeste klachten gaan over geur en (horeca)geluid. Daarbij springen duidelijk bepaalde bedrijven uit, zowel in het stedelijk als in het landelijk gebied. Deze klachtenpatronen geven input voor dit nieuwe uitvoeringskader en gebiedsgericht toezicht.

(Theoretische) Risicoanalyse toezicht

Bedrijven brengen intrinsiek risico's met zich mee voor de fysieke leefomgeving. Nagenoeg alle omgevingsdiensten clusteren de milieubelastende activiteiten (MBA) in branches en voeren daar vervolgens een risicoanalyse op uit. We sluiten aan bij de definities en model die door de Omgevingsdienst Midden en West-Brabant (OMWB en andere omgevingsdiensten) wordt gehanteerd. De risicoanalyse geeft aan de ene kant scherpere doelen, anderzijds is de risicoanalyse de basis voor prioritering gekoppeld aan de toezicht/

handhavingsstrategie. Het model gaat uit van het principe risico=kans x effect, gebaseerd op risico's van een gemiddeld bedrijf in een bepaalde branche. Hoe hoger de score, hoe groter de risico's. In de effectscore zijn de milieu- en beleidseffect-scores verwerkt. De kanscores zijn opgebouwd uit controlekans en sanctiekans. De resultaten uit de analyse zijn in bijlage 2 weergegeven.

3 Doelen voor vergunningverlening in Zuidoost Brabant

De Omgevingswet heeft tot doel het beschermen en verbeteren van onze leefomgeving. We willen een veilige, gezonde en een duurzame leefomgeving. De Meerjarenvisie d.d. 30 maart 2023 heeft gezondheid en duurzaamheid als accent meegegeven.

Eén van de instrumenten om het doel te kunnen bereiken is vergunningverlening (aanvragen, meldingen, milieueffectrapportages, maatwerkvoorschriften). De problematiek rondom stikstof en verduurzaming van de landbouw speelt in deze regio een grote rol en heeft direct invloed op de behandeling van vergunningaanvragen. Daarnaast gaat onder de Omgevingswet de invulling van het onderwerp gezondheid bij vergunningverlening een rol spelen. De beleidsonderwerpen ZZS, Schone Lucht Akkoord, circulaire economie en energie werken de komende jaren door in de vergunningverlening en afhandeling van meldingen.

3.1 Veranderingen die voortvloeien uit de Omgevingswet

Om ervoor te zorgen dat vergunningverlening bij deze grote transitie daadwerkelijk een bijdrage kan leveren aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving onder de nieuwe Omgevingswet zijn een aantal doelen voor de komende 4 jaar gesteld. De Omgevingswet heeft 3 principes die daarbij van belang zijn:

- a. Het initiatief staat centraal: van “nee, tenzij”, naar “ja, mits”

Dit gaat dus niet over versoepelen van regels. Voorschriften en grenswaarden blijven ‘beleidsneutraal’. Dit principe gaat over een andere werkwijze (Hoe doen we de dingen). De Omgevingswet vraagt een open houding voor initiatieven (competenties van vergunningverlener) en het kunnen combineren van belangen (samenwerken en zo mogelijk toevoegen van beleidsbelangen). Het is aan de ODZOB om te zorgen voor behandelaars met de juiste competenties. Bij een gemeentelijke casemanager, dient de betreffende gemeente hiervoor te zorgen.

- b. De initiatiefnemer heeft een (grotere) eigen verantwoordelijkheid

De zorg voor milieu en veiligheid is primair een verantwoordelijkheid van bedrijven en instellingen. Dat geldt ook voor het tijdig en volledig melden of aanvragen van activiteiten. De ODZOB ziet toe of de initiatiefnemer zijn verantwoordelijkheid voldoende oppakt en onderneemt acties op basis van wettelijke voorschriften, geschat risico en bestuurlijke prioriteit. Vanuit onze visie/missie hanteren we in de omgang met initiatiefnemers een **zakelijke stijl**: “een zakelijke uitvoering van de publieke taak met als vertrekpunt de behartiging van de te beschermen omgevingsbelangen”.

- c. De initiatiefnemer betreft de burger(beter): participatie bij besluitvorming.

De omgeving vroeg bij een project betrekken, vergroot het draagvlak en voorkomt vaak bezwaren in een later stadium. Participatie is het inwinnen van meningen over het voorgenomen project. De initiatiefnemer moet bij het aanvragen van een omgevingsvergunning aangeven of hij aan participatie heeft gedaan en wat de resultaten zijn (Op basis art 7.4 van de Omgevingsregeling).

De beoordeling of de initiatiefnemer voldoende aan participatie heeft gedaan, is aan het bevoegd gezag en hangt af van de situatie (risico's zoals klachten, grote impact, bezorgde burgers etc.). De concrete invulling van gemeenten en de samenwerking met de ODZOB op dit onderwerp moeten nog ingevuld worden na ingang van de Omgevingswet.

3.2 Wat zijn onze doelen voor de komende 4 jaar voor vergunningverlening?

Het behandelen van vergunningaanvragen en afhandelen van meldingen is een wettelijke taak met beperkte vrijheden. Alle relevante inhoudelijke milieuaspecten van de activiteiten worden bij een vergunning betrokken (om zo de leefomgeving te beschermen). Ook de behandeltermijn, resultaat en wijze van communiceren met de initiatiefnemer en omwonenden zijn aan regels gebonden. De doelen sluiten aan bij die van het voorgaande ROK-VV.

De doelen voor de komende 4 jaar zijn:

1. Zorgen voor focus op milieurisico's, die ertoe doen;
2. Zorgen voor actuele vergunningen, waar nodig;
3. Integrale afstemming tussen vergunningverlening en toezicht en handhaving;
4. Integrale afstemming met regionale bevoegde gezagen en partners.

3.2.1 Zorgen voor focus op milieurisico's, die ertoe doen

Vergunningverlening is bij uitstek het instrument om maatwerk te leveren voor de juiste balans tussen het benutten van de omgeving bij het verrichten van activiteiten en het beschermen van die omgeving. Dit doen we door:

- Uniforme criteria: Meldingen worden getoetst aan de indieningsvereisten. Vergunningaanvragen worden tevens inhoudelijk getoetst aan uniforme (landelijke provinciale of lokale) criteria/wetgeving. De normering voor diverse milieuaspecten zijn hiervoor verwerkt in standaarden die worden gebruikt bij de beoordeling van de aanvraag en de inhoudelijke voorschriften in de vergunning.
- Risicogericht maatwerk: vergunningaanvragen milieu worden afgehandeld op basis van de risico-inschatting. De Landelijke Vergunningen Strategie (LVS) is daarbij de leidraad en een tool voor de uitvoering door Omgevingsdiensten. Deze landelijke tool wordt momenteel ontwikkeld op basis van de aanpak die is gebaseerd op ons huidige ROK-VV. De LVS gaat uit van een intrinsieke risico van een milieubelastende activiteit, welke verzaamd kan worden vanwege lokale omgevingsfactoren, maatschappelijk complexe situatie of naleefgedrag. Hoe groter het risico, hoe diepgaander de toets. Een ICT-tool wordt hierbij als ondersteuning ingezet. Zie ook bijlage 5.
- Integrale afweging: De deelactiviteit milieu dient integraal samen te komen met de andere onderdelen van de Omgevingsvergunning. De (gemeentelijke) casemanager heeft hier een centrale rol in. Bij volledig mandaat verzorgt de ODZOB deze afweging, anders levert de OZDOB een advies.

3.2.2 Zorg voor actuele vergunningen, waar nodig

Actuele voorschriften

Het toetsen en actualiseren van vergunningen is een basistaak. In de Omgevingswet is aangegeven dat het bevoegde gezag "regelmatig" beziet of de aan een vergunning verbonden voorschriften nog toereikend zijn. Tevens wordt aangegeven dat technische ontwikkelingen of de kwaliteit van het milieu hiervoor aanleidingen kunnen geven.

Er zijn meerdere aanleidingen om vergunningen te toetsen op actuele voorschriften en deze eventueel ook aan te passen:

- Als wetgeving of beleid wijzigt: Europese of landelijke normstelling, jurisprudentie of beste beschikbare technieken schrijven aanscherping van de voorschriften voor bij bepaalde MBA's (binnen 1-4 jaar);
- Als vanuit toezicht een ernstige tekortkoming of een acute situatie wordt vastgesteld op een locatie.

Daarnaast kunnen ook regionale of lokale doelen worden nagestreefd: Voorkomen van rechtsongelijkheid (door verouderde voorschriften), aanscherpen van voorschriften vanwege gemeentelijke beleidsthema's of het verbeteren van het vergunningenbestand.

Gebruiksruimte

Toets op gebruiksruimte (intrekken vergunning): In de Omgevingswet zijn regels opgenomen voor het intrekken van vergunningen om te voorkomen dat er onnodig milieugebruiksruimte vergund blijft. In praktijk blijkt dat vooral interessant als een gemeente een eigen ambitie heeft op gebied van ruimtelijke ontwikkeling (in het buitengebied). Een vergunning kan voor intrekking in aanmerking komen als:

- Aantoonbaar gedurende drie jaren geen handelingen zijn verricht met gebruikmaking van het milieudeel van de vergunning en intrekken milieutechnisch meerwaarde heeft;
- Als een mba niet kan voldoen aan de eisen van BBT en als daardoor (onherstelbare) milieuschade ontstaat.

Onze strategie voor actuele vergunningen is een **planmatige, efficiënte en risicogerichte aanpak afgestemd op zowel de industriële als agrarische vergunningverlening.**

3.2.3 Afstemming tussen vergunningverlening en toezicht en handhaving

Samenwerking met toezicht en handhaving: een inhoudelijk correcte afhandeling van een melding of vergunning kan inzet op toezicht en handhaving beperken. Als er sprake is van een aanvraag of melding n.a.v. een controle vraagt de vergunningverlener de toezichthouder om informatie over de aangetroffen situatie en aandachtspunten op de locatie. De toezichthouder krijgt een rol bij het toetsen op de mogelijkheid tot handhaving van kritische en/of 'maatwerk' vergunningvoorschriften (**handhaafbaarheidstoets**). Er wordt een "warme overdacht" tussen vergunningverlener en toezichthouder georganiseerd, zeker bij complexe vergunningen.

3.2.4 Integrale afstemming met regionale bevoegde gezagen en partners.

In de regio zijn **Samenwerkingsafspraken** opgesteld met betrekking tot vergunningverlening onder de Omgevingswet, met als onderdeel de Omgevingstafel. Deze afspraken tussen gemeenten, veiligheidsregio, GGD en de ODZOB hebben tot doel op een snelle, adequate en integrale manier een initiatief te beoordelen vanuit "ja, mits". Een adviseur, danwel een vergunningverlener vanuit de ODZOB (afhankelijk wat zich aandient) sluit aan bij de **Omgevingstafel**.

Daarnaast wordt er ook afgestemd met de provincie Noord-Brabant en/of andere Omgevingsdiensten als het gaat over meervoudige vergunningaanvragen waar de behandeling en inhoud moet worden afgestemd.

3.3 Op welke manier plannen en programmeren wij?

3.3.1 Actuele voorschriften

De werkwijze blijft vergelijkbaar met de het ROK-VV van 2019. Bij de aanpak is aangesloten bij de werkwijze, die wordt voorgesteld in het rapport 'Systematiek Programmatisch actualiseren: systematiek en werkafspraken van de zes BRZO Omgevingsdiensten' versie 1.4 d.d. 1 januari 2022. Het IPO heeft hiermee een basis willen geven voor een landelijk geharmoniseerde werkwijze voor bedrijven die met grote hoeveelheden gevaarlijk of milieuverontreinigende stoffen werken.

In dit rapport is een prioriteitenladder opgenomen: we leggen de focus op de prioriteiten 1, 2 en 3. In de bijlage 3 is de aanpak verder uitgeschreven. In het implementatieplan zal dit ook verder worden uitgewerkt.

- Wij stellen een regionaal jaarplan op bij aanpassing van wetgeving of normen en/of geven advies bij andere aanleidingen voor toetsen en/of actualiseren van vergunningen.
- We beoordelen regelmatig (in het reguliere werk) of de voorschriften nog actueel zijn: Bij vergunningaanvragen beoordelen we of de overige voorschriften nog actueel zijn. In principe worden de voorschriften (met prioriteit 1, 2 en 3 zoals omschreven in bijlage 3) in dezelfde procedure geactualiseerd.
- We hanteren een vangnet: Vergunningen van risicorelevante bedrijven worden de relevante MBA eenmaal per vijf (5) jaar getoetst op actualiteit.
- Bij incidentele ernstige tekortkomingen die vragen om aanpassing van voorschriften is het (ambtshalve) aanpassen van voorschriften een kwestie van maatwerk.

Heeft een gemeente aanvullende ambities dan is dat altijd maatwerk.

3.3.2 Gebruiksruimte

Als een MBA niet kan voldoen aan de eisen van BBT en als daardoor (onherstelbare) milieuschade ontstaat is het een kwestie van maatwerk dat met betreffende gemeente zal worden afgestemd.

Bij een planologische ontwikkeling bepalen vaak agrarische bedrijven wat er mogelijk is. Het onderzoeken en zo mogelijk intrekken van de (agrarische) vergunningen / gebruiksruimte is een gemeentelijke ambitie. Ook hiervoor geldt dat dit maatwerk is, waarvoor middelen, capaciteit en randvoorwaarden onderzocht moeten worden.

4 Doelen voor milieutoezicht in Zuidoost-Brabant

De Omgevingswet heeft tot doel het beschermen en verbeteren van onze leefomgeving. We willen een veilige, gezonde en een duurzame leefomgeving. Eén van de instrumenten om dit doel te kunnen bereiken is toezicht en handhaving. Duidelijke toezichtsdoelen en -strategieën op basis van een goede probleemanalyse geven richting aan het prioriteren en programmeren van toezicht.

4.1 Welke toezichtsdoelen voor de komende 4 jaar?

Om milieutoezicht goed te kunnen plannen en programmeren is het belangrijk om duidelijke accenten te hebben. Deze komen voort uit de analyse van de huidige situatie van Zuidoost-Brabant. In een aantal bijeenkomsten zijn er verkenningen geweest en de volgende doelen zijn bepaald voor de komende 4 jaar:

Thema	Doelstelling	Resultaat Impactmeter
1. Duurzaamheid	Willen we met toezicht de naleving op de informatieplicht en het doorvoeren van de verplichte maatregelen bij energiegrootverbruikers middels toezicht stimuleren en waar nodig (risicogericht) handhaven.	Zeer goed
2. Duurzaamheid	Willen we met (ketengericht) toezicht en strikte handhaving de bedrijven aansporen om hun afvalstromen gescheiden te houden en verantwoord gebruik te maken van (secundaire) grondstoffen	Goed
3. Duurzaamheid/ gezondheid	Willen we door middel van toezicht een duidelijk beeld van de naleving van de meest relevante regelgeving in de agrarische sector weten, hebben en handhaven, zodat de emissies van stikstofverbindingen zoveel mogelijk worden beperkt.	Zeer goed
4. Gezondheid	Willen we binnen de branches met een grote impact op de luchtkwaliteit het toezicht op de naleving intensiveren.	Zeer goed
5. Veiligheid	Willen we met intensief toezicht en strikte handhaving extra aandacht voor procesveiligheid bij bedrijven realiseren en daarmee een dalende trend in gang zetten in het aantal overtredingen en incidenten met gevaarlijke stoffen op jaarbasis	Zeer goed
6. Veiligheid/ gezondheid	Willen we met toezicht inzicht verkrijgen in naleving van regelgeving en welke regelgeving wordt gemist.	Zeer goed
7. Leefomgeving	Willen we bij toezicht meer verbintenis leggen met Omgevingsplannen/Bruidschat en de zorgplicht actiever inzetten.	Zeer goed

Hoe hoger de score (Resultaat Impactmeter) hoe beter met toezicht het gedrag en de lokale milieukwaliteit te beïnvloeden is.

De verdere concretisering van deze doelen met vertegenwoordigers van alle deelnemers is gepland in Q3 van 2023 en Q1 en Q2 in 2024. Dan zal er ook gewerkt worden aan een implementatieplan.

4.2 Welke strategie hanteren we om de toezichtdoelen te kunnen realiseren?

De strategie gaat in op de wijze van bevorderen of afdwingen van naleving van wet- en regelgeving: de zogenoemde nalevingsstrategie. De nalevingsstrategie bestaat uit een preventiestrategie, vergunningenstrategie, toezichtstrategie, sanctiestrategie en een gedoogstrategie.

In deze onderliggende strategieën worden de diverse procesmatige en interventiemogelijkheden behandeld die voor de uitvoeringsorganisatie beschikbaar zijn. Het doel is dat bewoners en bedrijven wet- en regelgeving naleven en dat handhaving wordt toegepast als dit niet gebeurt.

Het ROK-VTH zorgt ervoor dat de ODZOB en haar deelnemers vanuit eenzelfde referentiekader de toezicht- en handhavingsbevoegdheden uitvoeren. De strategieën vullen elkaar aan: dit zorgt voor een multidisciplinaire benadering bij naleving van het omgevingsrecht binnen het werkgebied van de ODZOB.

4.2.1 Preventiestrategie

De preventiestrategie richt zich op de **vergroting van bewustwording** bij burgers, bedrijven en instellingen dat er bepaalde regels gelden en dat de ODZOB toeziet op de naleving daarvan. Voor veel bewoners en bedrijven draagt bekendheid met regels bij tot het gewenste naleefgedrag. Deze groep valt binnen de nalevingspiramide onder de categorie 'spontaan en bewust naleven' en 'onbewust overtreden'. Een mix van instrumenten kan worden ingezet om de bewustwording te vergroten, gericht op communicatie en (naleef)ondersteuning. Door de ODZOB worden deze instrumenten vooral ingezet bij nieuwe ontwikkelingen of wanneer naleefgedrag beperkt is door onwetendheid.

4.2.2 Toezichtstrategie

De toezichtstrategie is gericht op het **verkrijgen van inzicht in de mate van naleving** en beschrijft de wijze waarop het toezicht op naleving door de ODZOB wordt uitgevoerd.

Toezicht houden betekent dat actief binnen een doelgroep wordt beoordeeld of wet- en regelgeving wordt nageleefd. Ook bij de inzet van toezichtinstrumenten geldt dat inzicht in de redenen van het niet naleven van belang zijn. Het toezichtproces is te verdelen in drie opeenvolgende stappen: **waarnemen, oordelen en interveniëren**.

De ODZOB hanteert binnen de uitvoering van het toezicht de volgende vijf hoofduitgangspunten:

1. Het toezicht is risicogericht en informatie gestuurd.
2. Het toezicht is maatwerk. De intensiteit van het toezicht is gerelateerd aan het risico en de prestatie van de bedrijven. Deze feitelijke risicoanalyse gaat verder dan de theoretische risicoanalyse ten behoeve van het uitvoeringskader. De ODZOB baseert de keuze van het toezichtinstrument op het te verwachten effect op regelnaleving en overlastreductie.
3. De branche- en themaplannen beschrijven hoe het maatwerk binnen het toezicht wordt vormgegeven.
4. De verantwoordelijkheid voor het naleven van wet- en regelgeving ligt primair bij het bedrijf.
5. Bij het toezicht wordt gebruik gemaakt van een breed palet aan toezichtinstrumenten en oplossingsrichtingen.

Daarnaast maken we een strikt onderscheid tussen toezicht en handhaving. In paragraaf 4.3 wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkelde ROK-systematiek binnen de ODZOB.

4.2.3 Gedoogstrategie

De gedoogstrategie legt vast **onder welke voorwaarden handhavend optreden tegen overtreders tijdelijk achterwege kan blijven**. Handhaven blijft het uitgangspunt en gedogen is uitzonderlijk. De algemene landelijke nota 'Grenzen aan gedogen' is het landelijk kader voor gedogen. Bij gedogen hanteert de ODZOB de volgende uitgangspunten:

- Handhaven moet, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden. Gedogen dient zoveel mogelijk beperkt te blijven in omvang en tijd;
- Gedogen gebeurt expliciet en na een zorgvuldige en transparante afweging van belangen;
- Gedogen vindt enkel plaats in die gevallen dat het betreffende verantwoordelijke bestuur hierover is geïnformeerd en daarmee instemt;
- Gedogen vindt uitsluitend plaats in het geval de te gedogen situatie nog niet is aangevangen;
- In het geval van een gedoogsituatie vindt actief toezicht plaats. Dit toezicht richt zich op de vraag of de redenen om te gedogen nog steeds gegrond zijn en of er sprake is van naleving van de opgelegde beperkingen en voorschriften.

Op grond van jurisprudentie van de bestuursrechter en op basis van het landelijk gedoogbeleid is gedogen alleen gerechtvaardigd in uitzonderlijke omstandigheden.

4.2.4 Sanctiestrategie

De sanctiestrategie beschrijft **de wijze van handhaven bij geconstateerde overtredingen**. De Omgevingswet gaat uit van vertrouwen. Bij vertrouwen hoort het nemen van verantwoordelijkheid. De overheid wil erop kunnen vertrouwen dat burgers en bedrijven zich houden aan de voor hen geldende regels. Burgers en bedrijven mogen erop vertrouwen dat de overheid degenen aanspreekt die de regels overtreden. Dat draagt bij aan een gelijk speelveld en doet recht aan het rechtsgevoel van de samenleving. Handhaving is dan ook één van de instrumenten waarmee de overheid het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit nastreeft. Handhaving is een essentieel element van de werking van de rechtsstaat.

De ODZOB sluit aan bij [de Landelijke handhavingsstrategie Omgevingsrecht \(LHSO\)](#), zie bijlage 4. De LHSO is bedoeld als strategisch instrument voor de organisaties belast met de handhaving van de Omgevingswet en daarop gebaseerde regels. Om effectief te kunnen handhaven, moeten deze organisaties intensief en loyaal samenwerken. Dat geldt voor bestuurlijke overheden en instanties binnen de strafrechtketen onderling en voor deze organisaties met elkaar. Vrijwel alle omgevingsrechtelijke regels worden immers zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk gehandhaafd.

Uit oogpunt van rechtsgelijkheid behoren interventies in vergelijkbare situaties op eenzelfde wijze te worden toegepast. Intervenieren is daarbij breder dan het opleggen van sancties; ook aanspreken, waarschuwen en informeren kunnen in een concreet geval passende interventies zijn. De LHSO biedt een afwegingsinstrument om in concrete gevallen afgestemd, eenduidig, effectief en evenredig te kunnen intervenieren. De LHSO dient als hulpmiddel voor een effectieve en rechtmatige handhaving.

4.3 Op welke manier plannen en programmeren we milieutoezicht?

Het bestand van bedrijven en activiteiten (geclusterd in branches) en het risiconiveau vormen de basis voor het prioriteren. Deze prioritering bepaalt dan met name de intensiteit en diepgang van het toezicht. Branchetoezicht- en projectplannen geven uitvoering aan de (meerjarige) doelstellingen en de aandacht die de individuele bedrijven nodig hebben.

Voor het plannen en programmeren van milieutoezicht is een systematiek ontwikkeld, welke bestaat uit 5 blokken.

Blok 1 signalen, klachten en meldingen

Gebrekkige naleving van wet- en regelgeving kan leiden tot klachten, meldingen, ongewone voorvallen of overige signalen. Een toezichthouder voert in dat geval een gericht onderzoek uit. In de meeste gevallen beoordeelt hij de situatie ter plekke en neemt hij, zo nodig, maatregelen die leiden tot spoedig herstel van de situatie. De benodigde inzet van mensen en middelen laat zich op voorhand niet voorspellen.

De controles binnen dit blok vloeien voort uit individuele behoefte van een gemeente (maatwerk), het opvolgen van klachten en ongewone voorvallen. Daarnaast krijgen we signalen van diverse partijen (zowel in als extern). Deze signalen worden gewogen en als blijkt dat het nodig is wordt een controle uitgevoerd.

Blok 2 projectmatige aanpak van bestuurlijke prioriteiten en thema's

Vanuit de probleemanalyse en inventarisatie van maatschappelijke opgaven en relevante bestuurlijke prioriteiten zijn doelstellingen voor toezicht geformuleerd. Indien deze doelstellingen niet (enkel) kunnen worden gerealiseerd vanuit programmatisch toezicht (blok 3), dan kan worden overwogen om een thema projectmatig aan te pakken. Met een

gericht projectplan worden doelen en beoogde resultaten met elkaar verbonden en vertaald naar concrete toezichthoudende taken en/of interventies. Opkomende thema's als circulariteit, energietransitie, gezondheid etc. kunnen op deze manier (meerjarig) stevig op de kaart worden gezet. Binnen dit blok wordt ook het jaarlijkse toezicht bij risicorelevante en de gemeentelijke aandachtsbedrijven gepland.

Blok 3 programmatisch toezicht

Programmatisch handhaven stimuleert een bredere, probleemgerichte benadering waarbij alle facetten die bij het probleem een rol spelen in het proces aan bod komen en worden voorzien van een ruim palet aan interventiemogelijkheden.

Het toezicht op bedrijven en milieubelastende activiteiten is en blijft maatwerk. De intensiteit van het toezicht is gerelateerd aan het risico, de complexiteit en het (naleef)gedrag van de bedrijven. De uitgevoerde branchegerichte risicoanalyse vormt een belangrijk uitgangspunt voor het meerjarig programmatisch toezicht, dat wordt uitgevoerd vanuit een **branchegerichte benadering**.

Op brancheniveau bepaalt de ODZOB aan de hand van nadere (branche)analyses hoe de aandacht over zowel individuele als clusters van bedrijven wordt verdeeld. De koppeling tussen het risiconiveau en de inzet van toezicht komt als volgt tot stand:

1. De ODZOB analyseert het bedrijvenbestand op basis van het risiconiveau volgens de uitkomsten van het risico-analysemodel.
2. De ODZOB deelt de branches op basis van de risicoanalyse in naar hun zogenoemde toezichtintensiteit: hoog (risicoscore ≥ 25), gemiddeld (risicoscore < 25 en \geq aan 20) of laag (risicoscore < 20).

Op brancheniveau bepaalt de ODZOB aan de hand van nadere (branche)analyses hoe de beschikbare inzet over zowel individuele als clusters van bedrijven wordt verdeeld. Hiermee moet worden voorkomen dat:

- individuele, risicovolle bedrijven (b.v. grootschalig, met veel klachtmeldingen of dicht bij woningen gesitueerd), die zijn ingedeeld in een branche met een gemiddelde of lage toezichtintensiteit, onvoldoende toezicht ontvangen;
- geen blinde vlekken ontstaan van bedrijven die (onterecht) aan de aandacht van de ODZOB ontsnappen.

De ODZOB stelt op basis van de beschikbare middelen en de benoemde uitgangspunten (binnen blok 3) een "meerjaren branchetoezichtprogramma" op.

Deze 'aanpak op maat' kent dus meerdere toezichtintensiteiten voor branches en bedrijven met daarbinnen verschillende differentiatiemogelijkheden.

Per branche/bedrijf vindt een afweging plaats om te komen tot een juiste mix van de beschikbare instrumenten en vormen van interventie. Ter ondersteuning daarvan gebruiken we o.a. het zogenaamde [Interventiekompas](#), ontwikkeld door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Hierbij is het wel van belang dat er vooraf steeds een duidelijke probleemanalyse plaatsvindt.

Blok 4

In dit blok worden de aan de uitvoering van het ROK gerelateerde werkzaamheden (coördinatie, projectleiding, monitoring, programmering etc.) geborgd.

Blok 5

In de uitvoering maken we een duidelijk onderscheid tussen toezicht en handhaving. Handhaving omvat dwang door handhavers en of boa's om af te dwingen dat mensen zich (alsnog) aan wetten en regels houden of onderzoek doen naar klachten of incidenten. Het (repressieve) handhavingproces begint als de inzet van (preventief) toezicht niet heeft geleid tot de gewenste naleving van wet- en regelgeving. De naleving kan met behulp van

bestuursrechtelijke dwangmiddelen (b.v. last onder dwangsom, bestuursdwang) alsnog worden afgedwongen in de lijn van de [landelijke handhavingstrategie omgevingsrecht \(LHSO\)](#). Tegelijkertijd kan er sprake zijn van een strafbaar feit op basis van de Wet op de economische delicten (WED) en volgt een strafrechtelijk (voor)onderzoek. Dit laatste wordt onder regie van het Functioneel Parket (FP) uitgevoerd door de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) van de ODZOB. In de meer complexe gevallen wordt afgestemd en samengewerkt met de milieurecherche van de politie en/of de Inspectie Leefomgeving en Transport (IL&T).

In dit blok worden de middelen en capaciteit geborgd voor de noodzakelijke handhavingstrajecten en de bijdrage die wordt geleverd aan de aanpak van milieucriminaliteit. Het gaat daarbij om de bestuursrechtelijke inzet van juristen en handhavers en de strafrechtelijke inzet en opsporingscapaciteit van boa's.

5 Regionale financiële opgave

Vergunningverlening

Ter voorbereiding op de besluitvorming van het ROK VV in 2019, is een financiële raming gemaakt op basis het aantal milieu-relevante bedrijven per gemeente. Hierin zijn de realisatie van de kosten voor meldingen en vergunningen Wabo milieu als uitgangspunt genomen voor de begroting. Voor de ontwikkelingen binnen de agrarische sector is via het provinciale project Taskforce Veehouderij een apart traject gestart om een raming van de verwachte inzet voor de toekomst te maken. Deze stappen zijn de afgelopen jaren doorlopen en hebben tot een realistische raming van het benodigde budget voor vergunningverlening geleid.

De veranderingen die de Omgevingswet gaat geven voor de inzet rondom vergunningverlening zijn nog niet concreet te voorzien. De verwachting is dat de eerste procedures onder de Omgevingswet extra inzet gaan vragen, vanwege de nieuwe samenwerking en veranderingen in de wetgeving, met aandacht voor de lokale situatie. Maar wat betreft de effecten van de Omgevingswet is nog veel onduidelijkheid wat dit betekent voor de budgetten van vergunningverlening.

Daarnaast is vergunningverlening vraag-gestuurd. Veranderingen in conjunctuur of overheidsbeleid geven impulsen aan meer of minder vergunningaanvragen.

Toezicht

Bij de vaststelling van het ROK toezicht en handhaving zijn afspraken gemaakt om tot het benodigde budget, passend bij het bedrijvenbestand per gemeente, te komen. Inmiddels is het budget conform het afgesproken groeimodel opgenomen in de begroting 2023 en verder. Als uitgangspunt voor het nieuwe uitvoeringskader is de intentie uitgesproken om geen extra financiële claims neer te leggen voor de uitvoering, maar het huidige plafond aan te houden, behoudens indexatie en inflatiecorrectie. Het nieuwe regionaal operationeel kader heeft daarmee geen financiële consequenties.

Voor de gemeentelijke werkprogramma's zijn vanaf 2024 de huidige budgetten als uitgangspunt genomen. Afgesproken is om na invoering van de Omgevingswet de financiële voortgang met elkaar goed te monitoren en, indien nodig, voor de komende jaren bij te sturen.

6 Randvoorwaarden

Aan het behalen van de doelen zijn een aantal voorwaarden verbonden. Daarbij ligt de verantwoordelijkheid om deze te regelen zowel bij de ODZOB als de betreffende gemeente. Beschikbaarheid van voldoende en gekwalificeerd personeel blijft komende jaren punt van aandacht. De onderstreepte voorwaarden zijn voor verantwoordelijkheid van de gemeente(n).

Vergunningen:

- Risicogericht behandelen vergunningaanvragen: Goede communicatie tussen deelnemer en vergunningverlener; samenwerking met toezicht, goede borging van de werkwijze, waarbij milieurisico's leidend zijn; kennis en kunde van de vergunningverlener (LVS-is een tool, geen dictaat)
- Actief intrekken vergunningen: aanwezigheid duidelijk gemeentelijk beleid of aanspreekpunt; samenwerking tussen milieuvergunningverlening en ruimtelijke ordening; motivering van intrekking moet sluitend zijn (met input van ODZOB); capaciteit en middelen aanwezig zijn; goed en actueel vergunningenbestand
- Actief actualiseren vergunningen: voldoende capaciteit en middelen aanwezig zijn, duidelijkheid over opdracht; goede communicatie met aanvrager; branchegericht aanpakken, compleet en actueel vergunningenbestand.

Toezicht:

- Actueel bedrijvenbestand en opsporen onbekende bedrijven, compleet locatiedossier, compleet en actueel bedrijvenbestand.

7 Monitoring en evaluatie

We monitoren jaarlijks via de jaarrapportages de voortgang en op de gestelde doelen in de werkprogramma's. Bij toezicht worden de projecten en de resultaten daarvan digitaal gedeeld met de deelnemers.

Er is een monitorings-tool in ontwikkeling.

Op de helft en op het einde van de duur van dit kader wordt het kader geëvalueerd op bereikte doelen en op functioneren.

Bijlage 1: Beleid en coalitieakkoorden

Europees

Europees beleid en wetgeving wordt doorvertaald in landelijk beleid en wetgeving. Duidelijke voorbeelden zijn de derogatie stikstof en beleid en wetgeving met betrekking tot afvalpreventie en -verwerking. Europees beleid en wetgeving heeft daarmee invloed op de werkzaamheden van de ODZOB.

Landelijk

Het Nationaal Milieubeleidskader en de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) geven richting aan het beschermen en behouden van een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving. Landelijk spelen grote complexe transities een grote rol: verduurzaming energie, klimaatverandering, circulaire economie, stikstofproblematiek en verduurzaming veehouderij.

Gezondheid wordt een belangrijk onderwerp onder de Omgevingswet. Zeer Zorgwekkende Stoffen hebben de volle aandacht naar aanleiding van o.a. de PFAS-problematiek. Recente rapportages over de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen in onze dagelijkse leefomgeving zal de volgende worden. Door toezicht op regelgeving ten aanzien van uitstoot naar de lucht en bodem (is in de maak) kunnen we een bijdrage leveren. Gezondheid in relatie tot intensieve veehouderij (geur, fijnstof, ammoniak, endotoxinen, zoönosen, antibiotica resistentie) heeft eveneens de volle aandacht.

Het beleid en de wet- en regelgeving rondom de stikstofproblematiek zijn op dit moment niet stabiel door recente uitspraken van de Raad van State en de Europese Commissie. Deze problemen bij de uitvoering van de Wet natuurbescherming (Wnb) werken door naar vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van de Omgevingswet. (Agrarische) vergunningverlening heeft zelfs een periode deels op slot gezeten en toezicht vanuit Wnb is nog steeds problematisch. Dit zijn echter uitzonderlijke situaties, waarmee bij het stellen van prioriteiten en het maken van keuzes nauwelijks rekening is te houden.

Het Schone Lucht Akkoord (SLA) stimuleert projecten om de luchtkwaliteit te verbeteren. Een aantal gemeentes en de provincie heeft het SLA ondertekend. Een uitwerking hiervan wordt op dit moment concreet vormgegeven in actieplannen. Een doorvertaling voor vergunningverlening, toezicht en handhaving zal vervolgens opgesteld moeten worden. Aanvullend heeft een aantal gemeentes het ondertekenen van het SLA nog in overweging.

Het Klimaatakkoord geeft richting aan de beperking van CO₂-uitstoot en aan de verduurzaming van energieopwekking en -verbruik. Toezicht op het treffen van energiebesparende maatregelen wordt belangrijk gevonden. Extra middelen worden ingezet om omgevingsdiensten extra toezicht te laten uitvoeren. Het toepassen van andersoortige energietechnieken (bodemenergiesystemen e.d.) heeft eveneens impact op (de wijze van) toezicht.

Bij Circulaire Economie gaat het vooral om barrières weghalen bij vergunningverlening in de experiment/pilot-fase. De bijdrage vanuit toezicht ligt op het vlak van het tegengaan van misbruik van stoffen in het kader van Zeer Zorgwekkende Stoffen.

Voor externe veiligheid bij bedrijven is een heel stelsel van regelgeving. Veelal gaat het om opslag of verwerking van gevaarlijke stoffen. Bijvoorbeeld opslag in propaantanks en grote ammoniakkoelinstallaties. Voor veel risicovolle activiteiten is er een registratieplicht. Toezicht door de ODZOB richt zich op de risicorelevante bedrijven en activiteiten. Complexe

bedrijven die onder de SEVESO-richtlijn vallen (nu nog BRZO-bedrijven), worden door de OMWB gecontroleerd. Onder de Omgevingswet verandert er instrumenteel veel.

Provinciaal

De provincie heeft beleidskaders en uitvoeringsagenda's, o.a. voor Milieu, Gezondheid, Natuur, Leefomgeving, Landbouw en Voedsel, Energie, Mest, Circulaire Economie. Een uitvoeringsagenda is de verdere uitwerking van een beleidskader. De provincie heeft ook Beleidsregels en PS stelt een Omgevingsverordening vast waarin o.a. instructieregels zijn opgenomen voor bepaalde gebieden of omstandigheden.

Het kader voor de provinciale uitvoering van VTH-taken in Brabant is het door GS vastgestelde Instrumenteel kader VTH omgevingsrecht, de jaarlijkse door GS vastgestelde VTH-opdracht, en het jaarprogramma BRZO.

Regionaal

In MRE-verband (MRE = MetropoolRegio Eindhoven) is een samenwerkingsakkoord opgesteld. Dit richt zich op economie, bouwen, mobiliteit en landelijk gebied. Regionaal speelt de Regionale Energiestrategie (RES) een grote rol. Daarnaast is er een gebiedssamenwerking De Peel als één van de uitwerkingen van de NOVI. In MRE-verband is een regionaal streefbeeld Landelijk gebied opgesteld. De ODZOB heeft in nauwe samenwerking met het MRE een Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving. Regionaal is ook een programma opgezet rondom een luchtkwaliteitsmeetnet.

Voor toezicht is de samenwerking binnen het MRE alleen relevant op die onderdelen waar een doorvertaling in het gemeentelijk beleid plaatsvindt. Dit is vooralsnog niet aan de orde.

Lokaal

VNG heeft de coalitieakkoorden en de samenstelling colleges geanalyseerd. In het rapport van de VNG zijn de coalitieakkoorden geanalyseerd op het aantal keer dat een thema voorkomt in het akkoord. Voor de gemeentes Heeze-Leende, Someren, Gemert-Bakel is geen coalitieakkoord geanalyseerd aangezien deze niet beschikbaar was op het moment van rapportage.

Tabel: Voorkomen van de thema's in de coalitieakkoorden

Thema	Gemeenten (thema komt één of meerdere keren voor in coalitieakkoord)
Bestuurskracht	Best, Bladel, Waalre
Ondermijning	Best, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Laarbeek, Valkenswaard
Woningnood	Eersel, Eindhoven, Helmond, Valkenswaard, Veldhoven
Hittestress	Best, Deurne, Waalre
Luchtkwaliteit	Eersel, Eindhoven, Waalre
Stikstof	Best, Cranendonck, Eersel, Oirschot, Valkenswaard
Verkeersveiligheid	Asten, Bergeijk, Bladel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Helmond, Laarbeek, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Oirschot
Internationaal	Asten, Best, Bladel, Deurne, Eindhoven

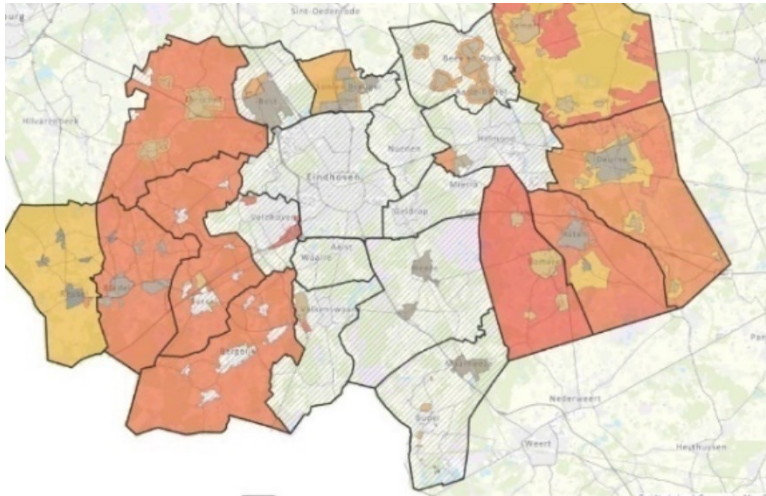
De uitkomsten uit de analyse laten zien dat gemeentes in Zuidoost-Brabant in de coalitieakkoorden veel aandacht hebben voor de fysieke leefomgeving. Dit wordt verwoord in ambities als ‘vitaal buitengebied’, ‘een gezonde leefomgeving’ en ‘klimaat & duurzaamheid’, met ruimte voor bedrijvigheid en ondernemen. Naast een tekort aan woningen liggen er grote opgaven op het gebied van de energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaamheid. Dit is een uitdaging en vraagt om met een integrale blik naar de verschillende opgaven te kijken, om zo de balans tussen wonen, werken en natuur in de omgeving te behouden of te verbeteren.

Eigenlijk hebben alle gemeentes een Transitie Visie Warmte opgesteld of zijn daar nog mee bezig (procedureel). Als vervolg hierop gaan gemeentes wijkuitvoeringsplannen maken en/of een (gemeentebrede) isolatieaanpak maken en uitvoeren. Sommige gemeentes maken hierbij apart onderscheid naar bedrijven. In het kader van het goede voorbeeld geven, zijn of gaan gemeentes aan de slag met het verduurzamen van hun eigen vastgoed. Verder is er natuurlijk een gezamenlijk RES bod vanuit de regio gedaan over duurzame opwekking met behulp van zon en wind. Een deel van de gemeentes heeft een beleidsvisie voor zon- en windenergie. De provincie Noord-Brabant en meer dan de helft van de gemeentes in onze regio heeft het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen medeondertekend en een actieplan MVI gemaakt. Dit jaar komt er een vernieuwd Manifest. Het is nog niet duidelijk welke gemeentes uit onze regio daaraan gaan meedoen. Voor toezicht zijn het minder relevante onderwerpen.

Voor een toezichthouder (en ook vergunningverlener) is het wel belangrijk te weten welke gemeenten er beleid en regels hebben voor geur- en geluidsoverlast en externe veiligheid. Hier is wellicht een (afwijkende) norm van kracht waarmee rekening moet worden gehouden.

Thema	Gemeenten die beleid hebben
Geur Industrieel	Bergeijk, Helmond, Deurne (gemeente Eindhoven in de maak) bron: team Omgevingskwaliteit ODZOB, geurspecialist)
Geur Landelijk	Zie figuur Geur landelijk gebied (bron: GIS-viewer ODZOB)
Geluid	Zie tabel Geluid (bron: team geluid ODZOB, GIS-viewer ODZOB)
Externe Veiligheid	Allen (alle gemeenten hebben ook een programma, behalve de Kempen-gemeenten) (bron: team Omgevingskwaliteit ODZOB)

Figuur Geur Landelijk gebied

Daar waar het gekleurd is, zijn de normen anders dan de reguliere waarden. Deze afwijkende waarden zijn opgenomen in verordeningen.

(bron GIS-viewer ODZOB, 8 februari 2023)

Tabel Geluid (indicatief)

Nr.	Gemeente	Nota Industrielawaai	gezonde terreinen (vrijwillige of wettelijk)	Beleid Hogere Waarden	Evenementenbeleid	Horecabeleid
1	Asten	nee	JA	nee	JA	JA
2	Bergeijk	nee	nee	JA	JA	JA
3	Best	nee	JA	JA	JA	JA
4	Bladel	nee	JA	JA	JA	JA
5	Cranendonck	JA	JA	JA	JA	niet bekend
6	Deurne	nee	nee	JA	JA	niet bekend
7	Eersel	JA	JA	JA	JA	JA
8	Eindhoven	niet bekend	JA	nee	JA	JA
9	Geldrop-Mierlo	nee	JA	JA	JA	niet bekend
10	Gemert-Bakel	JA	JA	niet bekend	JA	niet bekend
11	Heeze-Leende	nee	nee	JA	niet bekend	niet bekend
12	Helmond	nee	JA	JA	JA	JA
13	Laarbeek (ONDER VOORBEHOUD)	niet bekend	JA	niet bekend	niet bekend	niet bekend
14	Nuenen	nee	nee	JA	JA	niet bekend
15	Oirschot	JA	nee	JA	JA	JA
16	Reusel-De Mierden	JA	nee	JA	JA	JA
17	Someren	JA	JA	JA	JA	JA
18	Son en Breugel	nee	JA	nee	JA	niet bekend
19	Valkenswaard	nee	JA	JA	JA	JA
20	Veldhoven	nee	JA	JA	JA	niet bekend
21	Waalre	nee	nee	JA	JA	JA

(bron: team geluid, GIS-viewer ODZOB 8 februari-2023)

Bijlage 2: Resultaat risicoanalyse TH

Voor de risicoanalyse is gebruik gemaakt van een model dat uitgaat van het principe: $RISICO = KANS \times EFFECT$. Het resultaat is een risicoscore per branche, zie de tabel hieronder.

Op basis van 'expert judgement' is voor elke branche een effectscore (de potentiële impact op het milieu) bepaald aan de hand van de milieuthema's: afval, afvalwater, bodem, externe veiligheid, geluid/trillingen, geur en lucht.

Op vergelijkbare wijze is vervolgens per branche de kansscore (de kans dat een milieu-incident kan plaatsvinden) waarbij gebruik is gemaakt van de laatste inzichten die zijn opgedaan bij het gebruik van het zogenaamde *Interventiekompas* van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Daarmee is door onze experts een beeld gevormd van de door hen ervaren nalevingsproblematiek binnen de diverse branches.

Branche	Risicoscore
Agrarisch - Veehouderij (IPPC)	33,8
Agrarisch - Veehouderij	31,4
Industrie - Chemische producten	31,3
Transport Logistiek - Reinigen tanks / verpakking / voertuig / container	29,4
Afvalbeheer - Zuiveringstechnisch werk	28,2
Afvalbeheer - Recycling Metaal	27,8
Industrie - Minerale producten	26,8
Transport Logistiek - Bunkerstation / Tankplaats schepen	26,8
Afvalbeheer - Recycling Rubber / Kunststof	26,3
Agrarisch - Telen in gebouw	26,1
Industrie - Leerlooierij	25,9
Afvalbeheer - Demontage gemotoriseerde voertuigen	25,9
Afvalbeheer - Grondbank / Grondreiniging	25,8
Industrie - Metaalproducten	25,8
Industrie - Rubber / Kunststof	25,8
Transport Logistiek - Brandstoffenhandel / Tankopslag	25,2
Industrie - Voedingsmiddelen	25,0
Transport Logistiek - Spoorwegemplacement	24,7
Agrarisch - Glastuinbouw	24,6
Agrarisch - Telen in openlucht	24,6
Industrie - Papier / Karton	24,4
Dienstverlening - Laboratorium	24,2
Nutssector	24,1
Transport Logistiek - Onderhoud bus / trein / tram / metro	23,9
Transport Logistiek - Overig	23,7
Dienstverlening - Chemische wasserij	23,6
Agrarisch - Telen kweken water- planten/dieren	23,3
Transport Logistiek - Tankstation LPG	23,2
Transport Logistiek - Opslag / Transport / Groothandel / Containerterminal	23,2
Transport Logistiek - Tankstation	23,2

Agrarisch - Loonwerk / Landbouwmechanisatie	23,1
Industrie - Scheepswerf	23,0
Industrie - Hout	22,6
Transport Logistiek - Onderhoud vliegtuig / Vliegveld	22,6
Industrie - Overig	22,2
Transport Logistiek - Garage / Autoschadeherstel / Motorrevisie	22,0
Industrie - Mengvoeder	21,6
Afvalbeheer - Recycling overig	21,4
Sport en recreatie - Schietbaan	20,9
Dienstverlening - Repareren / verhuren gemotoriseerde werktuigen	20,7
Dienstverlening - Datacentrum	20,6
Afvalbeheer - Milieustraat	20,6
Industrie - Textiel / Leer	20,6
Dienstverlening - Crematorium	20,0
Zorg - Ziekenhuis	19,8
Sport en recreatie - Jachthaven	19,8
Sport en recreatie - Sneeuwbaan / Ijsbaan	19,8
Bijeenkomstfunctie - Horecabedrijven	19,6
Sport en recreatie - Auto / Motorsport	19,2
Industrie - Grafisch	18,8
Dienstverlening - Overig	18,5
Transport Logistiek - Autoberging / pechhulp	18,5
Dienstverlening - Ambachtsbedrijven	18,5
Sport en recreatie - Zwembad	17,0
Vuuwerk- en munitieopslag en/of verkooppunt	16,5
Afvalbeheer - Kringloopbedrijf / reparatie gebruikte producten	16,1
Dienstverlening - Supermarkten	16,0
Zorg - Verzorgingstehuizen (incl. GGZ, PI)	16,0
Sport en recreatie - Overig (o.a. sportvelden en -hallen)	15,9
Onderwijs	15,9
Voorzieningen en installaties	15,5
Agrarisch - Overig (o.a. fokken/trainen dieren, dierentuin)	14,3
Dienstverlening - Grootwinkelbedrijf	14,3
Woon- en verblijfsgebouwen	13,8
Dienstverlening - Detailhandel	13,5
Zorg - Overig (o.a. praktijkruimtes, kinderdagverblijven)	13,4

Bijlage 3: Aanpak actualisatie voorschriften en intrekken vergunningen(gebruiksruimte)

De werkwijze blijft vergelijkbaar met de het ROK-VV van 2019. Bij de aanpak is aangesloten bij de werkwijze, die wordt voorgesteld in het rapport 'Systematiek Programmatisch actualiseren: systematiek en werkafspraken van de zes BRZO Omgevingsdiensten' versie 1.4 d.d. 1 januari 2022. Het IPO heeft hiermee een basis willen geven voor een landelijk geharmoniseerde werkwijze voor bedrijven die met grote hoeveelheden gevaarlijk of milieuverontreinigende stoffen werken. Deze aanpak is (in afgeslankte vorm) ook toepasbaar voor gemeentelijke bedrijven.

In voorgenoemd rapport is een landelijke prioriteitslader opgesteld. Hierin is de prioriteit van aanleidingen opgenomen.

Prioriteitsladder

Voor de selectie van te toetsen vergunningen houden we rekening met de volgende prioriteiten:

1. Actualisaties naar aanleiding van (Europese) BBT-conclusies of BREF's.
2. Actualisaties naar aanleiding van nieuwe Nederlandse BBT documenten op het gebied van externe veiligheid.
3. Actualisaties naar aanleiding van:
 - a. tijdens het toezicht geconstateerde ernstige tekortkoming of bij een acute situatie
 - b. (overige) nieuwe Nederlandse BBT documenten.
4. Uitkomsten uit een actualisatie toets voor zover deze geen relatie hebben met punt 1 tot en met 3b.
5. Actualisatie naar aanleiding van jurisprudentie of bevindingen tijdens toezicht (niet zijnde een ernstige tekortkoming of acute situatie).
6. Projectmatige onderwerpen die een lokaal karakter hebben, landelijk de aandacht hebben of voortvloeien uit regionaal beleid.

Toepassing

- In de (reguliere) afhandeling van veranderingsvergunningen worden de actualiteit van de voorschriften getoetst en aangepast (bij prioriteit 1, 2 of 3).
- Voor de risicorelevante bedrijven regelen we een vangnet: deze worden via toezicht of handhaving minimaal eens per 5 jaar getoetst op actuele voorschriften.
- Bij actualisatie (bij prioriteit 1 t/m 3) of een planologische ontwikkeling kan een projectmatige aanpak nodig zijn.

Basisaanpak projectmatige toetsing en actualisatie

De aanpak is op basis van 4 stappen, Dit is een jaarlijkse uitvoeringscyclus:

1. Selectie doelgroep voor toetsen actuele voorschriften en voorleggen regionaal of lokaal voorstel;
2. Toetsen en beoordelen relevante vergunningen en advies over intrekken/actualiseren aan deelnemers, uitvoering conform regionaal voorstel;
3. Plannen van tempo en inhoud. Zo mogelijk wordt een natuurlijk moment (met een aanvraag) benut. De gemeente bepaalt op basis van advies ODZOB.
4. Actualiseren of (gedeeltelijk) intrekken, uitvoering ODZOB conform lokaal werkprogramma.

Aandachtspunten

- De omvang is vooraf niet in te schatten en kan van jaar tot jaar anders zijn. Bij grote doelgroepen (zoals de IPPC-veehouderijen) kunnen kosten of beperkte capaciteit beperkende factoren zijn en kan een projectvoorstel volgen.
- Voor intrekken wordt op basis van een goede belangenafweging bekeken of een verzoek om intrekken door het bedrijf realistisch is. Pas daarna wordt ambtshave intrekken geadviseerd.
- Bij intrekking van een omgevingsvergunning (vooral bij veehouderijen) is ook afstemming over de Wet natuurbeschermingsvergunning van belang. Het intrekken van een omgevingsvergunning heeft met betrekking tot stikstofemissie alleen zin als ook een voor een locatie verleende vergunning Wet natuurbescherming wordt aangepast aan de gewijzigde situatie. Hoe deze aanpassing van de vergunning Wet natuurbescherming vorm moet krijgen dient te worden afgestemd met de ODBN.

Bijlage 4: De Landelijke handhavingstrategie Omgevingsrecht (LHSO)

Het proces van toezicht en handhaving binnen de ODZOB ziet er als volgt uit:

Aanleiding

De Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO), de opvolger van de Landelijke Handhavingsstrategie (LHS) uit 2014, is vastgesteld in het Bestuurlijk Omgevingsberaad. Aanleiding is de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De LHSO heeft betrekking op deze wet en de daarop gebaseerde regels en is daarmee breder dan de LHS. De LHSO is onderdeel van o.a. het gemeentelijk en provinciaal handhavingsbeleid voor de uitvoering van de VTH-taken.

Het Omgevingsbesluit stelt eisen aan de kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Ook zijn alle organisaties die betrokken zijn bij handhaving verplicht een uitvoerings- en handhavingsstrategie vast te stellen in een of meer documenten. Daarin wordt gemotiveerd aangegeven welke doelen worden gesteld voor de uitvoering en handhaving en welke werkzaamheden met het oog op die doelen zullen worden verricht. Voor het handhavingsdeel wordt door gemeenten bij voorkeur de LHSO gebruikt. Voor de omgevingsdiensten is dit verplicht.

Bestuursrechtelijk en strafrechtelijk handhaven

De LHSO is bedoeld als instrument voor de organisaties belast met de handhaving van de Omgevingswet en daarop gebaseerde regels. Om effectief te kunnen handhaven, moeten deze organisaties intensief en loyaal samenwerken. Dat geldt voor bestuurlijke overheden en instanties binnen de strafrechtsketen onderling en voor deze organisaties met elkaar. Vrijwel alle omgevingsrechtelijke regels worden immers zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk gehandhaafd.

[Bekijk de Landelijke Handhavingstrategie Omgevingsrecht \(pdf, 980 kB\)](#)

Afwegingsinstrument

Uit oogpunt van rechtsgelijkheid behoren interventies in vergelijkbare situaties op eenzelfde wijze te worden toegepast. Intervenieren is daarbij breder dan het opleggen van sancties; ook aanspreken, waarschuwen en informeren kunnen in een concreet geval passende interventies zijn. De LHSO biedt een afwegingsinstrument om in concrete gevallen afgestemd, eenduidig, effectief en evenredig te kunnen intervenieren. De LHSO dient als hulpmiddel voor een effectieve en rechtmatige handhaving.

Toepassing voor basistaken en breder

Een deel van de taken, het basistakenpakket, moet worden uitgevoerd door de regionale omgevingsdiensten. Daarvoor moeten de bestuursorganen die in een omgevingsdienst deelnemen, gezamenlijk een uniforme handhavingsstrategie vaststellen. Toepassing van de LHSO leidt tot afgestemd en effectief bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden. Het is in dat kader van belang dat de LHSO zo spoedig mogelijk (bij voorkeur vóór 1 januari 2024) door elke individuele gemeente bestuurlijk wordt vastgesteld.

Gemeentes kunnen de LHSO ook vaststellen voor andere taken dan de verplichte basistaken. Het gaat dan bijvoorbeeld om taken die burgemeester en wethouders 'in eigen huis' verrichten of als verzoektaak uitbesteden aan de omgevingsdienst. De uiteindelijke

werkingsfeer hangt dus af van de mate waarin bestuursorganen de LHSO toepassen en in hun handhavingsbeleid overnemen.

Bijlage 5: De Landelijke Vergunningenstrategie

De Landelijke Vergunningen Strategie (LVS) is een methode om milieuaanvragen risicogericht te beoordelen. Dit is een doorontwikkeling van de risico-gerichte aanpak uit het ROK-VTH 2018 en gaat uit van de milieubelastende activiteiten (MBA's) uit de Omgevingswet. Het is een eerste stap naar een landelijk level-playing-field voor het toetsen van milieuaanvragen. Daarnaast is de tool ingericht op de Omgevingswet. De LVS wordt ontsloten via een ICT-tool die voor alle 29 Omgevingsdiensten in Nederland gratis beschikbaar komt. De LVS-tool is gevuld en geverifieerd door experts van acht verschillende omgevingsdiensten. De eerste versie van de tool is opgeleverd het voorjaar 2023. Met de ingang van het ROK-VTH in 2025 verwachten we een goede tool ter beschikking te hebben.

Berekening
D4

Standaard score: meer dan 50 vleesvarkens van 25 kg en meer, opfokberen van 25 kg en ...
D4

A B B B B B D A D

Berekende score
D4

4	A4	B4	C4	D4
3	A3	B3	C3	D3
2	A2	B2	C2	D2
1	A1	B1	C1	D1
	A	B	C	D

Instructie
D4

Er is een groot risico voor nadelige gevolgen voor het milieu bij deze aanvraag.

Aanvraag
De risico's zijn beschreven in de aanvraag en zijn voor het betreffende thema uitgewerkt in een rapport. Voor de rapportage wordt gebruik gemaakt van bedrijfsspecifieke metingen en/of gegevens.

Toetsing
Diepgaande, inhoudelijke controle, ook in relatie tot de andere thema's. Beoordeling rapporten door specialist. Externe adviseurs zoals de VR, Waterschap worden betrokken bij de toetsing. Ontwerpbesluit wordt getoetst door Toezicht en door jurist.

+

REGIONAAL UITVOERINGSBELEID ASBEST

Technisch aangepast naar aanleiding van de Omgevingswet
en het IBP-traject Verbetering VTH-stelsel

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Regionaal Uitvoeringsbeleid Asbest

technisch aangepast nav de Omgevingswet en IBP-traject Verbetering VTH-stelsel

In opdracht van

Algemeen Bestuur

Auteur

J. Bauwens

Datum

3-07-2023

Status

Definitief concept

Voorwoord

Voor u ligt het regionaal uitvoeringsbeleid asbesttaken, technisch aangepast aan de hand van de nieuwste inzichten omtrent basistaken. Met de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2024 wordt het explicieter dat het beoordelen van de sloopmeldingen in combinatie met asbestinventarisatierapporten een basistaak is, verankerd in het BKL (Besluit Kwaliteit Leefomgeving). De wet- en regelgeving rondom asbest veranderen materieel niet veel onder de Omgevingswet.

Voor de overzichtelijkheid zijn twee documenten samengevoegd, namelijk het Regionaal Uitvoeringsbeleid Asbesttaken (vastgesteld door het AB in 2017) en de Verbeterde Werkafspraken RUB Asbesttaken ((vastgesteld door het AB in 2020).

Het kader gaat in op het afhandelen van meldingen asbestverwijdering, regulier toezicht op gemelde verwijdering van asbest, een provinciale aanpak van aandachtbedrijven in de asbestbranche en een regionale aanpak van illegale verwijdering van asbest. Daarbij is het uitgangspunt risico- en informatiegerichte taakuitvoering.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Inleiding	5
2 Omgevingswet	7
2.1 Basistaak asbest	7
2.2 Procescriteria	8
3 Probleemanalyse Asbest	9
4 Legale verwijdering asbest	10
4.1 Risicogericht beoordelen sloopmeldingen en asbestinventarisatierapporten	10
4.2 Regulier toezicht bij verwijdering asbest risicogericht	11
5 Illegale verwijdering asbest	12
5.1 Afhandeling klachtenmelding	12
5.2 Oog- en oorfunctie/vrijeveldtoezicht	13
6 Ketentoezicht	14
6.1 Algemeen	14
6.2 Zuidelijk Keten Casus Overleg (ZKCO)	14
6.3 Kennisnet ODNL – kennisplatform asbest	15
7 Handhavingsstrategie en informatie uitwisseling	16
7.1 Landelijke handhavingstrategie	16
7.2 Het uitwisselen van handhavinginformatie	17
7.3 Het uitwisselen van informatie met Certificerende Instellingen	17
8 Randvoorwaarden	18
8.1 Budgetten	18
8.2 Evaluatie en ontwikkeling	18
Bijlage 1 Landelijk AsbestVolgsysteem (LAVS)	
Bijlage 2 Landelijke structuur ODNL (2020)	

1 Inleiding

De Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) staat voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Dus ook voor veilige verwijdering van asbest, zodat het milieu niet verontreinigd wordt met asbest.

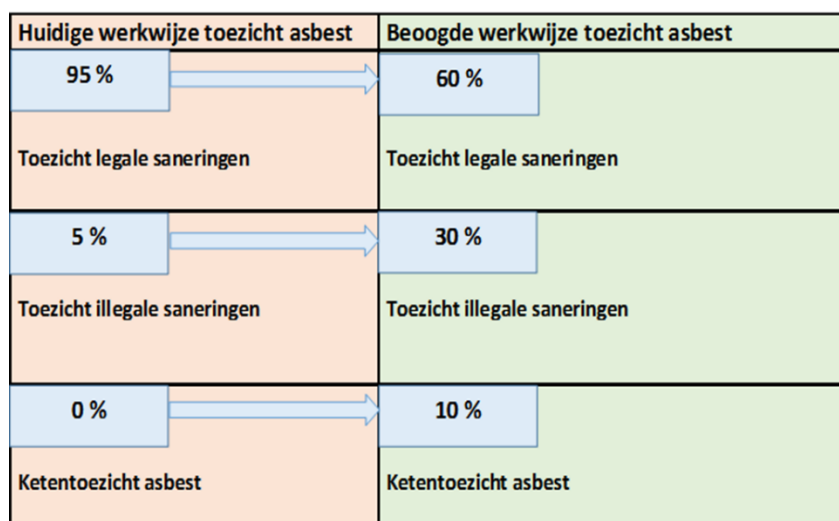
Om een level playing field voor asbestinventarisatiebureau's en asbestverwijderaars te creëren in de regio is een uniforme aanpak nodig, waarbij een ondergrens wordt vastgelegd. Het afstemmen van uitvoeringsbeleid is wettelijk verankerd in de Omgevingswet. In 2017 is het Regionale Uitvoeringsbeleid Asbest vastgesteld en herijkt met de Verbeterde Werkafspraken Asbesttaken in 2020. Deze verbeterde Werkafspraken zijn in 2020 geëvalueerd. Het besluit is genomen om het uitvoeringsbeleid naar de nieuwste inzichten aan te passen. Hierbij gaat het om technische aanpassingen in gevolge van de Omgevingswet en het IBP-traject Verbetering VTH-stelsel. Daarmee ook het beleid overzichtelijk maken door documenten samen te voegen tot één document.

Belangrijke uitgangspunten bij het regionale uitvoeringsbeleid zijn:

Risicogericht en informatie gestuurd werken. Daarbij zijn de volgende wensen en behoeften uitgesproken:

- Samenwerking en uniformiteit;
- (Onderzoeken) (basis)budgetgestuurd toezicht;
- Gestroomlijnde werkwijze (waarbij in het sloopproces ook aandacht kan zijn voor componenten anders dan asbest zoals bestemmingsplan, BAG...etc);
- Samen bepalen van een kwaliteitsniveau;
- In administratieve fase en inhoudelijke beoordeling: slim afhandelen;
- Aandacht geven aan ketenaanpak en illegale verwijdering asbest;
- Vertrouwen in goede bedrijven;
- Invulling adviserende taak ODZOB;
- Inzicht in en gebruikmaken van informatie uit LAVS (Landelijke Asbest Volgsysteem);
- Benoemen aandachtbedrijven, aandachtssaneringen en verdachte slooplocaties;
- Inhoudelijke en procesmatige samenwerking gemeente- en ODZOB medewerkers.

Outcomegericht werken. We willen de gezondheidsrisico's voor onze burgers beperken en dat bedrijven en opdrachtgevers volgens de regels werken (en geen malafide gedrag met economisch gewin vertonen). Verder willen we de asbestwerknemers beschermen. Maar ook de bescherming van de leefomgeving/milieu, bijvoorbeeld het voorkomen dat er asbest in de bodem terecht komt. Dit moet aansluiten bij de regionale prioriteiten van toepassing tot het vergunningenbeleid. Het een sluit het ander niet uit, symbiose noemen we dat. Een verschuiving van de aandacht (% inclusief budget) voor de drie pijlers in het beleid is noodzakelijk/gewenst. Onderstaande figuur geeft een globale verdeling aan van de budgetten.

Figuur 1: verdeling budgetten over doelen

De lijntjes tussen de verschillende aandachtsgebieden zijn zeer dun, zelfs nauwelijks benoembaar. Op basis van de huidige werkwijze, wordt de aandacht vooral besteed vanuit de regulier gemelde verwijdering van asbest en het toezicht daarop.

Het beleid en werkafspraken dienen werkbaar, uniform, realiseerbaar en aansluitbaar (ODZOB:gemeenten) te zijn. Met de aanpak rondom de drie pijlers: risicogestuurd toezicht op regulier gemelde verwijdering van asbest, ketentoezicht op probleembedrijven en een regionale aanpak illegale verwijdering van asbest, kortom een aanpak gericht op de aandachtbedrijven, is het toezicht op de sector van gecertificeerde asbestsaneerders, efficiënt en effectief uitgewerkt, zodat de risico's voor de omgeving worden beperkt.

2 Omgevingswet

Met de komst van de Omgevingswet zijn veel bepalingen van plaats veranderd. Inhoudelijk is er nauwelijks iets aangepast.

Voorheen stonden de meeste bepalingen over asbest in het Asbestverwijderingsbesluit 2005 en het Bouwbesluit 2012. Deze bepalingen zijn voor bouwwerken nu opgenomen in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Voor objecten (zoals schepen) geldt het Bbl niet. Hiervoor blijft het Asbestverwijderingsbesluit bestaan en is de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) het bevoegde gezag.

Het Bbl bepaalt nu de maximaal toelaatbare concentratie van asbestvezels in de binnenlucht. Deze maximale concentratie stond voorheen in het Bouwbesluit 2012. Ook bepaalt het Bbl dat asbestverwijdering nagenoeg altijd gemeld moet worden bij het bevoegd gezag en dat er meestal een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf ingeschakeld moet worden. Inhoudelijk is dit geen wijziging met voorgaande regelgeving.

2.1 Basistaak asbest

In het Omgevingsbesluit (artikel 13.12) zijn de werkzaamheden opgenomen die onder het basistakenpakket vallen. Deze staan in bijlage VI van het Omgevingsbesluit benoemd. In de Nota van Toelichting staat wat de verschillen zijn tussen het basistakenpakket onder de Wabo en het pakket onder de Omgevingswet.

(bron: www.iplo.nl) **Basistakenpakket categorie 5: bedrijfsmatig verwijderen van asbest en asbesthoudende producten uit bouwwerken en bij incidenten.** Categorie 5 van het basistakenpakket betreft werkzaamheden in de categorie bedrijfsmatig verwijderen van asbest en asbesthoudende producten uit bouwwerken en het bedrijfsmatig opruimen van asbest. Werkzaamheden die onder het basistakenpakket vallen:

Verwijderen van asbest De regels die gaan over het verwijderen van asbest, staan in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). De werkzaamheden bestaan uit:

- beoordeling van de sloopmelding, wanneer een asbestinventarisatierapport is toegevoegd;
- beoordelen van het asbestinventarisatierapport;
- ontvangen startmelding en risicogericht toezicht houden op de verwijdering;
- toetsen eindbeoordeling asbestverwijdering;
- voorbereiden van beschikkingen op aanvragen om toestemming tot het treffen van een gelijkwaardige maatregel;
- het voorbereiden van beschikkingen tot het stellen van maatwerkvoorschriften;
- het houden van toezicht op de naleving van bovenstaande;
- het voorbereiden van bestuurlijke sancties ter handhaving van de verboden en regels naar aanleiding van het toezicht op de naleving.

Opruimen van asbest De regels over het opruimen van asbest en asbesthoudende producten vrijgekomen door incidenten, staan in het Asbestverwijderingsbesluit 2005. De werkzaamheden bestaan uit:

- het beoordelen van het asbestinventarisatierapport;
- risicogericht toezicht houden op het opruimen;
- het houden van toezicht op de naleving regels;
- het voorbereiden van bestuurlijke sancties ter handhaving van de verboden en regels naar aanleiding van het toezicht.

Uiteindelijke juridische besluiten vallen niet onder het voorbereiden. Maar dit kan wel gemandateerd worden door het bevoegd gezag aan de omgevingsdienst.

Afbakening basistakenpakket Het toezicht op het verwijderen van asbest valt alleen onder het basistakenpakket als het verwijderen door een bedrijf moet gebeuren.

De coördinatie na een asbestincident (onder andere asbestbrand en aantreffen zwerfasbest) valt niet onder het basistakenpakket. Dit geldt ook voor het opdracht geven voor verwijdering van asbest en het laten uitvoeren van een asbestinventarisatieonderzoek.

2.2 Procescriteria

Er gelden kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). De kwaliteitscriteria voor de kritische massa (deskundigheid en ervaring) zijn verplicht voor VTH-taken van het basistakenpakket van de omgevingsdiensten. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) hebben hiertoe een modelverordening opgesteld. Voor de overige VTH-taken geldt er een zorgplicht. De invulling hiervan is vrij.

Een van de doelstellingen voor het bundelen van omgevingsrechtregels in de Omgevingswet is om de dienstverlening door overheden te verbeteren. Het realiseren van de verbeter- en maatschappelijke doelen van de Omgevingswet is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de overheden. Het vraagt om een goede en uniforme borging van de uitvoeringskwaliteit. Afdeling 18.3 van de Omgevingswet biedt de grondslag voor de kwaliteitsbevordering van de uitvoering en handhaving. Er zijn regels over de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken. Belangrijke instrumenten voor de borging ervan:

- Verordening kwaliteitscriteria: De VNG en het IPO hebben gezamenlijk een modelverordening kwaliteit VTH opgesteld. Deze is eind 2021 geactualiseerd;
- Omschrijving Kwaliteitscriteria VTH: Kwaliteitscriteria 2.3, Deel B (2022);
- Competentieprofielen VTH: Kwaliteitscriteria 2.3 Deel D (2022).

Inzake monitoring en rapportage is het van belang om:

- relevante prestatie-indicatoren te definiëren;
- de wijze van registratie (door ODZOB) en terugkoppeling (aan gemeenten/provincie) vast te leggen;
- periodieke rapportages over activiteiten en het bereiken van doelen te overleggen;
- de rapportage te evalueren en bijstellen van beleid.

Deze punten komen terug in de uitwerking van de verschillende onderdelen van dit uitvoeringsbeleid.

De wettelijke bepalingen die van toepassing zijn en waarop wordt gecontroleerd vanuit de gemeentelijke bevoegd gezag-rol zijn opgenomen in de Woningwet, het Bouwbesluit 2012, het Asbestverwijderingsbesluit 2005 en de Wet milieubeheer.

3 Probleemanalyse Asbest

In 2017 zijn de volgende problemen geconstateerd met betrekking tot asbesttaken:

- Er regionaal onvoldoende zicht en grip is op de illegale sloop/verwijdering van asbest vanwege gebrek aan informatie;
- Overtredingen door asbestsaneerders/sloopbedrijven worden niet of nauwelijks aangepakt. Slechte bedrijven kunnen blijven doorgaan;
- Er geen ketenaanpak mogelijk is, indien het toezicht alleen lokaal gebeurt.

Als regio hebben we in 2017 een aantal opgaven geformuleerd waaraan gewerkt moest worden. In de evaluatie van de verbeterde werkafspraken is in 2022 naar deze opgaven gekeken en of deze nog actueel zijn.

Informatievoorzieningen

Het stroomlijnen van de asbestinformatie en het creëren van de samenhang / afstemming tussen de toezichthoudende instanties. Daarbij voorzien in het delen van deze informatie. Aan deze opgave is gewerkt, maar is nog steeds actueel. Er is nu een veel betere informatiepositie (door onder andere de Dashboard Asbest), maar afstemming tussen toezichthoudende instanties heeft nog de nodige aandacht nodig.

Bedrijven met slecht naleefgedrag

Overtredingen worden niet of nauwelijks aangepakt. Slechte bedrijven kunnen blijven doorgaan. Er dient een uniforme werkwijze te komen in de aanpak van probleembedrijven. Aan deze opgave is gewerkt, maar nog steeds actueel. De aandachtsbedrijven worden goed in de gaten gehouden, de aandachtsbedrijven van buiten de regio vragen nog steeds de aandacht.

Aanpak illegaliteit

De illegale verwijdering van asbest beter in beeld krijgen en het opstellen van een uniforme regionale aanpak voor illegale sloop en verwijdering van asbest. Er dient een regionale uniforme handhavingsstrategie en sanctiestrategie te komen. Aan deze opgave is gewerkt, echter illegaliteit vraagt nog steeds de nodige aandacht waarbij vrijeveld toezicht een rol speelt.

Ketenaanpak

Het vormgeven en uitvoeren van de ketenaanpak asbest, bij voorkeur Brabantbreed. Deze opgave dient nog stevig aangepakt te worden.

Certificerende instanties

Afstemmen en afspraken maken met certificerende instanties (CI) en in beeld brengen wat de CI's doen aan toezicht.

Op basis van deze opgaven is het uitvoeringsbeleid ingericht.

4 Legale verwijdering asbest

4.1 Risicogericht beoordelen sloopmeldingen en asbestinventarisatierapporten

proces

Het proces van afhandelen sloopmeldingen is een gemeentelijke taak. Wanneer er sprake is van een bijgevoegde asbestinventarisatie rapport, beoordeelt de omgevingsdienst de sloopmelding en het asbestinventarisatierapport. Is intern een proces ontworpen in het kader van de Omgevingswet. Een gemeente kan ook de afhandeling van sloopmeldingen sec als verzoektaak bij de omgevingsdienst neerleggen.

Beoordeling

Voor de uniformiteit in het beoordelen van de sloopmeldingen en asbestinventarisatierapporten wordt een checklist gebruikt. De beoordeling gebeurt:

- conform de kwaliteitscriteria. Vanuit kwaliteitscriteria worden standaarden voor werkdocumenten en processen ontwikkeld en doorlopend verbeterd;
- risicogericht. In deze risicogerichte aanpak worden alle binnengekomen meldingen en inventarisatierapporten behandeld, maar op basis van risico-indicatoren wordt een gedeelte van de meldingen alleen nog op hoofdlijnen getoetst. Dit wil zeggen dat het inventarisatierapport niet volledig inhoudelijk wordt getoetst maar alleen de melding op kernpunten en de relatie tussen meldingsformulier en inventarisatierapport worden beoordeeld. De criteria bij het bepalen van het toetsniveau zijn in hoofdzaak het naleefgedrag van het inventarisatiebureau en het type asbest dat wordt gesaneerd.

Bij de beoordeling in de meldingsfase wordt op basis van risicofactoren (o.a. aandachtsbedrijven asbestinventarisatie, soort sanering) mede bepaald of de verwijdering van asbest in eerste instantie risicovol is en daarmee toezicht op de verwijdering van asbest dient te worden gehouden.

Quote Officier van Justitie milieu en fraude: "De beoordeling in de meldingsfase van sloopmeldingen en de constatering die daar worden gedaan zijn voor het Functioneel Parket essentieel om zaken met betrekking tot de saneringsfase strafrechtelijk te kunnen oppakken."

Overdracht beoordeling

De uitkomsten van de beoordeling worden afgestemd met de toezichthouder. Geconstateerde tekortkomingen worden gemeld aan de certificerende instanties (CI's). De toezichthouder handelt conform de beschreven werkwijze aangaande regulier toezicht bij verwijdering asbest.

Start asbestverwijdering

Een startmelding wordt door het asbestverwijderingsbedrijf gedaan en aan de gemeente doorgegeven via het Landelijk Asbest Volgsysteem (LAVS). De gemeente kan aangeven of het een kritisch project betreft (opdracht toezicht op de verwijdering van asbest). De toezichthouder dient goed op de hoogte te zijn van de aandachtspunten vanuit de beoordeling van de sloopmelding en het asbestinventarisatierapport.

Samenwerking

Er wordt gestreefd naar vaste contactpersonen en vaste toezichthouders. Opgemerkt wordt dat voor de gemeente een sloopmelding met bedrijfsmatige asbest een klein onderdeel is van het dagelijks werk, en voor de medewerkers van de ODZOB, belast met bedrijfsmatige asbest het hoofdbestanddeel van het dagelijks werk. Voor gemeenten speelt bij het afhandelen van sloopmeldingen ook mee dat moet worden gekeken naar het grotere geheel als samengaan met bouwen, Bag, bestemmingsplan, monumenten, veiligheid in de openbare ruimte etc, Bij die items is een goede terugkoppeling naar de

gemeenten cruciaal. Belangrijk is dat het beoordelen/behandelen sloopmeldingen integraal in relatie tot sloop(veiligheid)/asbest/BAG/Wnb/bestemmingsplan etc gebeurt. Praktische invulling:

- Diverse landelijke bijeenkomsten zoals de Landelijke asbestdag en Kennisbijeenkomsten worden bezocht om de kennis up-to-date te houden;
- Tevens dient deelgenomen te worden aan het Permanente educatie traject om het Asbestdeskundige certificaat (ADK) om te voldoen aan de kwaliteitseisen;
- Kennisplatform van ODNL, delen van informatie, kennis en ervaringen;
- Kennisbijeenkomsten worden georganiseerd, mogelijk verzorgd door externen.

4.2 Regulier toezicht bij verwijdering asbest risicogericht

Aandachtsbedrijven

Naast de risico indicatoren kunnen andere risicofactoren aan de orde zijn waardoor toezicht op verwijdering van asbest noodzakelijk is. Het gaat hierbij vooral om het naleefgedrag van de betreffende saneerder. Om een beeld te krijgen van het naleefgedrag wordt uit diverse bronnen informatie verzameld en geanalyseerd door de toezichthouder. Beschikbare informatiebronnen zijn:

- Informatie uit de digitale checklisten van de uitgevoerde inspecties op de verwijdering van asbest;
- LAVS (landelijk asbest volgsysteem), zie uitleg bijlage ;
- Landelijke aandachtsbedrijven (uit overleg andere omgevingsdiensten);
- Informatie het Zuidelijk Keten Casus Overleg (ZKCO), voor uitleg zie hoofdstuk 6;
- Expert judgement van de toezichthouders asbest.

Een ondersteunend instrument daarbij is het Dashboard Asbest, dat ontwikkeld is vanuit het BOD (BrabantseOmgevingsDataLab). Uit de risico-analyse komen de “aandachtsbedrijven” voor asbestinventarisaties en toezicht op verwijdering asbest naar voren.

Het doel is onder meer om ‘*aandachtsbedrijven*’ *meer te controleren* en zodoende sneller te bewegen om volledig conform de regelgeving te verwijderen én meer asbestsaneringen (onaangekondigd) te kunnen controleren. En *meer toezicht bij risicovolle verwijdering asbest*. Na de herijking in 2020 bepaalt de ODZOB op basis van informatiebronnen op welke locaties toezicht wordt uitgevoerd binnen het daarvoor beschikbare deelbudget per gemeente.

Afwijkingen worden gemeld aan de CI's en er wordt gemonitord vanuit het ZKCO wat er met deze meldingen wordt gedaan. CI's worden gecontroleerd door de Raad van Accreditatie in opdracht van NLA (Nederlandse Arbeidsinspectie). In bepaalde gevallen is strafrecht aan de orde, zie hoofdstuk 7.

Samenwerking

Gemeenten mogen echter nog steeds kritische sloop- of asbestsaneringsprojecten (bv. van publieke gebouwen, waarbij alleen asbest wordt verwijderd of van verdachte opdrachtgevers etc.) aanwijzen voor toezicht door de ODZOB. De ODZOB wordt over deze locaties en de stukken van de sloopmelding vooraf geïnformeerd. Er vindt nauwe afstemming tussen gemeente en toezichthouder ODZOB plaats, zodat we vanuit 2 invalshoeken kunnen vaststellen welke verwijderingen van asbest aandacht verdienen.

Efficiënt toezicht

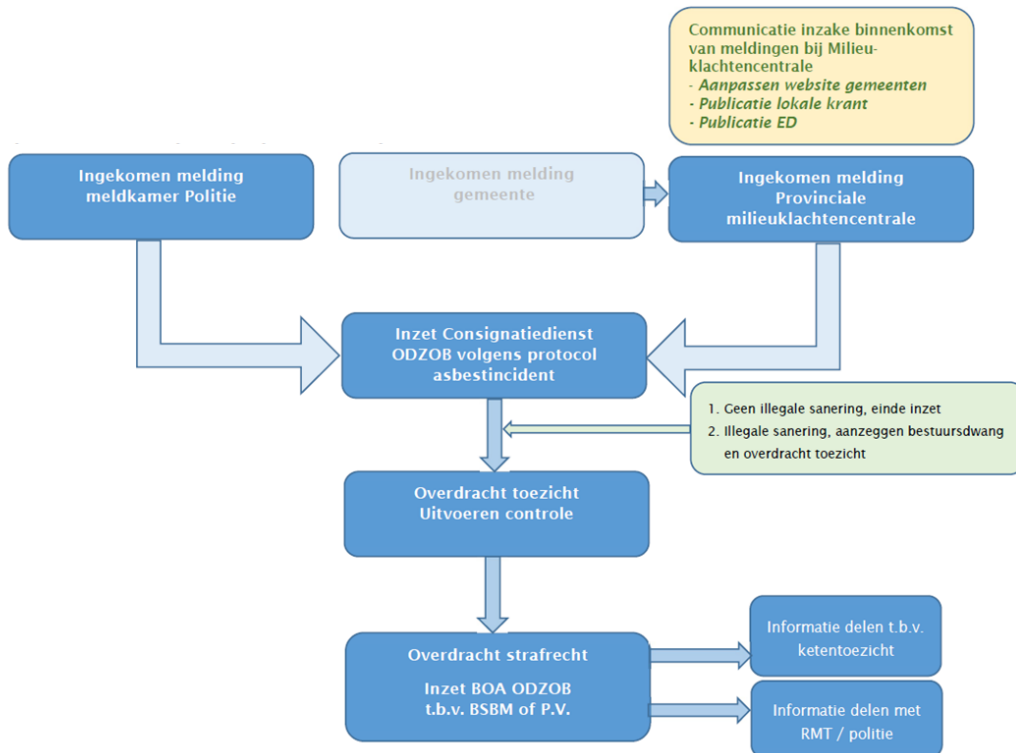
- Controles worden gebiedsgericht geclusterd (geen onnodig heen en weer rijden).
- Vaste toezichthouders zijn verantwoordelijk voor een gebied/gemeente, incl. gewenst overleg over invulling toezicht.
- De checklisten zijn opgesteld naar actuele regelgeving. Daarbij meer (en vaker) toezicht op slooplocaties op basis van kortere checklisten en vakmanschap inspecteurs. Werkwijze pilot Eindhoven zal als basis dienen.

5 Illegale verwijdering asbest

5.1 Afhandeling klachtenmelding

Een sluitend en uniform proces voor de afhandeling van meldingen illegale verwijdering van asbest is noodzakelijk. In onderstaand figuur 2 is het proces afhandeling melding illegale verwijdering van asbest schematisch weergegeven.

Figuur 2: proces afhandelen meldingen illegale verwijdering asbest

Binnenkomst van de melding

Momenteel kunnen de meldingen van mogelijk illegale verwijdering van asbest op de volgende manieren binnenkomen: via meldkamer politie, via gemeente (o.a. website, telefoon of e-mail), via provinciale milieuklachtcentrale. Om inzet van de omgevingsdienst te allen tijde te kunnen garanderen is gekozen alle klachten te melden via de provinciale milieuklachtcentrale.

Afhandelen van een melding binnen- en buiten kantoortijd

Indien een melding illegale verwijdering van asbest binnen kantoortijd bij de milieuklachtcentrale binnenkomt, zal de melding door de geconsigneerde van de omgevingsdienst worden doorgezet naar een toezichthouder asbest. Deze meldingen zullen worden afgehandeld volgens het protocol asbestincident.

Wanneer er een melding buiten kantoortijd binnenkomt, zal de milieuklachtcentrale telefonisch contact opnemen met de geconsigneerde van de omgevingsdienst. De geconsigneerde handelt de melding af volgens het protocol asbestincident.

Communicatie

Het is van belang te communiceren dat constatering van burgers of bedrijven omtrent illegale verwijdering van asbest gemeld kunnen worden bij de milieuklachtcentrale. Dit betekent dat de gemeente en de ODZOB gezamenlijk over de milieuklachtcentrale communiceren.

5.2 Oog- en oorfunctie/vrijeveldtoezicht

Belangrijk is (zichtbaar) meer aandacht voor illegale verwijdering van asbest en illegaliteit bij regulier gemelde verwijdering van asbest/sloopprojecten.

Er is behoefte aan een uitgebreidere basisafspraken voor het optuigen van een regionale oog- en oorfunctie van burgers, buiteninspecteurs gemeenten, poortcontroles op bijzondere tijden bij saneerders, etc. om illegale (niet gemelde) verwijdering van asbest aan te pakken. Aangezien illegale verwijdering van asbest meestal niet volgens de regels worden uitgevoerd is er sprake van gezondheidsrisico's voor iedereen en milieurisico's. Zonder streng toezicht ontstaat een gevoel van gedogen. Wanneer we hier als regio geen eenduidige houding innemen ontstaat shopgedrag en veel discussie. Voor wat betreft oog- en oorfunctie is dit wenselijk in twee richtingen vorm te geven (gemeenten naar ODZOB en ODZOB naar gemeenten) dus elkaar te blijven informeren. Praktische invulling:

- (Eenduidig) communicatietraject optuigen t.b.v. meer bewustwording;
- Oog- en oorfunctie verbeteren, gemeenten en ODZOB hebben zoveel toezichthouders en medewerkers die in het veld werken.;
- Samenwerking met de ketenpartners, zoals nu al gebeurt, andere omgevingsdiensten/NLA en politie.

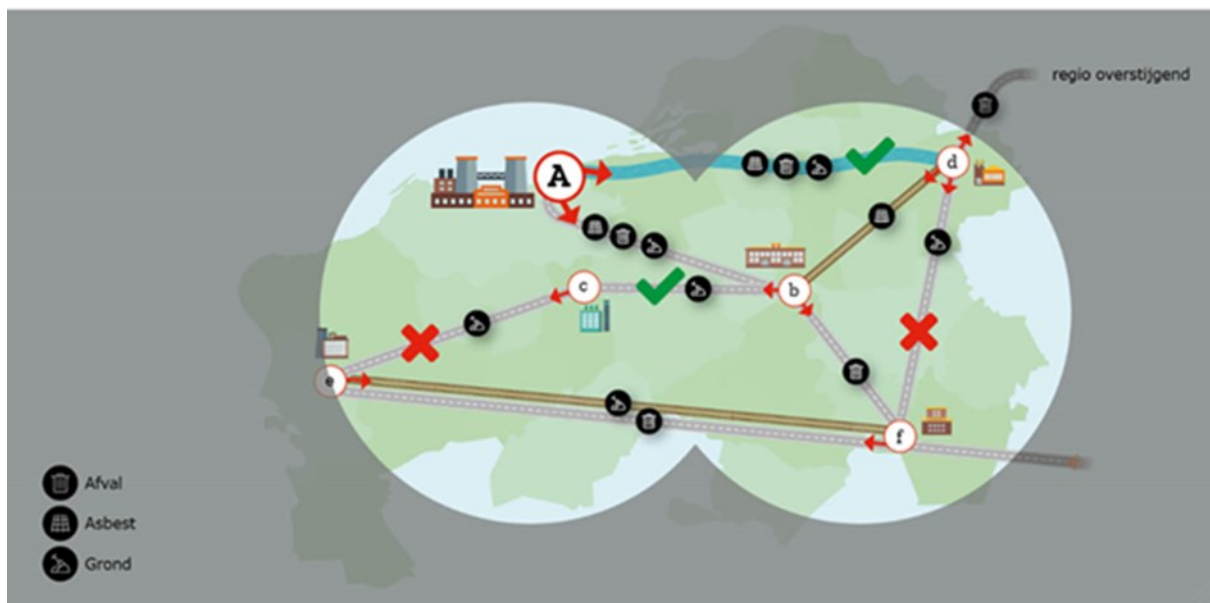
6 Ketentoezicht

6.1 Algemeen

De uitvoering van ketentoezicht is voor de ODZOB een wettelijke basistaak en daarmee een belangrijke methode om illegaliteit en milieucriminaliteit binnen de asbestverwijderingsketen gericht aan te kunnen pakken. Deze problematiek overstijgt zowel de gemeente- als de regiogrenzen en daarom wordt er door de 3 Brabantse omgevingsdiensten geïnvesteerd in een Brabant-brede ketenaanpak. Jaarlijks stellen de OMWB, ODBN en ODZOB een gezamenlijk 'werkprogramma ketenaanpak' op, waarin gezamenlijke uitvoeringsprojecten worden gedefinieerd. Binnen deze projecten is ruimte om innovatieve methodes en instrumenten te ontwikkelen en toe te passen.

Binnen een verwijderingsketen zijn vaak meerdere partijen/bevoegde gezagen verantwoordelijk voor het toezicht op de wet- en regelgeving. Samenwerking en informatie-uitwisseling met OM, politie, IL&T, Arbeidsinspectie en andere handhavingpartners is daarom cruciaal voor een succesvolle ketenaanpak. Onze interventies worden efficiënter en effectiever naar mate we met alle betrokken partijen de gehele keten beter kunnen overzien en doorgronden.

Gericht toezicht door zicht op de hele keten

Figuur 3: Infographic ketentoezicht

Binnen de ketenaanpak wordt dus niet alleen gekeken naar de verwijdering van asbest zelf, maar ook naar het opslaan en afvoeren van het vrijkomende asbest naar een inzamelaar en/of verwerker.

Naast het Brabant-brede werkprogramma (projectmatige aanpak) hanteren we voor asbest ook een aanpak die is gericht op de zogenaamde aandachtbedrijven. De tactische informatiedeling en operationele afstemming daarover vindt plaats in het Zuidelijk Keten Casus Overleg (ZKCO).

6.2 Zuidelijk Keten Casus Overleg (ZKCO)

Binnen de ketengerichte aanpak speelt de opbouw van de informatiepositie en de analyse daarop een essentiële rol. Om hier een goede invulling aan te geven is het samenspel tussen toezichthouder, opsporingsambtenaar, projectleider en informatieanalist van groot belang. Deze samenwerking moet leiden tot het identificeren van verdachte asbestsaneerders die zich binnen onze provincie op een negatieve manier profileren.

Om dit vorm te geven is het Zuidelijk Keten Casus Overleg (ZKCO) in het leven geroepen. Hierin zijn de volgende handhavingpartners vertegenwoordigd: de Brabantse en Zeeuwse omgevingsdiensten, Arbeidsinspectie, politie en ILenT.

Met het ZKCO, dat vier keer per jaar plaatsvindt, beogen we als gezamenlijke handhavingpartners het volgende te bereiken:

- In beeld brengen welke bedrijven en/of personen zich op structurele basis bezighouden met illegale activiteiten rondom asbest (in brede zin).
- Het uitwisselen van relevante informatie om zodoende een completer beeld te krijgen van illegale asbeststromen binnen de asbestverwijderingsketen.
- Illegaal opererende bedrijven en/of personen uit de markt halen door een op elkaar afgestemde inzet van bestuursrechtelijke en/of strafrechtelijke middelen. Een mogelijkheid is ook dat we certificerende instanties verzoeken om certificaten van bepaalde asbestsaneerders actief in te trekken.
- Het zo uniform en op elkaar afgestemd inzetten van de landelijke interventiestrategie 'asbestketentoezicht' van ODNL en Arbeidsinspectie.
- Het definiëren van complexe (naleef)problemen en fenomenen die op projectmatige wijze kunnen worden opgepakt binnen het eerder genoemde Brabant-brede werkprogramma ketenaanpak.

Gedefinieerde aandachtsbedrijven kunnen onder 'verscherpt toezicht' worden gebracht of worden aangedragen voor een projectmatige aanpak. In dat geval zullen meerdere handhavingpartners samen een aanpak op maat beschrijven en uitvoeren. Dit kan bijvoorbeeld ook leiden tot het formeren van een (tijdelijk) interventieteam.

6.3 Kennisnet ODNL – kennisplatform asbest

Dit is een forumdeel welke alleen door platform Asbest leden gebruikt kan worden in dienst bij een omgevingsdienst. Hier worden informatiedocumenten, informatiebladen en memo's opgesteld en beheerd voor een uniforme werkwijze. Ook een nadere uitwerking van wet- en regelgeving. Op deze plek worden documenten ter beschikking gesteld waarin over verschillende onderwerpen duidelijkheid wordt gegeven. Dagelijks wordt hier de lijst met startmeldingen asbestsanering "Asbestmeldingen in de toekomst" beheert. De overlegstructuur van het kennisnet van ODNL bestaat uit 3 onderdelen:

- Landelijke Werkkamer asbest
- Operationele Kamer
- Tactische Kamer

Aandachtbedrijven die vanuit het ZKCO in beeld zijn gekomen als potentieel verdacht of malafide, worden ook ingebracht in een sub-werkkamer van de Landelijke Werkkamer Asbest van ODNL. Aan dit overleg, dat per kwartaal plaatsvindt, neemt de voorzitter van het ZKCO deel. Hier worden initiatieven genomen, mede in afstemming met NLA en de C.I.'s, om adequaat op te treden naar aandachtsbedrijven.

In bijlage 2 wordt de landelijke structuur ODNL verder toegelicht.

7 Handhavingsstrategie en informatie uitwisseling

7.1 Landelijke handhavingstrategie

Er wordt uniform gehandhaafd volgens Landelijke Handhavingsstrategie (LHS). Deze strategie is recent aangepast met de komst van de Omgevingswet: [de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht \(LHSO\)](#).

Deze handhavingsstrategie is verbijzonderd voor verwijdering van asbest:

- <https://www.ilent.nl/over-ilt/handhaving-en-toezicht/interventie/interventiestrategie-per-werkerrein/asbest>
- Asbestketentoezicht: geharmoniseerde aanpak van (aandachts)bedrijven en illegaliteit door ODNL en de Arbeidsinspectie. Gezamenlijk meer resultaat behalen met een risicogerichte interventiestrategie “Eén voor allen, allen voor één”.

In de handhavingsstrategie worden voor overtredingen de vervolgstappen aangegeven en wordt beschreven hoe bestuurs- en strafrechtelijk met (asbest)overtredingen wordt omgegaan: het aanzeggen tot herstel, het (direct) stilleggen tot de situatie weer hersteld is en/of het opleggen van een bestuurlijks strafmaatregel. De handhavingsstrategie vormt de rode draad in het handhavingsproces.

De strategie beschrijft ernst, gedrag en ‘subjecten’ van handhaving en de ‘kernbepalingen/ernstige overtredingen die om direct optreden vragen’. Het doel van de strategie is om omgevingsdiensten en de andere samenwerkende toezichthoudende instanties in staat te stellen om de meest effectieve mix van interventies te kiezen, leidend tot gewenst gedrag of het van de markt halen van malafide spelers.

(mogelijke) gevolgen zijn

Aanzienlijk, Dreigend en/of onomkeerbaar	4	<p>Strafrecht BSBm / PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete</p> <p>Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD Verschepert toezicht</p>	<p>Strafrecht BSBm / PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete</p> <p>Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD Verschepert toezicht</p>	<p>Strafrecht BSBm / PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / sluiting, schorsen of intrekken vergunning certificaat of erkenning</p> <p>Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD</p>	<p>Strafrecht PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / sluiting, schorsen of intrekken vergunning certificaat of erkenning</p> <p>Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD</p>
Van belang	3	<p>Strafrecht BSBm / PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete</p> <p>Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen</p>	<p>Strafrecht BSBm / PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete</p> <p>Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD Verschepert toezicht</p>	<p>Strafrecht BSBm / PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete</p> <p>Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD Verschepert toezicht</p>	<p>Strafrecht PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / sluiting, schorsen of intrekken vergunning certificaat of erkenning</p> <p>Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD</p>
Beperkt	2	<p>Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren</p>	<p>Strafrecht BSBm / PV</p> <p>Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen</p>	<p>Strafrecht BSBm / PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete</p> <p>Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD Verschepert toezicht</p>	<p>Strafrecht PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete</p> <p>Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD</p>
Vrijwel nihil	1	<p>Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren</p>	<p>Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren</p>	<p>Strafrecht BSBm / PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete</p> <p>Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek Waarschuwen</p>	<p>Strafrecht PV</p> <p>Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete</p> <p>Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen</p>

A
Goedwillend:
* Onbedoeld
* Proactief

B
Moet kunnen:
* onverschillig

C
Calculerend:
* bewust belemmerend en/of risico nemend

D
Bewust en structureel/ Crimineel
* Fraude
* Oplichting
* Witwassen

Gedrag van de overtreder

Figuur 4: Matrix Landelijke Handhavingsstrategie

“Lichte” overtredingen (A1, A2 en B1) kunnen worden afgedaan middels “Aanspreken en Informeren”, het direct laten herstellen en het vastleggen daarvan in het dossier. “Gewone” overtredingen (A3, B2, C1 en D1) kunnen binnen redelijke termijn –bepaald door de toezichthouder- worden hersteld. De afdoening geschiedt via een waarschuwingsbrief.

De “ernstige” overtredingen (A4, B3 en B4, C1 t/m C4 en D2 t/m D4) moeten altijd leiden tot bestuurlijke sanctie en in meeste gevallen informeren van andere toezichthouders (waaronder de CI’s) middels een proces-verbaal van bevindingen (pvvb).

Daarbij moet toezicht zoveel mogelijk gericht plaats vinden. Dit is het geval als de focus ligt op de zaken die er werkelijk toe doen en het gedrag van de overtreder daartoe aanleiding geeft.

De verwachting is dat met de sanctiestrategie, een risicogerichte aanpak en ketentoezicht de inzet via interventies steeds selectiever verdeeld zal worden tussen de (gecertificeerde) bedrijven die willens en wetens de regels niet naleven en steekproefsgewijs de bedrijven die goed naleefgedrag vertonen. Calculerende en bewust structurele overtreders zullen meer onder de indruk raken van de robuuste handhaving dan tot nu toe het geval is en het gedrag daarop bijstellen. Ook hopen de toezichthoudende organisaties daarmee een basis te leggen voor het tegenhouden van de ondermijning van het reguleringstelsel met betrekking tot asbest(verwijdering) door middel van bijvoorbeeld illegaliteit.

7.2 Het uitwisselen van handhavingsinformatie

Van de in de controlelijsten slooplocatie weergegeven controlepunten is op te maken of andere ketenpartners moeten worden ingelicht middels een pvvb. Als het bedrijf of de persoon structureel de regels niet naleeft leidt dat tot opname in de landelijke lijst van aandachtsbedrijven en wordt het bedrijf extra gecontroleerd.

7.3 Het uitwisselen van informatie met Certificerende Instellingen

Door de directeur van de ODZOB is het “Protocol informatie-uitwisseling asbestverwijdering en asbestinventarisatie omgevingsdiensten – certificerende instellingen” ondertekend. De toezichthouder/handhaver geeft de door hem geconstateerde ernstige afwijkingen – die een gevaar opleveren voor leefomgeving, burgers of bedrijven – per e-mail door aan de certificerende instelling. Deze bepaalt of de geconstateerde afwijking voldoende grond heeft om het bedrijf of persoon een sanctie op te leggen. In de asbestregelgeving van gecertificeerde bedrijven is de informatie-uitwisseling met toezichthoudende organisaties opgenomen. Hierdoor is het, via certificerende instellingen, mogelijk de bedrijven te dwingen bij ernstige overtredingen hun werkwijze te verbeteren of zelfs te stoppen.

Handhaving is alleen effectief als ook daadwerkelijk uitvoering wordt gegeven aan de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke vervolgstappen. In de huidige situatie is de ODZOB slechts voor een paar gemeenten gemandateerd voor de repressieve bestuurlijke handhaving. Hiermee is de ODZOB afhankelijk van de wijze waarop gemeenten dit oppakken. Het niet handelen in het repressieve traject conform de sanctiestrategie ondermijnt een robuuste handhaving. Het bewerkstelligen van normconform gedrag door de onder toezicht gestelde, staat in dat geval onder druk. En hiermee ook de beoogde selectieve en efficiëntere inzet van toezichtmiddelen.

Het is aan te bevelen om als ODZOB te monitoren bij de niet gemandateerde gemeenten of daadwerkelijk gevolg wordt gegeven aan de adviezen om invulling te geven aan het repressief traject. Kijk bij de analyse van deze gegevens of er een relatie is tussen het geen gevolg geven aan het repressief traject en recidivegedrag van bedrijven.

8 Randvoorwaarden

8.1 Budgetten

Voorlopig wordt uitgegaan van de huidige budgetten, waarbij op dit moment invulling wordt gegeven aan de aanbevelingen uit de evaluatie van het uitvoeringsbeleid en de werkafspraken (conform besluit AB van maart 2023):

“Onderzoeken hoe regulier toezicht financieel beter geprognostiseerd kan worden en hoe ketentoezicht en vrije veld toezicht beter gefinancierd kan worden. Onderzoeken of ontschotting tussen diverse budgetten daarin een bijdrage kan leveren. Waarbij bijvoorbeeld door risicogericht asbestinventarisatierapporten te beoordelen, er meer inzet gepleegd kan worden in vrij toezicht of administratief (keten)toezicht.”

Inzake monitoring en rapportage is het van belang om:

- Relevante prestatie-indicatoren te definiëren;
- De wijze van registratie (door ODZOB) en terugkoppeling (aan gemeenten/provincie) vast te leggen. Hierbij ook duidelijk mee te nemen waar de gemeenten behoefte aan hebben, danwel over welke informatie de gemeenten MOETEN beschikken;
- Periodieke rapportages over activiteiten en het bereiken van doelen te overleggen;
- Jaarlijkse evaluatie werkafspraken en herziening indien nodig.

Op basis van de verdeling van de budgetten wordt ervan uitgegaan dat ca. 70 % van het budget inzetbaar is op basis van advies/oordeel van de ODZOB. Voor wat betreft de ketenaanpak worden voorstellen voorgedragen voor projectmatige aanpak. Ca. 30% blijft beschikbaar voor opdrachten gegeven door gemeenten.

8.2 Evaluatie en ontwikkeling

Van belang is dat werkwijzen steeds worden getoetst op toepasbaarheid. Daarom is het belangrijk dat de ODZOB periodiek met de gemeenten het gesprek aangaat om samen te bespreken wat goed gaat en waar verbetering nodig is. Tevens zal het uitvoeringsbeleid 2 jaarlijks worden geëvalueerd.

De uitputting van het werkprogramma wordt bij het reeds bestaande periodiek accountoverleg besproken en met de gemeenten gedeeld in de voortgangsrapportages.

Bijlage 1 Landelijk AsbestVolgsysteem (LAVS)

Het Landelijk Asbestvolgsysteem (LAVS) is een webapplicatie waarmee het proces van inventarisatie tot en met de stort van asbest gevolgd en geregistreerd wordt door de verschillende ketenpartijen.

Inventariseerders, saneerders, en laboratoria verantwoordelijk voor de vrijgave na asbestsanering zijn verplicht om hun werkzaamheden in het LAVS te registreren.

Het LAVS is slechts te gebruiken als inkijkfunctie. RWS is verantwoordelijk voor de werking van het LAVS. Over de werkwijze en inrichting van het LAVS hebben de omgevingsdiensten niets in te brengen. Vanuit de koepel ODNL wordt getracht in overleg te treden om de wensen van de omgevingsdiensten te bespreken met RWS.

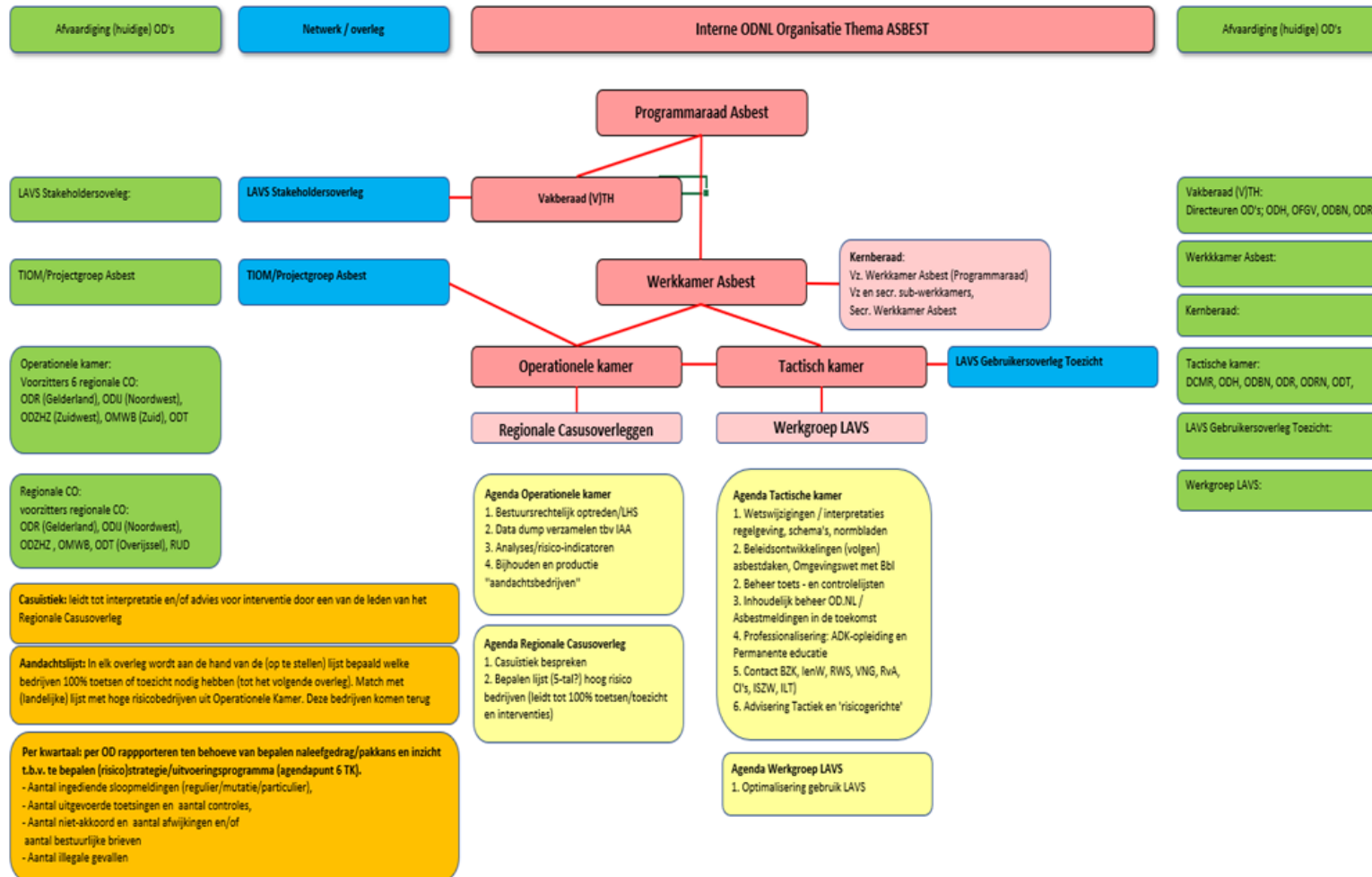
Handhaafbaarheid van alle onderdelen binnen de keten zal een lastig probleem blijven. Deze taak ligt geheel bij de omgevingsdiensten, maar ook bij NLA en ILenT.

Transport en opslag gaat vaak over gemeentegrenzen heen en soms ook over de regiogrens. Samenwerken met andere organisaties is noodzakelijk. Ketenaanpak kan worden gericht op de “zwarte schapen” binnen de 10% tijdsreservering.

De verschillende onderdelen in de keten moeten op elkaar aansluiten en alleen door ze inhoudelijk te beoordelen kan iets worden gezegd over de kwaliteit en volledigheid.

Door informatie van klachten en controles in het veld te bundelen en deze uit te wisselen met partijen als politie, justitie, inspectiediensten, gemeenten en andere omgevingsdiensten, wordt een steeds beter inzicht verkregen in de milieurisico's binnen de asbestketen. Bedrijven die een potentieel risico vormen in de keten, komen duidelijk in beeld. Met niet-reguliere manieren van toezicht leggen de omgevingsdiensten vervolgens de vinger op illegale praktijken. Daardoor kan doelgericht worden gewerkt en wordt de toezichts- en analysecapaciteit heel gericht ingezet. Het gaat om een projectmatige aanpak. De ODZOB doet jaarlijks voorstellen voor een projecten in het kader van de Ketenaanpak.

Bijlage 2 Landelijke structuur ODNL (2020)

Beleid Uitvoering Bodemtaken onder de Omgevingswet

Graven, saneren bodem en toepassen grond en bagger

Beleid Uitvoering Bodemtaken onder de Omgevingswet

Graven, saneren bodem en toepassen grond en bagger

In opdracht van

Algemeen Bestuur

Opgesteld door

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Postbus 8035

5601 KA Eindhoven

Jolanda Bauwens

Datum

28 juli 2023

Status

concept 7 (definitief)

Inhoudsopgave

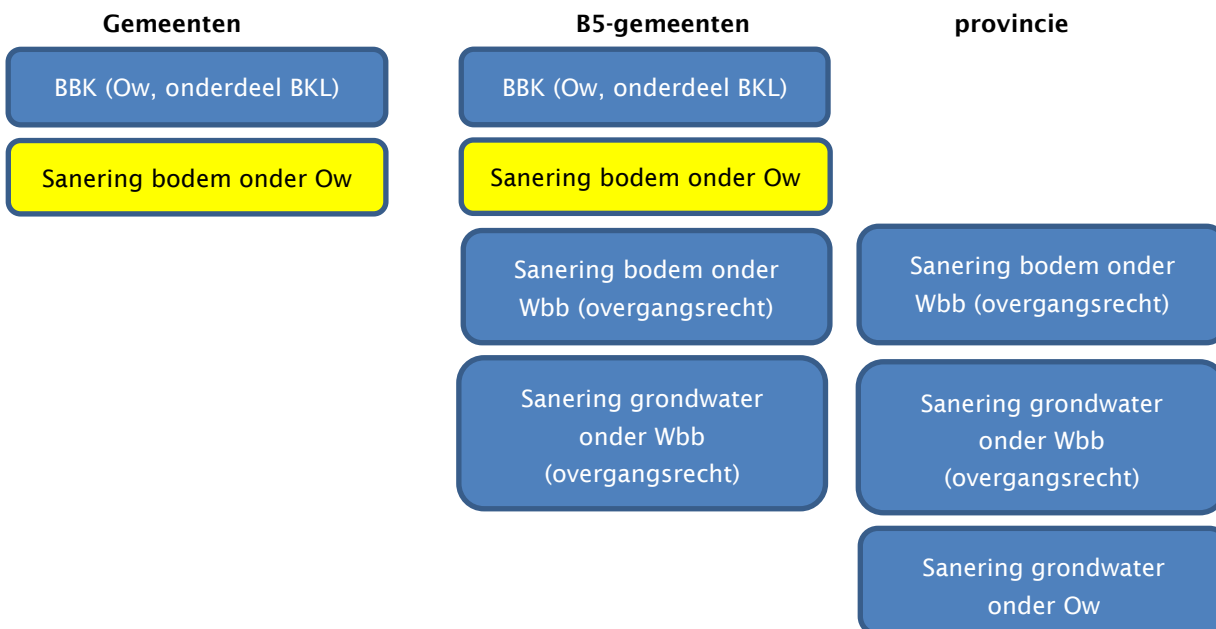
1	Inleiding	1
2	Het doel van het kader	2
	DEEL A: Uitvoeringsbeleid toezicht BBK	4
3	Basistaak toezicht op het Besluit bodemkwaliteit.....	5
4	Huidige situatie en het belang van efficiënt en effectief toezicht.....	6
5	Uitvoeringsbeleid	7
	DEEL B: nieuw uitvoeringsbeleid vergunningverlening en toezicht grondsanering	9
6	Basistaak vergunningverlening en toezicht op milieubelastende activiteiten graven en saneren bodem	10
7	Uitvoeringsbeleid bij graven en saneren	11
	Deel C: Regionale afspraken toepassen, graven en saneren	14
8	Regionale afspraken totale uitvoeringsbeleid toepassen, graven en saneren	15
	8.1 Lokale beleidskeuze	15
	8.2 Regionale afspraken	15
	8.3 Regionale financiële opgaven	16
I.	Bijlage: Overzicht basistaken VTH onder de Omgevingswet	17
II.	Bijlage: ROK VTH	22
III.	Bijlage: Nadere uitleg Ketentoezicht en -handhaving Bbk	24

1 Inleiding

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet en zijn aanvullenswetten van kracht. Dit betekent voor gemeenten dat zij bevoegd worden voor de milieubelastende activiteiten graven in de bodem en sanering bodem. Voor deze milieubelastende activiteiten geldt een informatie- en een meldingsplicht. Daarbij blijven zij bevoegd gezag als het gaat om toepassing van bouwstoffen, grond en baggerspecie op de landbodem op basis van het Besluit Bodemkwaliteit. Daarnaast zijn een aantal rijksregels opgenomen in een "Bruidsschat" welke per 1 januari 2024 automatisch deel zijn gaan uit maken van een Omgevingsplan van een gemeente.

De [wegwijzer](#) Bodemtaken onder de Omgevingswet van het ministerie geeft nadere uitleg over de nieuwe situatie onder Omgevingswet. In bijlage 1 is opgenomen welke bodemtaken tot de zogenaamde basistaken of verzoektaken voor een omgevingsdienst behoren. In onderstaand figuur is de nieuwe verdeling van bevoegdheden getuid, waarbij nieuwe taken in de gele kaders zijn opgenomen.

Bodemtaken onder de Omgevingswet

BKL: Besluit kwaliteit leefomgeving
 BBK: Besluit bodemkwaliteit
 Ow: Omgevingswet
 Wbb: Wet bodembescherming

In het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL) is bepaald dat de bestuursorganen die deelnemen in een omgevingsdienst gezamenlijk tot een of meerdere beleidsdocumenten komen voor de uitvoering en handhaving van de basistaken. De deelnemers:

- dragen gezamenlijk zorg voor een uniform uitvoeringsbeleid vanuit ieders individuele beleid;
- geven duidelijk aan welke doelen de omgevingsdienst moet halen;
- sturen bij (middels evaluatie).

Vanuit de wens van de deelnemers dat uitvoeringsbeleid zoveel mogelijk wordt gebundeld, beschrijft dit document:

- DEEL A: het uitvoeringsbeleid voor toezicht op het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie op de landbodem. De basis is de integrale tekst van het eerder genomen besluit door het AB op 24 september 2020, licht bijgesteld naar aanleiding van evaluatie van dit uitvoeringskader.
- DEEL B: en toegevoegd het nieuwe uitvoeringsbeleid voor vergunningverlening (afhandeling meldingen) en toezicht op het graven in de bodem en sanering bodem (DEEL B).
- DEEL C: de regionale afspraken

Het document beschrijft geen uitvoeringsbeleid ten aanzien van overgangsrecht Wbb en grondwatersanering. Wel worden het overgangsrecht en grondwatersanering als context en als samenhang beschreven.

2 Het doel van het kader

Het kader richt zich op vergunningverlening en het toezicht op milieubelastende activiteiten graven en saneren onder de Omgevingswet en op het Besluit bodemkwaliteit:

Goed uitvoering geven aan toezicht op de naleving van de Omgevingswet en het Besluit bodemkwaliteit draagt bij aan de bescherming van de milieu-hygiënische kwaliteit van de bodem.

Operationele doelstellingen regionaal uitvoeringsbeleid voor toezicht:

- Het creëren van een zoveel mogelijk gelijk speelveld voor alle initiatiefnemers, saneerders en toepassers, die bedrijfsmatige activiteiten uitvoeren (Level Playing Field). Hiermee wordt een gezamenlijke ondergrens in de regio geformuleerd.
- Het effectief en efficiënt inzetten van het toezichthouden, door informatie-gestuurd en risicogericht te gaan werken. Niet aantallen, maar resultaten staan voorop.
- De resultaten van het toezicht in termen van naleefgedrag zijn input voor bijsturing van de toezichtprogramma's.

Randvoorwaarden daarbij zijn:

- Een gemeente staat vrij om de ondergrens op te plussen, passend bij lokaal beleid. Lokaal (gemeentelijk) bodembeleid is/blijft onderdeel van locatie-specifiek toezicht.
- Werkzaamheden worden uitgevoerd conform de VTH-Kwaliteitscriteria, middels goede uniforme en Omgevingswet-proof werkprocessen, werkinstructies en standaarden.
 - Regio: Onder de vlag van Samenwerking Omgevingswet in Zuidoost-Brabant zijn regionale samenwerkingsafspraken/processen opgesteld ten aanzien van het voortraject/vergunningen, waarbij keten-processen zijn ontworpen en de Omgevingstafel een plek heeft gekregen; en ten aanzien van toezicht en handhaving, waarbij eveneens keten-processen zijn ontworpen.
 - Intern: Basisprocessen (incl. instructies en sjablonen) zijn ontworpen en ingevoerd in het VTH-systeem.
- Belangrijk is dat in het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet) de faciliteiten voor melden en infomeren aanwezig zijn, waarbij voor de meest voorkomende activiteiten vergunningchecks (op basis van vragenbomen) zijn geregeld. Dit geldt zowel voor de rijksregels als de gemeentelijke bruidsschatregels voor kleinschalig graven en bouwen op bodemgevoelige locaties.
- De focus bij uitvoeringsbeleid Bbk is niet de gemeentegrens, maar de regiogrens en het volgen van de keten van grondstromen (wel rekening houdend met lokaal specifiek beleid).

- Het uitvoeringsbeleid is in samenhang met de andere uitvoeringskaders ROK VTH en conform de Landelijke Handhaving Strategie (LHS).
- Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet: goede afspraken tussen rijk, provincie en gemeenten over implementatie; een goede overdracht van dossiers van provincie naar gemeenten en een goed functionerend regionaal schakelpunt (RSP) in verband met behoud bodemkennis.

DEEL A: Uitvoeringsbeleid toezicht BBK

“Het standaardpakket”

Gebaseerd op het kader vastgesteld door het AB op 24 september 2020 en bijgesteld:

- wetsartikelen zijn aangepast aan de Omgevingswet
- procesbeschrijvingen zijn verwijderd.
- Door de komst van de Omgevingswet verandert het uitvoeringsbeleid en werkwijze overigens niet.
- De evaluatie heeft niet geleid tot wijziging van de uitgangspunten.

3 Basistaak toezicht op het Besluit bodemkwaliteit

Het Besluit bodemkwaliteit geeft richting aan duurzaam bodembeheer. In dit besluit zijn kwaliteitseisen opgenomen voor bouwstoffen, grond en baggerspecie, wanneer deze op of in de bodem of in het oppervlaktewater worden toegepast. Het besluit kent een melding- en certificeringssysteem. Het besluit geeft de mogelijkheid om gericht toezicht te houden op de hele keten (van productie/ontgraving tot en met de toepassing). Het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie wordt als een milieubelastende activiteit gezien onder de Omgevingswet.

Het Bbk stelt voor het toepassen van grond, bagger en bouwstoffen op de bodem een samenhangend geheel van regels. Het Bbk bevat twee elementen:

- De lokale bevoegde gezagen kunnen met de Bbk de bodemkwaliteit in hun gebied actief gaan beheren binnen de gegeven kaders. Het Bbk biedt ruimte voor lokaal maatwerk op onderdelen, waarvoor het generieke beleid tot knelpunten leidt. Bij actief bodembeheer kunnen lokaal drie zaken geregeld worden: begrenzing bodembeheergebied, lokale hogere waarden, percentage bodemvreemde stoffen.
- Bbk is tevens een erkenningsregeling die kwaliteitseisen en integriteitseisen ten aanzien van werkzaamheden bevat.

De bevoegd-gezag taak voor het Bbk is neergelegd bij respectievelijk gemeenten, provincie, waterschappen en rijksoverheid die daarmee verantwoordelijk zijn voor toezicht en handhaving van het besluit. Gemeenten (maar ook provincie) zijn bevoegd gezag als het gaat om toepassing van bouwstoffen, grond en baggerspecie op de landbodem. Via hoofdstuk 3 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL) en via bijlage VI bij artikel 13.12 lid van het Omgevingsbesluit is wettelijk geregeld dat de toezicht- en handhavingstaken Bbk van de gemeenten en provincie voor wat betreft de landbodem al dan niet in mandaat worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst.

Tot het basistakenpakket behoort het toezicht op alle bedrijfsmatige activiteiten als bedoeld in het Besluit bodemkwaliteit, die betrekking hebben op de landbodem. Samengevat behoren onderstaande taken tot de basistaken:

- Beoordelen meldingen Bbk;
- Toezicht op de uitvoering van de gemelde activiteiten;
- Toezicht op de uitvoering van de niet-meldingsplichtige toepassingen;
- Periodieke controle op:
 - beheer en onderhoud van grootschalige bodemtoepassingen (GBT's);
 - isolatie-, beheers-, en controlemaatregelen bij toegepaste IBC bouwstoffen;
 - beheer en onderhoud van werken met categorie-1 en categorie-2 bouwstoffen die nog onder de werkingssfeer van het Bouwstoffenbesluit zijn toegepast;
- Signaal- en vrijeveld toezicht bij toepassingen.

Naast deze deeltaken vertonen de volgende basistaken enige overlap met de basistaak Besluit bodemkwaliteit:

- Wm-toezicht op inrichtingen die met grond en bouwstoffen werken (zoals bijv. grondbanken en afvalstoffeninrichtingen) voor wat betreft het aspect grond en bouwstoffen;
- Ketengericht controleren in het kader van de Wet milieubeheer, Omgevingswet, enz.

Het gaat hierbij dan om gecombineerde toezicht.

Bij toezicht op de grondstromen in zijn geheel (van ontgroningen tot en met hergebruik bij saneringen, transport) zijn meerdere bevoegde gezagen en uitvoeringsinstanties betrokken: gemeenten, rijk, provincie, waterschap, ODZOB en IL&T. De werkzaamheden vinden daarom plaats in samenhang en in samenwerking met andere toezichtspartners (ketentoezicht).

In het kort kan de basistaak verdeeld worden in administratief toezicht, fysiek toezicht (preventief, signaal en vrije veldcontrole) en ketentoezicht.

Voor wat betreft handhaving is de basistaak het voorbereiden van beschikkingen tot handhaving van de verboden gesteld in het besluit Bbk (hoofdstuk 3 van het BAL). Het definitieve besluit ligt bij de opdrachtgever, wanneer deze ODZOB niet heeft gemandateerd.

In het voorjaar van 2017 is door de ODZOB een bijeenkomst over toezicht op het Besluit bodemkwaliteit (hierna: Bbk) georganiseerd voor alle gemeenten uit de ODZOB-regio. Door het AB van de ODZOB is bestuurlijk de wens uitgesproken om te komen tot een regionaal afgestemd uitvoeringsbeleid voor het Bbk. De gezamenlijk start in 2017 is gevolgd door een pilotproject in de zomer van 2018, waar regiogemeenten (werkgroep Bbk) en ODZOB samen invulling hebben gegeven aan toezicht op het Bbk. De wens van de werkgroep Bbk in 2018 was meer risicogericht toezicht en eigen keuzes per gemeente. Aan deze wens is invulling gegeven.

Het uitvoeringsbeleid is gefundeerd en op basis van regels, kaders, analyse, technieken en werkwijzen. En het beleid is afgestemd met en in samenhang in de toezichtsketen.

4 Huidige situatie en het belang van efficiënt en effectief toezicht

Met een helder doel voor ogen, te weten goed naleefgedrag en een goede milieu-hygiënische kwaliteit van de bodem, is het zaak om een goede analyse te maken waaraan in de uitvoering van het toezicht prioriteit moet worden gegeven. In 2018 is een pilot uitgevoerd. De ervaringen uit deze pilot en andere ervaringen uit de regio leren dat:

1. er wordt veel niet gemeld
2. wat wel gemeld wordt is vaak niet compleet
3. toepassingen voldoen soms niet aan het Bbk
4. de wijze van toezicht verschilt per bevoegd gezag
5. toepassers zijn niet goed bekend met de (lokale) regels
6. er is weinig zicht op de keten van grond- en baggerstromen

Deze ervaringen geven richting aan het uitvoeringsbeleid:

1. door meldingen te controleren en feedback te geven worden nieuwe meldingen completer en stijgt de kennis bij toepassers;
2. door meer vrije veldtoezicht zal de meldingsbereidheid toenemen;
3. door meer ketentoezicht worden de kans op bewuste/berekende overtredingen verkleind en zal het naleefgedrag verder verbeteren.

Evaluatie van het huidige Uitvoeringsbeleid BBK (2019-2023) heeft uitgewezen dat:

- ondanks de langzame start er is meer fysiek toezicht is, maar nog winst te behalen is;
- er meer gemeld wordt, meer compleetheid is (ruim 10% verzoek om aanvulling, 3% afkeur);
- de toepassers bekend zijn met de (lokale) regels, maar de grenzen opzoeken;
- bij geplande fysieke controles bij ca. 30% van de controles overtredingen zijn geconstateerd en bij vrije veldcontroles ca 50%. Dit bevestigt dat de verschuiving van administratief toezicht naar (vrije) fysiek toezicht nodig is.

- Verder is de ODZOB in gesprek met de twee andere Brabantse omgevingsdiensten om tot samenwerking in ketentoezichtsprojecten te kunnen komen. Financieel is het Ketentoezicht onderdeel van ROK TH.

De aanbeveling uit de evaluatie was om uitgangspunten niet te wijzigen, wel de verbeteringen te zoeken:

- Processen bij administratieve beoordeling meldingen, waaronder betere inzet van automatisering;
- Processen bij (vrijeveld) fysiek toezicht bij niet melders, waaronder inzet van IGH (bijv. aan de hand van actief luchtfoto's bekijken);
- Via de pilot risicogericht beoordelen meldingen

5 Uitvoeringsbeleid

Om de regionale taken voor het Bbk op het gewenste niveau uit te kunnen voeren en om aan de gestelde doelen te kunnen voldoen, is een standaardpakket ontwikkeld. De systematiek van het nieuwe ROK VTH is daarbij leidend (zie bijlage 2). Tevens zijn de benodigde afspraken en consequenties van dit standaardpakket in beeld gebracht voor ODZOB en gemeenten.

Standaardpakket

Voor de regio is de uitvoering van het Bbk uitgewerkt in een standaardpakket dat voor elke deelnemer wordt uitgevoerd. Daarbij zal een accentverschuiving plaatsvinden van administratief toezicht naar fysiek toezicht. Het staat een deelnemer vrij om op te plussen.

Afhandeling meldingen

Op hoofdlijnen onderscheiden we verschillende Bbk-toepassingen waarvoor een melding gedaan moet worden. Voor alle meldingen vindt een basischeck op juistheid en volledigheid plaats. Er wordt een risicoafweging gemaakt en op basis van de mate van risico wordt een preventieve fysieke controle uitgevoerd. In onderstaand tabel is de globale aanpak weergegeven. Voor grote (infrastructurele) werken wordt maatwerk geleverd. Hierbij gaat het om grootschalige bodemtoepassingen (GBT).

Type melding toepassing	Basischeck (alleen juistheid en volledigheid)	Risico-profiel	Preventieve fysieke controle
schone grond	Altijd	L-M	Op basis van risicoprioritering 10% van de meldingen
grond	Altijd	L-M	Op basis van risicoprioritering 10% van de meldingen
Baggerspecie	Altijd	L-H	Op basis van risicoprioritering 10% van de meldingen
Bijzondere meldingen			
IBC bouwstof	NVT: is een speciale toets	H	Altijd
Hertoepassing bouwstof	Altijd (excl. bepaling kwaliteit)	H	Altijd
Tijdelijke opslag	Altijd (excl. kwaliteitsbepaling tot 6 maanden)	L-H	Na 6 maanden beperkte controle Na 3 jaar beperkte controle
Monitoring IBC-bouwstoffen	NVT: is een speciale toets	H	Altijd (erkende activiteit)

De individuele meldingen worden geprioriteerd op risico's. Daarbij wordt gekeken naar milieu-hygiënische en naar maatschappelijke risico's:

- Milieu-hygiënische verklaring, concentraties aan stoffen
- Toepassingslocatie
- Locatie van herkomst

Dit gaat op basis van *expert judgement*, kennis van het werkveld en de regio. Inschatting is dat 10% van de meldingen prioriteit krijgen en uitgebreid fysiek worden gecontroleerd. Naar aanleiding van monitoring of evaluatie kan dit percentage worden bijgesteld.

Hercontroles naar aanleiding van preventief fysiek toezicht zijn ook onderdeel van de basistaak. Kengetallen vanuit de Wabo geven aan dat vanuit het preventief toezicht in 15% van de controles sprake is van een of meerdere overtredingen. Voor hercontroles naar aanleiding van preventief fysiek toezicht op de Bkk worden deze kentallen voorlopig overgenomen. Naar aanleiding van monitoring of evaluatie worden deze kentallen bijgesteld.

Signaaltoezicht en vrije veldtoezicht

De inzet richt zich op surveillance en op toezicht naar aanleiding van signalen vanuit woningbouw en infraprojecten, van gemeentelijke boa's en/of meldingen en klachten die binnenkomen bij de milieumeldkamer, gemeenten en ODZOB.

Hier wordt door de ODZOB invulling aan gegeven, waarbij de juiste informatie vanuit gemeenten wordt ontvangen. In de eerstvolgende evaluatie kunnen bevindingen worden gepresenteerd en kunnen aanpassingen worden gedaan (dynamisch proces).

Ook kan "werk met werk" gemaakt worden bij toezicht (combi-toezicht). Een toezichthouder krijgt meerdere toezichtstaken mee, wanneer deze een veldcontrole uitvoert.

Ketentoezicht Bbk

Ketentoezicht wordt nu soms ingezet bij geconstateerde overtredingen; hierbij is er samenwerking tussen de toezichtpartners en de bevoegde gezagen. Ketentoezicht op projectbasis c.q. steekproefsgewijs (bijvoorbeeld een actiedag) is nog in ontwikkeling. Hierbij is ODZOB ook afhankelijk van gemeenten en andere toezichtpartners. Dit vraagt om nadere uitwerking en zal in de collectieve taken een plek moeten krijgen. De daadwerkelijke controles vallend onder een dergelijk project of steekproef zijn voor rekening van de deelnemende gemeenten in het project of steekproef. Nadere uitleg over ketentoezicht is in bijlage 3 weergegeven.

Repressieve handhavingstaken (bestuurs-/strafrechtelijk)

Bij repressieve handhaving worden de beschikkingen (voornemen en besluit) tot handhaving van de verboden gesteld in het besluit Bbk, voorbereid. Op basis van kengetallen vanuit de Wabo (totdat kennis is opgebouwd onder de nieuwe Omgevingswet) wordt rekening gehouden met 20% toezichtcapaciteit voor bestuursrechtelijke/strafrechtelijke trajecten, daar waar preventief toezicht en hercontroles niet leidt tot tenietdoen van de overtreding. Ook hier geldt dat naar aanleiding van monitoring en evaluatie de kentallen bijgesteld kunnen worden.

DEEL B: nieuw uitvoeringsbeleid vergunningverlening en toezicht grondsanering

“Het verantwoord uitvoeringsniveau”

6 Basistaak vergunningverlening en toezicht op milieubelastende activiteiten graven en saneren bodem

De Aanvullingswet bodem zorgt ervoor dat bodem en ondergrond een integraal onderdeel worden van de Omgevingswet. De nieuwe regels komen in de plaats van de bestaande regels voor het beheer van de bodemkwaliteit, zoals de Wet bodembescherming, het Besluit bodemkwaliteit en het Besluit uniforme saneringen. Een aantal EU-richtlijnen vormt het kader voor de wijzigingen en aanvullingen van het stelsel Omgevingswet, bijvoorbeeld de Kaderrichtlijn water en de Grondwaterrichtlijn. Het aanvullingsspoor bodem voegt een aantal milieubelastende activiteiten toe aan het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In bijlage 1 is het overzicht weergegeven. Het aanvullingsspoor bodem regelt verder een meldingsplicht voor een lozing bij een aantal van deze milieubelastende activiteiten (Bal, hoofdstuk 6 en 7).

Voor de volgende milieubelastende activiteiten wordt uitvoeringsbeleid toegevoegd aan bestaande uitvoeringsbeleid, omdat onder de Omgevingswet deze activiteiten nieuw zijn voor veel gemeenten:

- graven in bodem met een kwaliteit boven interventiewaarde en boven de 25m3.
- graven in bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde en boven de 25m3.
- saneren van de bodem.

Voor de overige milieubelastende activiteiten met betrekking tot bodem en die ook gerelateerd zijn aan bedrijven, is al uitvoeringsbeleid opgesteld via het ROK VTH.

Voor bovenstaande milieubelastende activiteiten geldt een informatie-, dan wel een meldingsplicht. Het beoordelen van de melding en het houden van toezicht op deze milieubelastende activiteiten is een basistaak voor de omgevingsdienst. Via hoofdstuk 3 van het BAL en via bijlage VI (artikel 13.12 lid 1) van het Omgevingsbesluit (OB) is het wettelijk geregeld dat de toezicht- en handhavingstaken van de gemeenten en provincie voor wat betreft deze milieubelastende activiteiten al dan niet in mandaat worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst.

Het gaat daarbij om de volgende handelingen, bij:

- *informatieplicht*: Registratie informatie, snelle check en alleen toezicht bij afvoer grond.
- *meldingsplicht*: Registratie melding, publicatie, toets op volledigheid, ontvangstbevestiging, beoordeling, fysiek toezicht, registratie en beoordeling evaluatierapport.

In het kort kan de basistaak worden verdeeld in het beoordelen van een melding, in administratief toezicht en fysiek toezicht (preventief, signaal en vrije veldcontrole). Voor wat betreft handhaving is de basistaak het voorbereiden van beschikkingen tot handhaving van de verboden gesteld in de Omgevingswet. Het definitieve besluit ligt bij de opdrachtgever, wanneer deze ODZOB niet heeft gemandateerd.

Bruidsschat

Onder de Omgevingswet verhuist een aantal regels van het Rijk naar gemeenten en waterschappen. Dit heet ook wel de 'bruidsschat'. Het Rijk zorgt er met het Invoeringsbesluit voor dat de regels voor gemeenten automatisch in het tijdelijk deel van het Omgevingsplan komen. De regels voor de waterschappen komen terecht in de waterschapsverordening. Uitvoering van deze regels zijn verzoektaken, tenzij ze gelieerd zijn aan een milieubelastende activiteit uit het BAL (zie bijlage 1). Concreet betekent het dat toezicht op lozen van vrijkomend afvalwater uit sanering en ontwatering in de bodem of riool wel een basistaak is, mits deze functioneel ondersteunend is aan sanering of ontwatering bij graven in de bodem als milieubelastende activiteit.

De Bruidsschat gaat om regels betreffende:

- Kleinschalig graven < 25 m³ en >I in beschikte en diffuse verontreinigingen volgens BBK (informatieplicht)
- Nazorg na saneren bodem of toevalsvondst
- Historische bodemverontreiniging zonder aanvaardbaar risico, onder Wbb beschikt
- Lozen van grondwater bij sanering of ontwatering buiten inrichtingen (informatieplicht).

De gemeenten en waterschappen mogen zelf beoordelen of zij deze regels willen schrappen of niet. De ODZOB heeft binnen de Regionale Samenwerking Omgevingswet Zuidoost Brabant een advies opgesteld hoe om te gaan met de Bruidsschatregels in een Omgevingsplan. Om enige houvast en harmonisatie te hebben is ook een uitvoeringsniveau in dit document beschreven voor gemeenten, die de taken betreffende deze bruidsschatregels ook bij de ODZOB willen beleggen.

Ongewone voorvallen en zorgplicht buiten inrichtingen

Voor deze situaties geldt dat het toezicht een basistaak is, voor zover het een relatie heeft met een milieubelastende activiteit aangewezen in hoofdstuk 3 van het BAL. Concreet betekent dit graven in bodem met een kwaliteit boven interventiewaarden, graven in bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde en saneren van de bodem.

[Link met overgangsrecht Wbb](#)

Het overgangsrecht is complex:

- het oude recht blijft van toepassing op bepaalde ingediende aanvragen of besluiten bij overgang, bijvoorbeeld ingediend saneringsplan, genomen sanctiebesluit of 'nieuw' geval van verontreiniging;
- gelijkstelling van recht, bijvoorbeeld melding onder Bbk geldt als melding onder Ow;
- lokale regelgeving die gelijk gesteld wordt aan het tijdelijk deel omgevingsplan, bijvoorbeeld bestemmingsplannen, gebiedsgericht grondwaterbeheer, gebiedspecifiek beleid Bbk, bodemfunctieklassenkaart;
- bruidsschat, dat onderdeel gaat uitmaken van tijdelijk deel omgevingsplan.

In sommige locaties waarbij meerdere bevoegde gezagen betrokken zijn, kan het tot problemen leiden. Het ministerie van I&W tracht de gerezen problemen op te lossen. Het is echter de vraag of dit voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet is gerealiseerd.

[Link met grondwatersanering](#)

Onder de Omgevingswet valt grondwatersanering onder de bevoegdheid van de provincie. In de praktijk kan in een situatie tegelijkertijd zowel grond- als grondwatersanering een rol spelen. Dit betekent bij meervoudige meldingen/aanvragen goede samenwerkingsafspraken en nauwe samenwerking tussen provincie en gemeenten als bevoegde gezagen, waarbij voor de omgevingsdienst de uitvoerende rol duidelijk is. De provincie hanteert als uitvoeringskader haar eigen VTH-beleid/Kompas.

7 Uitvoeringsbeleid bij graven en saneren

Het AB van 14 oktober 2021 heeft besloten dat bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet een zogenaamd verantwoord uitvoeringsniveau wordt opgesteld voor bodemtaken. Om de regionale taken op het gewenste niveau uit te kunnen voeren en om aan de gestelde doelen te kunnen voldoen, is een verantwoord uitvoeringsniveau ontwikkeld op basis van een advies van de drie omgevingsdiensten (transitiedocument bodemtaken), het huidige uitvoeringsniveau gehanteerd door de provincie en de B5-

gemeenten binnen Zuidoost Brabant. In onderstaand overzicht is het verantwoord uitvoeringsniveau omschreven voor vergunningverlening (afhandeling meldingen) en toezicht onder de Omgevingswet. Het staat voor een gemeente vrij om op te plussen bij toezicht.

Taak / deeltaak	% afhandeling/ toezicht
Behandelen meldplichten op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)	is ondergrens
Graven in bodem ≤ I, > 25 m3 (informatieplicht)	
Registratie informatie/ snelle check om vervolgacties te bepalen	100%
Toezicht - risicogericht en alleen bij afvoer grond	10%
Optie: Maatwerkregels in Omgevingsplan gemeente - opvragen + beoordelen bodemrapport in specifiek deel gemeente of soort locatie	per gemeente bekijken
Graven in bodem > I, > 25 m3 (meldplicht) - vergelijkbaar BUSTUP	
Registratie + publicatie melding (4 wkn), toets volledigheid en tijdigheid, neutrale ontvangstbevestiging, werkverdeling / coördinatie	100%
Beoordeling bodemrapport + bepalen vervolgacties	100%
Fysieke Toezicht: Tijdelijke uitplaatsing; Projectmatig grondverzet	25%
Registratie + beoordeling evaluatierapport	100%
Optie: Maatwerkregels in Omgevingsplan gemeente - opvragen + beoordelen bodemrapport in specifiek deel gemeente of soort locatie	per gemeente bekijken
Saneren van de bodem (meldplicht)	
Registratie + publicatie melding (4 wkn), toets volledigheid en tijdigheid, neutrale ontvangstbevestiging, werkverdeling / coördinatie	100%
Beoordeling plan en onderzoeken	100%
<i>eenvoudig (vergelijkbaar met gewone BUS-sanering, schatting 60% van de gevallen)</i>	
Fysieke Toezicht eenvoudige sanering	50%
Registratie + beoordeling evaluatierapport eenvoudige sanering + brief/mail met nazorgpunten en eventuele gebruiksbepalingen naar melder	100%
<i>complex (volgens saneringsplan, voorheen vergunningsplichtig, schatting 40% van de gevallen)</i>	
Fysieke Toezicht risicovollere /complexere sanering (afh. van gevoeligheid gebruik perceel, mate van vervuiling, terugsaneerdoelstelling, maatwerkverzoek, risico's aannemer/ adviesbureau, politieke gevoeligheid).	100%
Registratie + beoordeling evaluatierapport complexere sanering + brief/mail met nazorgpunten en eventuele gebruiksbepalingen naar melder	100%
Optie: Maatwerkregels in Omgevingsplan gemeente - opvragen + beoordelen bodemrapport in specifiek deel gemeente of soort locatie	per gemeente bekijken
Bruidsschat bodem	is ondergrens
Kleinschalig graven > I, < 25 m3 in beschikte verontreinigingen + diffuse > I verontreinigingen volgens BKK (informatieplicht)	
Registratie informatie (1 week), neutrale ontvangstbevestiging	100%
Bodemspecialist beoordelen risico, aandachtspunten voor toezicht	100%
Toezicht	10%
Nazorg na saneren van de bodem of toevalsvondst (nieuwe gevallen)	
Rapporten beoordelen	100%
Toezicht fysiek nieuwe nazorgplannen	25%
Toezicht fysiek actieve nazorglocaties (peilbuizen enz.)	50%
Historische bodemverontreiniging zonder onaangevaardbaar risico (onder Wbb beschikt als ernst, geen spoed)	
Toezicht	piepsysteem

Lozen van grondwater bij sanering of ontwatering buiten inrichtingen (informatieplicht) in de bodem of riool	
Registratie informatie, neutrale ontvangstbevestiging	registratie bij gemeenten en stuurt door naar de ODZOB
Bodemspecialist beoordelen risico, aandachtspunten voor toezicht	ODZOB beoordeelt de risico's (kwaliteit; gehalten): 100%
Fysiek Toezicht	10%
Toevalsvondst en ongewone voorvallen en zorgplicht, buiten inrichtingen	is ondergrens
Beoordelen plan van aanpak	100%
Beoordelen evaluatierapport	100%
Beoordelen melding + evaluatie ongewoon voorval	100%
Toezicht	50%

In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen eenvoudig en complex saneringen. Op basis van ervaring en *expert-judgement* wordt bepaald of het om een eenvoudige of een risicovollere/complexere sanering gaat. Daarbij wordt o.a. in ogenschouw genomen:

- Vervuiling: Aard en mate van vervuiling;
- Wijze sanering:
 - o Geformuleerde terugsaneerdoelstelling, mogelijke restverontreiniging en mogelijke risico's voor toekomstig gebruik;
 - o Aanwezigheid combinatie grond- en grondwatersanering; noodzaak gescheiden ontgraving;
- Standaarden:
 - o Vergelijkbaarheid met eenvoudige BUS-sanering onder oude wetgeving;
 - o Sprake van maatwerkverzoek;
- Locatie: Gevoeligheid gebruik van een perceel en risico's voor de omgeving;
- Risico's:
 - o Aannemer/saneerder/adviesbureau;
 - o Tijdspad sanering;
 - o Politieke gevoeligheid.

Repressieve handhavingstaken (bestuurs-/strafrechtelijk)

Bij repressieve handhaving worden de beschikkingen (voornemen en besluit) tot handhaving voorbereid. Op basis van ervaringsgegevens uit 2021 wordt rekening gehouden met 10% toezichtcapaciteit voor bestuursrechtelijke/strafrechtelijke trajecten, daar waar preventief toezicht en hercontroles niet leiden tot tenietdoen van de overtreding. Ook hier geldt dat naar aanleiding van monitoring en evaluatie de kentallen bijgesteld kunnen worden.

Deel C: Regionale afspraken toepassen, graven en saneren

8 Regionale afspraken totale uitvoeringsbeleid toepassen, graven en saneren

8.1 Lokale beleidskeuze

Het uitvoeringsniveau bodemtaken bij toepassen, graven en saneren (grond) is een pakket met een minimumniveau. Voor een aantal onderdelen bij het beoordelen meldingen (vergunningverlening) en bij toezicht en handhaving kunnen gemeenten er individueel voor kiezen of zij het aanvullen met bijvoorbeeld: Meldingen beoordelen/toezicht bij Bruidsschatregels, Extra controles, Voorlichting, Registratie in BIS en aanvullend toezicht.

8.2 Regionale afspraken

Om het uitvoeringsbeleid goed vorm te kunnen geven in de praktijk, effectief te kunnen laten zijn en te kunnen volgen, zijn een aantal afspraken nodig vanaf inwerkingtreding Omgevingswet:

- 1) Geldigheidsduur: Het verantwoord uitvoeringsniveau bodemtaken en het standaardpakket BBK hebben een onbeperkte duur, maar wordt om de 2 jaar geëvalueerd en bijgesteld.
- 2) Implementatiefase: De impact van de Omgevingswet is groot. Daarom zal in het eerste jaar extra oplettendheid zijn ten aanzien het inregelen van processen en ICT/DSO.
- 3) Uitvoering:
 - a. Jaarlijks wordt een basisprogramma voor de uitvoering opgesteld conform dit uitvoeringskader;
 - b. Vervolgens wordt jaarlijks een definitief uitvoeringsprogramma opgesteld;
 - c. Uitvoering vergunning en toezichtstaken (administratieve controle, preventieve fysieke controle, vrije fysieke veldcontrole) conform dit uitvoeringskader.
 - d. Het invoeren van gegevens in BIS, conform invoerprotocol ODZOB.
- 4) Monitoring:
 - a. Omdat de invoering van de Omgevingswet complex is, vindt monitoring plaats op verandering naleefgedrag, verandering in aantal meldingen, controles en kentallen.
- 5) Rapportage:
 - a. De ODZOB verstrekt periodiek informatie over het aantal en aard van meldingen en het ingezette toezicht. Dit gaat samen met de overzichten van de voortgang van de werkprogramma's die de ODZOB verstrekt aan elke gemeente.
- 6) Evaluatie: Het kader wordt geëvalueerd door de deelnemers aan de hand van vooraf afgesproken indicatoren en budget. Hiervoor wordt in samenspraak met de werkgroep een bodem een startnota opgesteld. Bij deze evaluatie zal het gaan om:
 - a. Het halen van gestelde doelen
 - b. Het functioneren van de gekozen aanpak
 - c. Inzicht verkrijgen in financiële effecten bij deze gekozen aanpak.
- 7) Deze evaluatie is input voor aanpassing van het uitvoeringskader. Tussentijdse bijstelling is mogelijk, wanneer de monitoring hier aanleiding toe geeft.

Dit is conform de ROK-systematiek zoals beschreven in het nieuwe ROK VTH (Bijlage 2).

Voor het toepassen van grond (BBK) gelden aanvullende afspraken:

- 1) Om de milieu-hygiënische kwaliteitsverklaring te kunnen toetsen aan het lokale beleid, moeten adviseurs en toezichthouders van de ODZOB kunnen beschikken over informatie. De gemeenten delen informatie over lokaal beleid en delen informatie over bouwactiviteiten. Voor toetsing aan lokaal (gemeentelijk) beleid verstrekken de regiogemeenten daartoe actuele beleidsdocumenten:

- a. Bodemkwaliteitskaart
- b. Bodemfunctieklassenkaart
- c. Gebiedsspecifiek bodembeleid
- d. Overig lokale bodembeleidsregels, Omgevingsplan

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor het actueel houden van hun beleidsdocumenten en geven beleidswijzigingen door aan de omgevingsdienst.

- 2) Voor meldingen en informatieplichten wordt altijd een ontvangstbevestiging verstuurd naar de melder en/of toepasser. Indien meldingen onvolledig zijn en niet aan de indieningsvereisten voldoen, worden deze niet in behandeling genomen.
- 3) De verantwoordelijkheid voor de daadwerkelijke uitvoering van de MBA blijft voor de melder en/of toepasser.
- 4) ODZOB ontvangt meldingen voor basistaken rechtstreeks vanuit het DSO-loket, indien hiervoor mandaat is verkregen. Van de meldingen wordt dan namens desbetreffende gemeente een kennisgeving gedaan in het gemeenteblad.
Niet mandaat gemeenten dienen voor de basistaken de meldingen naar de ODZOB door te zetten (met risico op niet tijdig afhandelen van de melding). Indien geen mandaat is verkregen, draagt gemeente zelf zorg voor kennisgeving in het gemeenteblad.
- 5) De ODZOB is verantwoordelijk voor de inhoudelijke afhandeling en zorgt dat op basis daarvan binnen 5 werkdagen een reactie naar de melder/toepasser gaat of een advies naar de gemeente indien geen mandaat.
- 6) Afhankelijk van het verkregen mandaat heeft de ODZOB in de beoordeling van meldingen en het toezicht rechtstreeks contact met toepassers, zonder tussenkomst van de gemeente. Dit is de meest efficiënte werkwijze bij vragen van aanvullingen of inwinnen van extra informatie. Vanzelfsprekend worden bestuursrechtelijke handhavingstrajecten en bestuurlijk gevoelige dossiers afgehandeld in samenspraak met betreffende gemeente.
- 7) Het is van belang bij incidenten snel te kunnen schakelen en is het noodzakelijk om de benodigde middelen direct ter beschikking te hebben.

8.3 Regionale financiële opgaven

Vooralsnog wordt uitgegaan van bestaande budgetten zoals opgenomen in de begroting. Voor wat betreft de effecten van de Omgevingswet is nog veel onduidelijkheid wat dit betekent voor de budgetten van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het is niet haalbaar gebleken om informatie op dit moment nader te duiden. Uit de evaluatie van dit uitvoeringskader zal moeten blijken of er inderdaad een andere inzet wordt gevraagd of er mogelijk een beter naleefgedrag is en meer wordt gemeld. De financiële consequenties hiervan worden eveneens bij de evaluatie in beeld gebracht en op basis daarvan kan het uitvoeringskader worden aangepast.

I. Bijlage: Overzicht basistaken VTH onder de Omgevingswet

Bron: Wegwijzer bodem in de Omgevingswet, ministerie IenW

Activiteit / situatie	Regelgeving bij inwerkingtreding Omgevingswet	Omgevingsvergunning Bal	Melding Bal	Gegevens & bescheiden Bal	Instructieregel Bkl	Bevoegd gezag	Basistaak	Aandachtspunten
Graven < 25 m3 in de bodem (kleinschalig graven)	Geen rijksregels bruidsschat §22.3.7.2 in geval bekende locaties kwaliteit > interventiewaarde	-	-	-	-	Gemeente ¹	Nee	Meer informatie bruidsschat Vooraf: gegevens en bescheiden (1 week voor de start, m.u.v. tijdelijke uitname o.b.v. de bruidsschat Tidens: evt T&H
Graven > 25 m3 in de bodem met kwaliteit < interventiewaarde	§3.2.21, §4.119 en §5.2.2 Bal	-	-	Vooraf: 1 week, m.u.v. tijdelijke uitname	-	Gemeente ¹	Ja	Meer informatie Tidens: evt T&H
Graven > 25 m3 in de bodem met kwaliteit > interventiewaarde	§3.2.22, §4.120 en §5.2.2 Bal	-	Vooraf: 4 weken, bij tijdelijke uitname 1 week	Vooraf: 4 weken, bij tijdelijke uitname 1 week Na afloop: 1 week na einde activiteit	Bal: 1 week na einde activiteit	Gemeente ¹	Ja	Meer informatie Vooraf: evt. beoordelen onderzoek en evt. opleggen maatwerkvoorschrift Tijdens: evt. T&H Achteraf: Registratie evaluatieverslag in bodeminformatie-systeem
locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico (onder Wbb beschikt als ernst, geen spoed)	Geen rijksregels; Bruidsschat §22.3.7.3	-	-	-	-	Gemeente ¹	Nee	Meer informatie Mogelijkheid om via maatwerk nadere regels te stellen om verdere verontreiniging te voorkomen / te beperken of ongedaan te maken aan eigenaar of initiatiefnemer van een activiteit
Bouwen op een bodemgevoelige locatie	Geen rijksregels; § 5.1.4.5.1 Bkl; Bruidsschat §22.2.7.2) (en mede irt §5.2.2 Bal)	-	-	-	Ja	Gemeente ²	Nee	Meer informatie instructieregel Meer informatie bruidsschat Omgevingsplan bepaalt of een binnenplanse vergunningplicht geldt voor het bouwen. anders op grond van het omgevingsplan meldingsplichtig. Vooraf: beoordelen voorafgaand bodemonderzoek en toetsen aan waarde uit omgevingsplan Achteraf (indien sanering nodig): controle maatregelen

Activiteit / situatie	Regelgeving bij inwerkingtreding Omgevingswet	Omgevingsvergunning Bal	Melding Bal	Gegevens & bescheiden Bal	Instructie-regel Bkl	Bevoegd gezag	Basistaak	Aandachtspunten
Saneren van de bodem	§3.2.23, §4.121 en §5.2.2 Bal	-	<u>Vooraf:</u> 4 weken	<u>Vooraf:</u> 4 weken <u>Na afloop:</u> 4 weken na einde activiteit	-	Gemeente ¹	Ja	Saneringsplicht volgt uit omgevingsplan Meer informatie Vooraf: evt. beoordelen onderzoek en evt. opleggen maatwerkvoorschrift Tijdens: evt. T&H Achteraf: controle saneringsresultaat; check of sprake is van nazorg en registratie evaluatieverslag in bodeminformatiesysteem
Nazorg na saneren van de bodem of toevalsvondst	Geen rijksregels; § 5.1.4.5.2 Bkl en bruidsschat omgevingsplan § 22.3.7.1	-	-	-	Ja	Gemeente ¹	Nee	Meer informatie instructieregel Meer informatie bruidsschat Toezicht en handhaving of nazorgmaatregelen in stand worden gehouden
Uitvoeren grondwatersanering	Geen rijksregels; (mogelijk decentrale regels in omgevingsverordening, omgevingsplan en/of waterschaps-verordening)	-	-	-	-	Primair provincie	Nee	Regels zoals vergunning- of informatieplichten volgen uit de omgevings-verordening (instructieregels of rechtstreeks werkende regels) en/of uit het omgevingsplan of waterschaps-verordening; kan bijv. gaan om aanvullende maatregelen bij een uitgevoerde sanering volgens §4.121 Bal
Lozen van vrijkomend afvalwater bij graven, saneren en grondwatersanering – lozing op rijkswater of Noordzee	§6.2.7.5 en §7.2.7.5 Bal	-	<u>Vooraf:</u> 4 weken, m.u.v. bij graven < IW of bij graven > IW en kortdurend (< 48 uur)	<u>Vooraf:</u> 4 weken, m.u.v. bij graven < IW of bij graven > IW en kortdurend (< 48 uur)	-	RWS	Nee	Meer informatie
Lozen van vrijkomend afvalwater bij saneren en ontwatering – lozing op regionaal water	Geen rijksregels; Bruidsschat waterschaps-verordening Afdeling 2.2	-	-	-	-	Waterschap	Nee	Meer informatie Vooraf: o.b.v. bruidsschat: gegevens en bescheiden 4 weken voor activiteit, m.u.v. kortdurend (< 48 uur)
Lozen van vrijkomend afvalwater saneren en ontwatering – lozing op de bodem of op het riool	Geen rijksregels; Bruidsschat omgevingsplan §22.3.8.1	-	-	-	-	Gemeente ¹	Ja, mits functioneel ondersteunend aan activiteit aangewezen in hoofdstuk 3 Bal	Meer informatie Vooraf: o.b.v. bruidsschat: gegevens en bescheiden 4 weken voor activiteit, m.u.v. kortdurend (< 48 uur)

Activiteit / situatie	Regelgeving bij inwerkingtreding Omgevingswet	Omgevingsvergunning Bal	Melding Bal	Gegevens & bescheiden Bal	Instructieregel Bkl	Bevoegd gezag	Basistaak	Aandachtspunten
Opslaan van grond en baggerspecie	§3.2.24, §4.122 en §5.2.1 Bal	Ja, indien sterk verontreinigd of onbekende kwaliteit	<u>Vooraf:</u> 4 weken (voor opslag van één partij 1 week)	<u>Achteraf:</u> eindsituatie-onderzoek (6 weken na activiteit)	-	Gemeente ¹	Ja	Meer informatie Vooraf: beoordelen en afgeven vergunning of evt. controle melding Tijdens en achteraf: evt. toezicht en handhaving en indien van toepassing beoordeling eindsituatie onderzoek en afdwingen herstel
Grondbank of grondreinigings-bedrijf	§3.5.8 i.c.m. §4.39, §4.40, §4.50, §4.122 en §5.4.1 Bal	Ja, indien sterk verontreinigd	<u>Vooraf:</u> 4 weken (voor opslag van één partij 1 week)	<u>Achteraf:</u> eindsituatie-onderzoek (6 weken na activiteit)	-	Gemeente ¹	Ja	Meer informatie Vooraf: beoordelen en afgeven vergunning of evt. controle melding Tijdens en achteraf: evt. toezicht en handhaving en indien van toepassing beoordeling eindsituatie onderzoek en afdwingen herstel
Toepassen van bouwstoffen ³ (op de landbodem)	§3.2.25 en §4.123 Bal en Bbk	-	-	<u>Vooraf:</u> 4 weken bij toepassing immobilisaat of AVI-bodemas	-	Gemeente ¹	Ja	Meer informatie Vooraf: evt. beoordelen gegevens & bescheiden en milieuverklaring; overwegen registratie in bodeminformatie-systeem Tijdens: evt. toezicht en handhaving NB: ILT houdt toezicht op kwalibo en keten
Toepassen van bouwstoffen ³ (in oppervlaktewater) ³	§3.2.25 en §4.123 Bal en Bbk	-	-	<u>Vooraf:</u> 4 weken bij toepassing immobilisaat of AVI-bodemas	-	Waterschap of RWS	Nee	Meer informatie Vooraf: evt. beoordelen gegevens & bescheiden en milieuverklaring; overwegen registratie in bodeminformatie-systeem Tijdens: evt. toezicht en handhaving NB: ILT houdt toezicht op kwalibo en de keten
Toepassen van grond of baggerspecie ³ (op de landbodem)	§3.2.26 en §4.124 Bal § 5.1.4.5.3 Bkl Besluit bodemkwaliteit	-	<u>Vooraf:</u> 1 week voor de toepassing (behalve enkele uitz.)	<u>Vooraf:</u> 1 week per toe te passen partij (behalve enkele uitz.)	Ja	Gemeente ¹	Ja	Meer informatie mba Meer informatie instructieregel Vooraf: evt. beoordelen melding en evt. gegevens & bescheiden (o.a. milieuverklaring) Tijdens: evt. toezicht en handhaving NB: ILT houdt toezicht op kwalibo

Activiteit / situatie	Regelgeving bij inwerkingtreding Omgevingswet	Omgevingsvergunning Bal	Melding Bal	Gegevens & bescheiden Bal	Instructie-regel Bkl	Bevoegd gezag	Basistaak	Aandachtspunten
Toepassen van grond of baggerspecie ³ (in oppervlaktewater)	§3.2.26 en §4.124 Bal art 6.3 Bkl Besluit bodemkwaliteit	Alleen voor diepe plas i.c.m. lozings-activiteit en incl. MER-beoordeling	<u>Vooraf:</u> 1 week voor de toepassing (behalve enkele uitz.)	<u>Vooraf:</u> 1 week per toe te passen partij (behalve enkele uitz.)	Ja	Waterschap of RWS	Nee	Meer informatie mba Vooraf: evt. beoordelen melding en evt. gegevens & bescheiden (o.a. milieuverklaring) Tijdens: evt. toezicht en handhaving NB: ILT houdt toezicht op kwalibo
Aanleg, beheer en onderhoud van een gesloten bodem-energiesysteem	§3.2.6 en §4.111 Bal; (mogelijk bruidsschat omgevingsplan artikel 22.255)	-	<u>Vooraf:</u> 4 weken	<u>Vooraf:</u> 4 weken <u>Tijdens:</u> jaarlijks verstrekken gegevens <u>Achteraf:</u> 4 weken voor einde	-	Gemeente ¹	Ja	Meer informatie Bruidsschat bevat bij iwt vergunningplicht. art. 22.225
Aanleg, beheer en onderhoud van een open bodemenergiesysteem	§3.2.6 en §4.112 Bal	Ja, vergunningplicht	<u>Vooraf:</u> 4 weken tenzij vergunning	<u>Tijdens:</u> jaarlijks verstrekken gegevens	-	Provincie	Ja	Meer informatie
Regels over bodembeschermings-maatregelen bij andere milieubelastende activiteiten uit hst 3 Bal	Zie diverse paragrafen in hst 3 en 4 Bal	Afhankelijk van activiteit	Afhankelijk van activiteit	Afhankelijk van activiteit	-	Gemeente ¹	Ja	Meer informatie Beoordelen bodem-beschermende voorzieningen Boordelen bodemvoorschriften BB-cvm
Nulsituatie onderzoek bij milieubelastende activiteiten (uit hoofdstuk 3 Bal) waarvoor dit verplicht is	§5.2.1 Bal	n.v.t.	n.v.t.	Afhankelijk van activiteit	-	Gemeente ¹	Ja	Meer informatie Bij de meeste milieubelastende activiteiten is een nulsituatie onderzoek niet meer verplicht
Beoordelen eindsituatie onderzoek bij andere milieubelastende activiteiten (uit hoofdstuk 3 Bal)	§5.2.1 Bal	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Afhankelijk van activiteit	Gemeente ¹	Ja	Meer informatie
Zorgplichten	art 1.6, 1.7, 1.7a en 10.21a Ow art 2.11 Bal Decentrale regels	-	-	-	-	Als activiteit, dan bevoegd gezag voor activiteit	Ja, voor zover relatie met mba aangewezen in hst 3 Bal	Zorgplicht bodemverontreiniging
Ongewoon voorval	Artikel 10.21a en afdeling 19.1 Ow Afdeling 2.7 Bal	-	-	-	-	Als activiteit, dan bevoegd gezag voor activiteit; anders gemeente, waterschap en RWS	Ja, voor zover relatie met mba aangewezen in hst 3 Bal	Ongewoon voorval
Toevalsvondst in de bodem	afdeling 19.2a Ow	-	-	-	-	Gemeente	Nee	Meer informatie

Activiteit / situatie	Regelgeving bij inwerkingtreding Omgevingswet	Omgevingsvergunning Bal	Melding Bal	Gegevens & bescheiden Bal	Instructie-regel Bkl	Bevoegd gezag	Basistaak	Aandachtspunten
Overgangsrecht Wbb: Saneringsplan, BUS melding, evaluatieverslag, nazorgplan en monitoring nazorg voor locaties die vallen onder overgangsrecht Wbb	Hst 3 Aanvullings-wet bodem Ow; Wbb en BUS	beschikking Wbb	Melding BUS	<u>Vooraf:</u> Startmelding <u>Achteraf:</u> evaluatie-verslag	n.v.t.	Bevoegd gezag Wbb ⁴	Overeenkomstig basistakenpakket Wabo ⁵	Meer informatie overgangsrecht
Overgangsrecht Wbb: Aanwijzing zorgplicht of ongewoon voorval, beheermaatregelen, onderzoeksplicht en kostenverhaal o.b.v. Wbb	Hst 3 Aanvullings-wet bodem Ow; Art 27, 30, 37, 4 ^e lid, 43 en 75 Wbb	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Bevoegd gezag Wbb ⁴	Overeenkomstig basistakenpakket Wabo ⁵	Meer informatie overgangsrecht
Overgangsrecht Wbb: Vastgesteld gebiedsgericht grondwaterbeheer	Hst 3 Aanvullings-wet bodem Ow; Art 55d Wbb	instemming gebiedsgericht grondwater-beheer	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Bevoegd gezag Wbb ⁴	Overeenkomstig basistakenpakket Wabo ⁵	Meer informatie overgangsrecht Dit plan wordt vier jaar na inw. Ow van rechtswege een programma

¹ In een beperkt aantal situaties is de gemeente niet het bevoegd gezag voor de milieubelastende activiteiten, bijvoorbeeld als de activiteiten zich voordoen op de locatie van complexe bedrijven (provincie is bevoegd gezag) of als sprake is van een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit waar een andere organisatie bevoegd gezag is. [Op de website staat meer informatie.](#)

² Als op dezelfde locatie de provincie een omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit voor een complex bedrijf heeft verleend, is de provincie bevoegd gezag.

³ Het toepassen van mijnsteen of vermengde mijnsteen in aangewezen gebieden In Limburg valt onder [de milieubelastende activiteit toepassen van mijnsteen of vermengde mijnsteen](#) (paragraaf 3.2.27 en 4.125 van het Bal)

⁴ Bevoegd gezag Wbb zijn de provincies en 12 grotere gemeenten (Alkmaar, Almelo, Amersfoort, Amsterdam, Arnhem, Breda, Den Bosch, Den Haag, Deventer, Dordrecht, Eindhoven, Emmen, Enschede, Groningen, Haarlem, Heerlen, Helmond, Hengelo, Leeuwarden, Leiden, Maastricht, Nijmegen, Rotterdam, Schiedam, Tilburg, Venlo, Utrecht, Zaanstad en Zwolle).

⁵ overeenkomstig de afspraken over het basistakenpakket volgens de Wabo voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet, namelijk het milieutoezicht bij bodemsanering, sanering van bedrijfsterreinen en lozing van grondwater bij bodemsanering en proefbronnering voor zover het die activiteiten betreft

II. Bijlage: ROK VTH

De uitvoering van de bodemtaken door de ODZOB is opgebouwd met een viertal bouwstenen die gekenmerkt worden door een cyclische en programmatische benadering. Daarmee wordt aangesloten bij de regionale systematiek voor toezicht en handhaving vanuit het Regionaal Operationeel kader (ROK) van de ODZOB.

Met het ROK wordt een raamwerk neergelegd voor een meerjarig programma van toezicht en handhaving. Het kader is onderdeel van de gezamenlijke beleidscyclus zoals wettelijk is voorgeschreven aan provincies, gemeenten en omgevingsdiensten. De beleidscyclus wordt vormgegeven met de zogenaamde Big-eight. Zie onderstaand proces.

Uitgangspunten van het ROK zijn:

- Naleving van wet- en regelgeving is primair de eigen verantwoordelijkheid van burgers, bedrijven en instellingen;
- Toezicht en handhaving zijn geen doelen op zich, maar middelen om doelstellingen te bereiken. Uiteindelijk gaat het er bij de uitvoering van wettelijke taken om wat het resultaat daarvan is in de fysieke leefomgeving (outcome);
- Toezicht wordt zoveel mogelijk risicogericht en informatie gestuurd uitgevoerd. Dit betekent dat de beschikbare capaciteit regionaal daar inzetten waar de risico's voor de omgeving het grootst zijn als een gevolg van slechte naleving (inzet ook op niet-melders). Daarbij wordt gebruik gemaakt van (een mix van) verschillende instrumenten;
- Handhaving geschiedt op een open, eenduidige en voortvarende wijze, waarbij beoogd wordt middels een afgestemde, passende interventie een blijvende gedragsverandering bij de overtreder te realiseren;
- Met het regionaal uitvoeringsbeleid wordt komende jaren ingezet op het verder eigen maken en verfijnen van de methodiek van informatie gestuurd toezicht en handhaving (informatie-uitwisseling partners, naleving- en doelgroepenanalyses), het formuleren van outcome-gerichte doelen en rapporteren daarover en het beter verwerken van naleefgedrag bij het bepalen van de toezicht- en handhavingfrequentie/-inspanningen.

Risico's; Risicoprioritering

Meer inspanning op de punten daar waar het nodig is en minder inspanning daar waar het kan. De nieuwe risicoprioritering in het uitvoeringsbeleid betekent een verdere verschuiving van een op een uitvoering van de wettelijke taak naar de achterliggende doelstelling te weten uitvoering van de wettelijke taak met in acht nemen van de risico's voor de leefomgeving. Met deze werkwijze kunnen we beperkte capaciteit zo effectief mogelijk inzetten.

Toepassen grond

Op basis van aan of afwezigheid van risicofactoren vindt een fysieke controle van de toepassing plaats. De volgende elementen spelen daarbij een rol:

Toepassingslocatie

- Industrierrein (Bkk AW/Wonen)
- Industrierrein (Bkk industrie)
- Woonwijk
- Gevoelige objecten (speeltuinen, scholen, volkstuinten, etc.)
- Grootschalige toepassing toplaag
- Grondwaterbeschermingsgebied
- Agrarische gronden
- Toepassen binnen saneringslocatie (saneringsplan)

Herkomstlocatie

- Verdachte locatie (niet alleen >I, en ook bijv. gesaneerd maar niet schoon)
- Onverdacht

Overige kenmerken

- Bijmengingen (puin, glas, asbest ect.)
- (Twijfelachtige) milieu-hygiënische verklaring (partijkeuring/certificaat)
- Via tussenopslag
- Grond/Secundaire bouwstof afkomstig uit grotere partij

Toepassers

- Ondernemerschap
- mate van normconform gedrag
- bedrijfs(milieu)cultuur

Graven en saneren

Voor graven saneren is het verantwoord uitvoeringsniveau bepaald waarbij risicofactoren zoals aard en mate van vervuiling, wijze sanering, standaarden, locaties en naleefgedrag, tijdsplan sanering en politieke gevoeligheid een rol spelen.

III. Bijlage: Nadere uitleg Ketentoezicht en -handhaving Bbk

In deze bijlage wordt een algemene uitleg gegeven met betrekking tot ketentoezicht/handhaving ten behoeve van het Bbk.

De ketenaanpak kenmerkt zich door de samenwerking tussen ketenpartners. Bij toezicht/handhavingzaken, die grenzen van bevoegde gezagen overstijgen, zich op het grondgebied van verschillende gemeenten, provincies of waterschappen voordoen, dan wel die verschillende deskundigheden vergen, leidt een probleem- of risicogerichte systematiek (samenhangende aanpak) er toe dat de (samenwerkende) overheid veel effectiever is.

De ketentoezicht/handhaving richt zich in hoofdzaak op een aantal geprioriteerde thema's. Daarnaast komen incidenten in beeld die bij voorkeur worden aangepakt vanuit een ketengerichte benadering. De aanpak Ketentoezicht/handhaving 'grondstromen' kent de volgende doelstellingen:

- Bevorderen van naleefgedrag in de keten van grondstromen;
- Analyse van de keten (welke doelgroepen, waar zitten de risico's)
- Beter zicht op de kritische processen (zwakke schakels) in de keten;
- Gerichtes interventies (samenwerking handhavingpartners)
- Aanpak niet-melders die nog buiten het zicht van het bevoegd gezag opereren

Ketentoezicht kan ondersteunend aanvullend aan regulier toezicht toegepast worden.

Het vergt voor toezichthouders specifieke vaardigheden zoals goede kennis van administratieve processen. De randvoorwaarden zijn goed ingericht basistoezicht op de grondstromenketen, een geborgde informatiepositie (aanwezigheid van adequate informatiesystemen, informatie-uitwisseling, informatieanalist en informatiemakelaar) en de beschikbaarheid van ketentoezichthouders.

In de concrete uitwerking is gebruik van de beschikbare kennis vanuit IGH (Informatie Gestuurde Handhaving) belangrijk. IGH kan aanvullende informatie opleveren bijvoorbeeld door het slim combineren gegevens uit databanken. Vaststaand onderdeel van projecten is enerzijds het verbeteren van de informatiepositie van de bevoegd gezagen, anderzijds is de kennis van de ketenpartners ook input voor de projectmatige aanpak.

Vergadering algemeen bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 30 november 2022

Agendapunt : 4.c

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Kadernota 2025

Beslispunten :

- 1) Vaststellen van de kadernota 2025.
- 2) Als uitgangspunten voor de ontwerpbegroting 2025 te hanteren: 1.306 declarabele uren per fte in het primaire proces en een gemiddeld uurtarief €126,76.

Aanleiding

De Wet gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat het dagelijks bestuur (van de ODZOB) vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan het jaar waar de begroting betrekking op heeft, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de gemeenteraden c.q. Provinciale Staten van de deelnemende partijen toezendt. De voorliggende kadernota 2025 is de concrete invulling van deze regelgeving.

Toelichting

De ODZOB heeft er, in samenspraak met de andere 'grote' gemeenschappelijke regelingen (4GR) in Zuidoost-Brabant, voor gekozen om deze kaders beduidend eerder aan het bestuur en deelnemers voor te leggen. Dit om twee redenen. Ten eerste omdat de kaderbrief randvoorwaardelijk is voor de ontwerpbegroting. Ten tweede omdat het goed gebruik is om de ontwerpbegroting in de maand maart te verstrekken aan de deelnemers, zodat zij tijdig eventuele zienswijzen op de ontwerpbegroting kunnen opstellen en verstrekken aan de ODZOB.

Bij het opstellen van de kadernota 2025 heeft het dagelijks bestuur rekening gehouden met signalen die door de deelnemers werden afgegeven bij de vaststelling van de begroting 2024. Concreet betekent dit dat de nadere uitwerking van de Meerjarenvisie 2023-2027 geen aanvullende kosten met zich meebrengt. Over de voortzetting van (de deelname aan) Samen Sterk in Brabant (SSiB) en de regionale samenwerking op het gebied van Omgevingsveiligheid worden (in maart 2024) afzonderlijke voorstellen aan het algemeen bestuur voorgelegd. De gepresenteerde tariefontwikkeling is in lijn met de hierover gemaakte afspraken in regionaal verband (en bekrachtigd door het algemeen bestuur), het traject *Naar een fitte organisatie* loopt door tot en met 2024 en het uitgangspunt voor het ziekteverzuim (van 6%) is in lijn met 2023 en 2024.

In de voorliggende kadernota 2025 worden enkele relevante ontwikkelingen gepresenteerd die impact hebben op de (bedrijfsvoering van de) ODZOB. Hierbij gaat het onder andere om het interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel, de nadere uitwerking van de bouwstenen uit de meerjarenvisie (te weten: veilig, gezond, duurzaam en omgeving) en de financiële kaders voor (de begroting van) 2025.

Het jaar 2025 staat in het teken van de implementatie van de maatregelen die nodig zijn om als robuuste omgevingsdienst aangemerkt te kunnen worden. Vanuit het interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel werden alle omgevingsdiensten in Nederland gescoord op een zestal robuustheidscriteria. De ODZOB voldoet niet aan al deze criteria met als gevolg dat er voor 1 april 2024 een plan van aanpak moet worden opgesteld dat ertoe moet leiden dat vanaf 1 april 2026 wél aan deze criteria wordt voldaan. Dit plan van aanpak wordt door het algemeen bestuur vastgesteld (in de vergadering van 7 maart 2024) voordat dit aan de staatssecretaris wordt aangeboden.

Hoewel dit plan van aanpak nog moet worden opgesteld, kan niet worden uitgesloten dat de uitwerking hiervan leidt tot structureel hogere kosten voor de ODZOB. Dit betreft onder andere de introductie van een meerjarige innovatieagenda met een vrij besteedbaar budget van minimaal 1% van het begrotingstotaal (circa €300.000). Daarnaast kan niet worden uitgesloten dat ook andere, nog uit te werken, maatregelen eveneens tot aanvullende kosten voor de ODZOB gaan leiden. Gezien alle onzekerheden die er op dit moment nog zijn, ligt het niet voor de hand om hiervoor nu al middelen op te nemen in de kadernota 2025 en de ontwerpbegroting 2025.

De financiële kaders voor 2025 kennen de vastgestelde begroting 2024 als uitgangspunt. Dit geldt onder andere voor de tariefontwikkeling, de declarabiliteitsnorm, het werkvolume en de benodigde personele inzet. Anders dan vorig jaar het geval was, sluiten de prognoses uit de Macro Economische Verkenning 2024 beter aan op kostenontwikkelingen die zowel de ODZOB als haar deelnemers zelf ervaren. Desondanks moet, opnieuw, een voorbehoud worden gemaakt voor de nu nog ongewisse uitkomst van de lopende Cao-onderhandelingen. Mochten de gevolgen hiervan meer dan marginaal afwijken van de prognoses uit de Macro Economische Verkenning, kan een aanvullende tariefstijging in de ontwerpbegroting 2025 noodzakelijk zijn.

Beoogd effect

Doel van de kadernota 2025 is het vaststellen van de beleidsmatige en financiële kaders die gelden als uitgangspunt voor de inrichting en opbouw van de ontwerpbegroting 2025.

Financiën / Personeel

De volgende uitgangspunten voor 2025 zijn gehanteerd:

- Aantal declarabele uren: 249.000 (gelijk aan 2024)
- Ziekteverzuim: 6% (3-jaarsgemiddelde 2021-2023: 6,8%)
- Gewogen loon- en prijsindex (conform afspraken in 4GR-verband): 5,6%
- Declarabiliteit: 1.306 uur per fte in het primair proces (gelijk aan 2024)
- Aantal fte: 238, waarvan 191 fte primair proces en 47 fte overhead (gelijk aan 2024)
- Voorlopig gemiddeld uurtarief: €126,76

Vervolg / Communicatie

Na vaststelling in het algemeen bestuur (op 30 november 2023) wordt de kadernota 2025 verstrekt aan de gemeenteraden en Provinciale Staten van onze deelnemers. Vervolgens wordt nog dit jaar gestart met het opstellen van de ontwerpbegroting 2025. Deze wordt medio maart 2024 ter zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden en Provinciale Staten. Mocht er in de tussentijd sprake zijn van nieuwe inzichten (met substantiële impact), dan worden deze hierin verwerkt.

Bijlagen

- Kadernota 2025 Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

Gezien voorgaand voorstel van het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

BESLUIT

- 1) Vaststellen van de kadernota 2025.
- 2) Als uitgangspunten voor de ontwerpbegroting 2025 te hanteren: 1.306 declarabele uren per fte in het primaire proces en een gemiddeld uurtarief €126,76.

Zo vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 30 november 2023.

J.C.J. van Bree
Voorzitter

M. van Dort
Secretaris

Kadernota 2025

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Kadernota 2025

In opdracht van

dagelijks bestuur ODZOB

Opgesteld door

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Datum

9 november 2023

Status

ter vaststelling AB

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Fundament op orde	2
2.1	Samen Sterk in Brabant (SSiB).....	3
2.2	Omgevingsveiligheid	3
3	Meerjarevisie 2023-2027	4
3.1	Veilig.....	4
3.2	Gezond	6
3.3	Duurzaam	9
3.4	Omgeving.....	12
4	Versterking VTH-stelsel	13
5	Financiën	15
5.1	Baten.....	15
5.2	Lasten	15
5.3	Declarabiliteit	15
5.4	Indexering 2025	16

1 Inleiding

Na de compacte kaderbrief 2024 presenteert het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant voor 2025 als vanouds een 'brede' kadernota 2025. In deze kadernota worden beleidsmatige financiële kaders voor het volgende begrotingsjaar gesteld.

In tijden van grote transities en opgaven zijn richting, focus en keuzes nodig bij de inzet van de ODZOB. De vastgestelde meerjarenvisie geeft inzicht in de wijze waarop de ODZOB kan bijdragen aan de realisatie van strategische beleidsopgaven van onze deelnemers en samenwerkingspartners.

Bij het opstellen van de kadernota 2025 heeft het dagelijks bestuur rekening gehouden met signalen die door de deelnemers werden afgegeven bij de vaststelling van de begroting 2024. Concreet betekent dit dat de nadere uitwerking van de Meerjarenvisie 2023-2027 geen aanvullende kosten met zich meebrengt. Over de voortzetting van (de deelname aan) Samen Sterk in Brabant (SSiB) en de regionale samenwerking op het gebied van Omgevingsveiligheid worden (in maart 2024) afzonderlijke voorstellen aan het algemeen bestuur voorgelegd. De gepresenteerde tariefontwikkeling is in lijn met de hierover gemaakte afspraken in regionaal verband (en bekrachtigd door het algemeen bestuur), het traject *Naar een fitte organisatie* loopt door tot en met 2024 en het uitgangspunt voor het ziekteverzuim (van 6%) is in lijn met 2023 en 2024.

2 Fundament op orde

De aanleiding voor het oprichten van het stelsel van omgevingsdiensten dateert van zo'n 20 jaar geleden. Toen was er een aantal grote incidenten, onder andere de vuurwerkramp in Enschede en de cafébrand in Volendam. Hieruit bleek dat de gemeenten en provincies onvoldoende toegerust waren op de uitvoering van de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken).

De commissie Mans (rapport 'De tijd is rijp') deed onderzoek naar de uitvoering van de VTH-taken. Dit leidde in 2008 tot de belangrijke aanbeveling om de uitvoeringskennis en expertise te bundelen in – meer onafhankelijk van het bestuur te zetten – uitvoeringsdiensten. Een gezamenlijke inspanning van het Rijk, gemeenten en provincies leidde er toe dat er 29 omgevingsdiensten zijn opgericht. De ODZOB is er hier één van. De ODZOB richt zich op vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering in het fysieke domein (milieu, ruimtelijke ordening en bouw).

Het grootste deel van de taken die de ODZOB uitvoert betreft wettelijke taken waarvoor gemeenten of provincie het bevoegd gezag zijn. Deelnemers zijn verplicht om een deel van deze wettelijke taken bij de ODZOB te beleggen (dit betreft het LBP; het landelijke basistaken pakket). Een ander deel van de wettelijke taken kennen deze verplichtende voorwaarde niet. Deelnemers zijn in beginsel vrij¹ om hier hun eigen afwegingen in te maken. Voor niet-wettelijke taken (dit betreft voornamelijk advieswerkzaamheden) geldt dat deelnemers deze vrijwillig opdragen aan de ODZOB.

De core business van de ODZOB betreft de uitvoering van de wettelijke VTH-taken. Deze worden door deelnemers individueel aan de ODZOB opgedragen. Dit gebeurt via de werkprogramma's. De verzoektaken (die al dan niet een wettelijke grondslag kennen) maken hier eveneens onderdeel van uit.

Ter ondersteuning van dit fundament zijn er nog de collectieve taken, waarbij alle deelnemers gezamenlijk opdrachtgever zijn. De opgestelde meerjarenvisie gaat in op het verstevigen van de VTH-uitvoering.

De meerjarenvisie is gekoppeld aan de pijlers die voortkomen uit de missie en visie van de dienst. Dit betreft: veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en fysieke leefomgeving. Hierbij zijn verschillende niveaus van inzet (door de ODZOB) te onderscheiden, namelijk:

- Fundament op orde
- In samenhang
- Regionaal platform

Bij de vaststelling van de meerjarenvisie koos het algemeen bestuur voor een inzet die past bij het niveau *fundament op orde*. Op dit uitgangspunt is de voorliggende kadernota 2025 gebaseerd.

Om het fundament op orde te hebben en te houden is het van belang om te zorgen voor een *level playing field* (bedrijven kunnen een gelijklopende afweging verwachten en worden op een daarbij passende manier behandeld) en om zowel risicogericht als informatiegestuurd te werken. De regionale uitvoeringskaders voor vergunningverlening, toezicht & handhaving, bodem/Bbk en asbest zijn hiervoor van essentieel belang. Deze kaders worden in 2024 geharmoniseerd. Dit alles stelt de nodige eisen aan de bedrijfsvoering van de ODZOB, onder andere op het gebied van kwaliteit en informatievoorziening.

Zoals in de meerjarenvisie al werd aangegeven, heeft *fundament op orde* ook een duidelijke relatie met de kwaliteit en robuustheid van omgevingsdiensten. Het interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel gaat hier nadrukkelijk op in.

¹ Bij de oprichting van de ODZOB zijn hierover afspraken gemaakt. Uitgangspunt daarbij is dat het terugtrekken van verzoektaken niet mag leiden tot achterblijvende kosten voor overige deelnemers.

2.1 Samen Sterk in Brabant (SSiB)

In regio Zuidoost-Brabant zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de deelname aan SSiB. Deze afspraken lopen tot en met 2024. Vandaar dat er, vooralsnog, vanaf 2025 geen rekening is gehouden het een voortzetting van financiële bijdragen door ODZOB-deelnemers aan SSiB.

Besluitvorming over deze voortzetting was oorspronkelijk voorzien in 2023. Dit is echter aangehouden omdat de continuïteit van SSiB in de huidige vorm niet alleen afhankelijk is van de bijdrage vanuit de regio Zuidoost-Brabant, maar ook van de positie die de provincie Noord-Brabant inneemt.

De provincie Noord-Brabant besloot enkele jaren geleden een forse financiële impuls te geven aan de al bestaande SSiB-organisatie. Hier werd invulling aan gegeven door tot en met 2023 extra middelen beschikbaar te stellen, waardoor SSiB met 9 Boa's (handhavers) kon worden uitgebreid.

In september 2023 werd er een nieuw provinciaal bestuursakkoord gesloten. Uit de uitwerking hiervan moet blijken of de genoemde tijdelijke impuls wordt omgezet naar een permanente aanvullende bekostiging door provincie Noord-Brabant. Duidelijkheid hierover wordt begin 2024 verwacht.

Indien de provincie de aanvullende financiële impuls aan SSiB voortzet verandert er qua structuur niets aan de bekostiging van SSiB. De bijdrage vanuit Zuidoost-Brabant aan SSiB zou dan kunnen worden voortgezet. Uitgangspunt blijft dan de vaste bijdrage van circa € 12.000 per gemeente en €135.000 voor de provincie (naast de afzonderlijke impuls).

Het is de bedoeling om in de AB-vergadering van maart 2024 een besluit te nemen over de voortzetting van de bijdrage vanuit regio Zuidoost-Brabant vanaf 2025. Het is de bedoeling om de financiële effecten hiervan te verwerken in de ontwerpbegroting 2025.

2.2 Omgevingsveiligheid

In regio Zuidoost-Brabant zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over Omgevingsveiligheid die aansluiten op het landelijke programma Modernisering Omgevingsveiligheid (MOV). Dit MOV-programma kent een looptijd van 2021 tot en met 2024. Bij de ODZOB zijn deze middelen als subprogramma ondergebracht in het programma Regionale Samenwerking.

Na het eerdere Impulstraject Omgevingsveiligheid en het nu aflopende moderniseringstraject is het moment aangebroken om dit onderwerp als regulier te beschouwen waardoor een afzonderlijk subprogramma niet langer noodzakelijk is. Vanaf 2025 kunnen de Omgevingsveiligheid-werkzaamheden worden overgeheveld naar het reguliere programma Collectieve Taken.

In de meerjarenraming 2025-2027 van de onlangs vastgestelde begroting 2024 van de ODZOB is, ten onrechte, uitgegaan van een voortzetting van het subprogramma Omgevingsveiligheid. Zonder een expliciet besluit hierover door het algemeen bestuur is dit niet mogelijk.

Vandaar dat in de AB-vergadering van maart 2024 een voorstel wordt geagendeerd over de voortzetting van de taken en bekostiging van Omgevingsveiligheid. Het is de bedoeling om de financiële effecten hiervan te verwerken in de ontwerpbegroting 2025.

3 Meerjarenvisie 2023-2027

De meerjarenvisie kent een viertal inhoudelijke thema's. Deze zijn in de volgende paragrafen verder uitgewerkt.

3.1 Veilig

In pijler 2 van het IBP staat de verbetering van de samenwerking tussen bestuurs- en strafrecht centraal. Doel van deze pijler is vermindering van de vermijdbare milieuschade. De naleving van wet- en regelgeving en vergunningen dient te verbeteren en een level playing field voor bedrijven wordt bevorderd. Hiervoor krijgt (de bestrijding van) milieucriminaliteit een hogere prioriteit. Dat doel wordt bereikt door:

1. De informatie-uitwisseling te verbeteren.
2. De samenwerking tussen de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke partners te verbeteren.
3. Effectievere inzet van het beschikbare instrumentarium.
4. Meer prioriteit en inzet van capaciteit door politie en Openbaar Ministerie.

De eerste drie onderwerpen zijn belangrijk voor de uitvoering van de taken van de omgevingsdiensten. Vooral de basistaak 'ketentoezicht' is een geschikt instrument om illegale en malafide activiteiten aan te pakken, zoals de verwerking en handel in grond en afvalstoffen. Daarbij helpt data- en informatiegestuurd werken; hiermee wordt aan de voorkant in beeld gebracht in welke schakels van de keten risicovolle actoren actief zijn. Effectieve inzet van milieu-boa's draagt bij aan meer slagkracht binnen de strafrechtelijke aanpak.

Bij de totstandkoming van de robuustheidscriteria voor omgevingsdiensten (in het kader van het IBP) is een indicatieve opzet gemaakt van het aantal fte's waarover een robuuste omgevingsdienst minimaal zou moeten beschikken. Daarbij is in beeld gebracht dat een (minimale) omzet van €16,5 miljoen correspondeert met 114 fte, waarvan 4 fte voor strafrechtelijke handhaving (Boa).

Meerdere vormen van milieucriminaliteit hebben ook een ondermijnend karakter. Dit blijkt ook uit het landelijk 'Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021', waar ook de omgevingsdiensten aan hebben meegewerkt. In dit rapport zijn negen vormen van milieucriminaliteit geselecteerd die nader zijn uitgediept, variërend van dreigingen voor bodem en waterkwaliteit, biodiversiteit tot dreigingen gerelateerd aan de circulaire economie.

Milieucriminaliteit heeft verstrekende gevolgen leefomgeving en de samenleving. Milieucriminaliteit is veelal 'hidden impact crime': de effecten zijn niet altijd (direct) zichtbaar, maar de gevolgen zijn groot.

Zowel het bestuursrecht als het strafrecht is nodig voor de aanpak van milieucriminaliteit. Dit duale karakter van het handhavingstelsel, het grote aantal betrokken publieke partijen, de vaak ingewikkelde aard van de casuïstiek en de zeer uiteenlopende regelgeving maken de milieuhandhaving complex.

Dit vraagt vanuit de omgevingsdiensten om een specialistische aanpak. Dit blijkt uit het rapporten 'De Markt de Baas' (CCV), 'Een onzichtbaar probleem' en 'Handhaven in het duister' (landelijke Rekenkamer). Het huidige VTH-stelsel functioneert onvoldoende voor een effectieve inzet van bestuurs- en strafrecht bij de aanpak van milieucriminaliteit.

De mogelijkheden voor de toezichthouders zijn beperkt. Er is te weinig capaciteit voor diepgravend onderzoek. Omgevingsdiensten en inspecties zijn afhankelijk van wat ze bij controles aantreffen.

De focus van bestuurlijke handhavers ligt meer op het helpen van een bedrijf bij het doorvoeren van verbeteringen, dan op het bestraffen van eerdere overtredingen. Daardoor krijgen bedrijven lang het voordeel van de twijfel. Kwaadwillende bedrijven maken daar misbruik van.

De Brabantse handhavingspartners (bevoegde gezagen, omgevingsdiensten, politie en Functioneel Parket) zijn samen verantwoordelijk om te handelen in lijn met de Landelijke handhavingsstrategie Omgevingswet (LHSO) en volgens de afspraken uit het Convenant gegevensuitwisseling en samenwerking 2020. Hoewel de samenwerking goed is, zijn er ook signalen over knelpunten in de dagelijkse praktijk. Deze signalen laten zien dat de samenwerking en informatie-uitwisseling in Noord-Brabant nog beter kan om samen een vuist te maken tegen (ondermijnende) milieucriminaliteit.

Er is onderzoek gedaan naar de verbeterpunten op Brabantse schaal. Hoewel deze rapportage nog een concept is, is duidelijk dat ook de omgevingsdiensten een opgave hebben om verbeteringen door te voeren. Een belangrijke aanbeveling is samenwerking om regionale gebiedsanalyses en dreigingsbeelden op te stellen. Deze zijn dan het vertrekpunt voor het benoemen van gezamenlijke prioriteiten in de aanpak van milieucriminaliteit en ondermijning. Vanuit deze prioriteiten wordt samengewerkt in een meer ketengerichte aanpak.

Beoogde effecten

Doelstelling is de vermindering van vermijdbare milieuschade. Ketengericht toezicht (ketenaanpak) wordt als een structurele vorm van toezicht geïmplementeerd en voorzien van de noodzakelijke kennis, middelen, mandaten, ketentoezichthouders en bevoegdheden. Daarbij worden interventieteams ingezet op complexe en/of hardnekkige (groepen) overtreders waar mogelijke criminele motieven een rol spelen.

Randvoorwaarden

Hierbij is het van belang dat bestuurders en bevoegde gezagen aandacht hebben en houden voor handhaving en de aanpak van (ondermijnende) milieucriminaliteit en dat politie, Openbaar Ministerie en rechtbanken meer prioriteit geven aan milieuzaken en de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen bestuursrecht en strafrecht wordt verbeterd.

3.2 Gezond

Geur

Met inwerkingtreding van de Omgevingswet moet het bevoegd gezag, bij het verlenen van vergunningen voor milieubelastende activiteiten, toetsen aan milieunormen (waaronder geur). Nieuw hierbij is de cumulatie van geur van agrarische en industriële bronnen. Toetsing aan cumulatie van geur is ook nodig bij het opstellen van omgevingsplannen. In artikel 5.92 van het Besluit kwaliteit leefomgeving is bepaald dat in het omgevingsplan rekening wordt gehouden met geur door activiteiten op geurgevoelige gebouwen. Hoe diverse geurbronnen moeten worden gecumuleerd, is nog niet duidelijk. Ook is nog onduidelijk welke normen hierbij passen.

Beoogde effecten

Duidelijk is hoe moet worden omgegaan met cumulatie van geur; een beoordelingskader met bijbehorende normering. Wet- en regelgeving worden adequaat toegepast, adequate advisering hierover en met uiteindelijk een bijdrage aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.

Randvoorwaarden:

Het belang van het thema geur moet duidelijk zijn bij onze deelnemers. Daarnaast is afstemming met andere omgevingsdiensten nodig. De benodigde rekensoftware dient op orde te zijn en binnen de ODZOB is een projectgroep met geurspecialisten, juristen, RO-medewerkers en GIS-medewerkers nodig.

Geluid, trillingen en licht

Geluid, trillingen en licht in de leefomgeving hebben veel invloed op de gezondheid. Mensen ervaren hierdoor hinder met stress als gevolg. Dit zorgt tevens voor slaapverstoring en verstoring van de dagelijkse activiteiten.

In de toekomst worden meer effecten op de gezondheid verwacht. De blootstelling aan geluid, trillingen en licht neemt toe. Er worden steeds meer woningen en andere gevoelige bestemmingen dicht bij bronnen van geluid en trillingen gebouwd. Dergelijke bronnen zijn onder andere wegen, spoorlijnen en industrie. Effecten op de gezondheid, veroorzaakt door geluid, trillingen en licht, verdienen daarom aandacht van beleidsmakers en overheden.

Met de komst van de Omgevingswet krijgt gezondheid meer aandacht. Zo bevat de wet regels voor geluid, licht en trillingen. De Omgevingswet geeft gemeenten meer ruimte om zelf afwegingen te maken in het beleid voor de leefomgeving. Voor een efficiënte taakuitvoering van de ODZOB is het van belang om onder de Omgevingswet uniformiteit/eenduidigheid en duidelijkheid in de regio na te streven. Hierbij gaat het om cumulatie van geluid en het al dan niet overnemen van een aantal uitgangspunten uit het beleid van voor de Omgevingswet. Ook eenduidigheid in de wijze van toetsing van trillings- en lichtoverlast zijn van belang voor de toekomstige afwegingen c.q. beoordelingen door de ODZOB.

De systematiek van zonetoetsing op bedrijventerreinen verandert met de invoering van de Omgevingswet. Om die reden worden de huidige zonebeheersystemen omgezet volgens de bepalingen van de Omgevingswet, rekening houdend met de ambities van en gewenste ontwikkelingen binnen gemeenten. Daarnaast wordt ook de werkwijze voor het beheer en onderhoud hierop aangepast.

Onder de Omgevingswet moeten gemeenten nieuwe geluidsaneringslijsten opstellen. De methode die hierbij wordt gehanteerd wijkt af van de bestaande geluidsaneringsregeling. Hiermee staan gemeenten voor een nieuwe opgave.

Gemeenten bewaken ontwikkelingen waar geluid een rol in speelt, met de basisgeluidsemisatie (BGE). De BGE is het referentieniveau van het geluid door gemeentelijke (spoor)wegen. Gemeenten bewaken de toename van het geluid ten opzichte van de BGE. Voor de toekomstige toetsing zijn geharmoniseerde uitgangspunten voor de vaststelling van de nulsituatie van belang. Ook het onderhoud en beheer van de BGE kaarten moet op een uniforme wijze gedaan worden.

Het aantal evenementen met muziekgeluid neemt toe en daarmee ook het aantal opdrachten aan de ODZOB. Het in kaart brengen van geluidbelasting tijdens een evenement wordt gebruikt voor de beoordeling van de toetsing van activiteiten en evenementen. In de praktijk is het meten van geluid niet altijd gemakkelijk. Het is immers een momentopname. De vraag naar de monitoring van geluid neemt daarom toe.

Kunstlicht wordt steeds vaker toegepast. Behalve positieve effecten, zijn er ook negatieve effecten voor mensen, dieren en planten en daarnaast speelt energieverbruik een rol. Het is daarom belangrijk om rekening te houden met de bescherming van natuurlijke donkerte. Er is behoefte aan duidelijkheid over en harmonisatie voor de beoordeling van licht(hinder)situaties voor mens, flora en fauna.

Beoogde effecten:

Heldere normen voor geluid, trillingen en licht, met het oog op een efficiënte advisering en toetsing, waardoor de kwaliteit van de leefomgeving op deze aspecten verbetert. Om dit te bereiken is het van belang om binnen de regio uniformiteit en eenduidigheid na te streven op deze onderwerpen. Hiermee wordt aan inwoners en bedrijven duidelijk gemaakt hoe wordt omgegaan met veranderende regelgeving.

Randvoorwaarden:

Voor harmonisatie en het koppelen van beleid en uitvoering is meer en intensievere samenwerking met deelnemers van de ODZOB nodig. Om gezamenlijke ambities af te spreken en harmonisatie te bewerkstelligen in de regio zijn voldoende capaciteit en middelen nodig.

Lucht

Onder de Omgevingswet wordt gezondheid, zoals hiervoor reeds opgemerkt, een belangrijk aspect. Een verslechterde milieukwaliteit beïnvloedt de gezondheid negatief. Slechte luchtkwaliteit is daar een belangrijke factor bij. In onze regio speelt onder andere de uitstoot van fijnstof, stikstofdioxide en ZZS (zie hiervoor de omgevingsanalyse voor het ROK TH). Voor veel stoffen gelden normen voor de uitstoot. De maximum normen voor luchtkwaliteit zijn gebaseerd op Europese richtlijnen, de Omgevingswet verandert dat niet. Wel kunnen gemeenten strengere normen vaststellen in het Omgevingsplan, bijvoorbeeld gebaseerd op de richtlijnen van de WHO (World Health Organisation). In het kader van het bevorderen van de luchtkwaliteit en de gezonde leefomgeving participeert de ODZOB in het onderzoeks-en ontwikkelingsproject Regionaal Meetnet. De doelstellingen daarvan zijn:

1. Onderzoek naar in hoeverre innovatie sensor-technieken kunnen bijdragen aan het inzicht in de omgevingskwaliteit.
2. Vergroten van het handelingsperspectief en gedragsverandering voor burgers t.b.v. gezondheid
3. Bevorderen van gezondheid en een gezonde leefomgeving
4. Bijdragen aan de wijze waarop de monitoring van de kwaliteit van de leefomgeving gaat plaatsvinden.

Er wordt veel kennis opgedaan met name door de inbreng van kennisinstellingen in het project (RIVM, Universiteit van Utrecht, GGD en TNO) waar we met name voor de VTH-taken m.b.t. de intensieve veehouderij profiteren.

Zo wordt in het kader van het Regionaal Meetnet een tweejarig gezondheidsonderzoek veehouderij uitgevoerd, dat inzicht geeft in relaties tussen de bedrijfsvoering van veehouderijen en de beleving van omwonenden. Daarnaast is een groot aantal deelnemers in de regio aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord (SLA), met als doel om de luchtkwaliteit permanent te verbeteren. Samen streven de deelnemende partijen (Rijk, Provincies en gemeenten) naar een gezondheidswinst van minimaal 50% in 2030 ten opzichte van 2016. De ODZOB ondersteunt een aantal deelnemers bij de uitvoering van (onderdelen van) het SLA, bijvoorbeeld voor het thema Landbouw.

Beoogde effecten:

Samenwerking in de regio, zodat het aspect gezondheid/luchtkwaliteit gezamenlijk wordt opgepakt. Daarbij inzicht hoe het VTH-instrumentarium ingezet kan worden onder de Omgevingswet om gezondheid en luchtkwaliteit in de regio te verbeteren.

Randvoorwaarden:

De financiering van het Regionaal Meetnet is tot en met 2024 gegarandeerd door een jaarlijkse bijdrage van de provincie, gemeente Eindhoven, ODZOB en deelnemende regiogemeenten. Daarnaast draagt het Rijk bij via een SPUK subsidie aan de gemeente Eindhoven in het kader van het Schone Lucht Akkoord (SLA). In het najaar van 2023 zal het gesprek op gang komen over het vervolg hiervan. Continuering van de project vraagt om financiering vanaf 2025 voor de duur van het eventuele vervolgproject.

3.3 Duurzaam

Energietransitie

Het is een forse uitdaging om in voldoende mate CO₂ te reduceren (55% in 2030 ten opzichte van 1990 en klimaatneutraal in 2050) om hiermee klimaatverandering tegen te gaan. Het centrale doel van het Klimaatakkoord, het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, raakt aan het leven van alledag. De transitie is in de eerste plaats een maatschappelijke transitie. Burgers en bedrijven staan voor een reeks beslissingen die van invloed zijn op hoe we wonen, ons verplaatsen, wat we eten, de producten die we kopen, hoe we ons geld verdienen. Een bundeling van daadkracht, investeringen, kennis en kunde is nodig. Belangrijke maatregelen daarbij zijn dat Nederland van het aardgas afgaat en uitvoering geeft aan energiebesparing. Naast alle inspanningen die gedaan worden om klimaatverandering zoveel mogelijk tegen te gaan, worden parallel daaraan maatregelen genomen om met een veranderend klimaat om te gaan: klimaatadaptatie. Daarnaast wordt gestreefd naar meer circulair gebruik van materialen om de aarde niet uit te putten of te vervuilen bij het winnen van de grondstoffen.

In 2019 is het Klimaatakkoord gesloten. Als beleidsuitwerking daarvan is in onze regio de Regionale Energie Strategie (RES) opgesteld. Verschillende landelijke wet- en regelgeving is uitgewerkt en geïmplementeerd voor energie- en CO₂-reductie, zoals de energiebesparings- en informatieplicht, de keuring van airconditioning en ventilatiesystemen, een normering op de CO₂ uitstoot voor zakelijk vervoer, en een energielabel C voor kantoren. Ook wordt nog verdere normering voor gebouwen voorbereid. Binnen het ROK (Regionaal Operationeel Kader) is op het thema energiebesparing prioritair gescoord. Dit betekent dat toezicht op energiebesparing een vast onderdeel is van controles. Daarnaast krijgt de ODZOB SPUK-gelden van het Rijk voor controles op energiebesparing. Ook de vergunningplichtige bedrijven vallen intussen onder de energiebesparings- en informatieplicht.

De ODZOB levert input en adviseert bij uitvoering van de RES waar nodig. De RES moet landen in de Omgevingswet-instrumenten. Bij implementatie van de Omgevingswet ondersteunt de ODZOB gemeenten bij de kansen die de wet biedt voor ambities op duurzaamheid.

Bij de uitvoering van de RES handelt de ODZOB omgevingsvergunningen af voor zonneparken, windparken, vergistingsinstallaties, et cetera en via VTH bijdragen aan het realiseren van energiebesparing bij bedrijven en organisaties. De ODZOB biedt gemeenten op deze wijze invulling en uitvoering om klimaatdoelstellingen te realiseren door middel van toezicht, vergunningverlening en handhaving.

De ODZOB kan gemeenten en provincie ondersteunen met het opstellen van duurzaamheidsbeleid, een duurzaamheidsvisie, een plan om van het aardgas af te gaan en uitvoeringsprogramma als ook de uitvoering daarvan.

Circulaire economie krijgt de komende jaren steeds meer aandacht. Doel is om de Nederlandse economie in 2050 volledig te laten draaien op herbruikbare grondstoffen. Europees geldt een systeem van producentenverantwoordelijkheid: producenten of importeurs van o.a. auto's, elektrische apparatuur en batterijen en accu's zijn wettelijk verantwoordelijk voor het inzamelen en het zo duurzaam mogelijk recyclen van hun producten in de afvalfase. In afval gaat echter veel geld om en illegale inzameling en verwerking loont. Toezicht op de afvalketen draagt bij aan een circulaire economie.

Door de opgave die vanuit wet- en regelgeving op de gemeenten, provincie en daarmee de ODZOB afkomt en door ontwikkelingen in de markt zal er meer noodzaak ontstaan tot extra toezicht op afvalstromen, besparing en hergebruik van grondstoffen. Naast toezicht is er ook een rol voor vergunningverlening. Via vergunningverlening kunnen voorschriften voor afvalscheiding, afvalpreventie en het productieproces worden opgelegd. Er zijn ook bedrijven die afval als grondstof willen inzetten.

Afgewogen moet worden of daar milieurisico's aan kleven. Met bedrijven die experimentele, circulaire initiatieven hebben en daarvoor een vergunningaanvraag voorbereiden wil de ODZOB in een vroegtijdig stadium in gesprek. De ODZOB kan binnen haar wettelijke mogelijkheden en bevoegdheden meedenken om nieuwe circulaire initiatieven te faciliteren en de (on)mogelijkheden aan te geven. Hierdoor kunnen deze bedrijven tijdig anticiperen en eventuele aanpassingen doorvoeren. Als uitvoeringsorganisatie in de ODZOB een van de spelers die voor de uitdagende taak staan om circulaire innovaties van bedrijven mogelijk te maken en bedrijven aan te moedigen meer circulair te worden.

In het bestuursakkoord Ruimtelijke adaptatie is door gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk afgesproken dat Nederland in 2050 waterrobuust en klimaatadaptief ingericht dient te zijn. Met als doel dat de impact van de gevolgen van klimaatverandering (wateroverlast, droogte, hittestress en overstroming) voor de samenleving beperkt blijft. Vanwege gebiedskennis, inrichtingen kennis (ofwel kennis van de milieubelastende activiteiten) en de beschikking over expertise op verschillende leefomgeving gerelateerde onderwerpen, kan de omgevingsdienst een belangrijke rol vervullen in het vormgeven van klimaatadaptatie voor gemeenten en de provincie.

Beoogde effecten:

Gewenste effecten (outcome) zijn CO₂-reductie, meer circulaire processen en klimaatadaptieve gebieden, zoals bedrijventerreinen, met meer biodiversiteit. Gewenste proceseffecten zijn wet- en regelgeving op het gebied van duurzaamheid vertaald en geborgd binnen VTH-werkzaamheden en adviezen van de ODZOB, verbeterde kwaliteit van data van inrichtingen zodat op duurzaamheid datagestueerd gewerkt kan worden, goede kwaliteit van controles door het toewerken naar energie experts, meer wisselwerking tussen stimulerende en toezichthoudende activiteiten en meer uniformiteit in regels op duurzaamheid in omgevingsplannen.

Randvoorwaarden:

Voor een betere wisselwerking tussen stimulerende en toezichthoudende activiteiten en voor een betere koppeling tussen beleid en uitvoering is een intensievere samenwerking nodig. Bewustzijn bij zowel de provincie als de gemeenten van de mogelijke rol van de ODZOB in het bevorderen van een circulaire economie en het verduurzamen van bedrijventerreinen. Wanneer de ODZOB-deelnemers bedrijven faciliteren bij circulaire initiatieven of besparingen dienen is het van belang om de ODZOB zo vroeg mogelijk te betrekken om te zorgen dat een initiatief ook vergund kan worden.

Stikstofproblematiek

De Nederlandse natuur staat onder druk. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat bij veel ontwikkelingen nadrukkelijk ook de gevolgen voor natuur moeten worden meegewogen. Dit betreft ontwikkelingen breed voor zowel agrarische bedrijven, industrie, maar ook bouw- en infrastructuurprojecten. Belangrijkste factor om de invloed van nieuwe ontwikkelingen op natuur 'meetbaar' te definiëren is de uitstoot van stikstof, hoewel in nabijheid van natuur ook andere factoren kunnen spelen.

De afgelopen paar jaar zien we dat de problematiek van te veel reactieve stikstof er toe heeft geleid dat rechtelijke uitspraken een streep hebben gezet door de bestaande afwikkeling van natuurtoestemmingen. Dit heeft grote impact die ook zichtbaar is in de regio Zuidoost-Brabant. Niet in het minst omdat er veel intensieve veehouderij is gevestigd en uitstoot van ammoniak een belangrijke negatieve factor is. Op korte en middellange termijn staan veel ontwikkelingen nu noodgedwongen 'on hold'.

De huidige impasse moet voor een belangrijk deel vanuit het Rijk worden opgelost met nieuwe wet- en regelgeving. Vanuit ODNL hebben de omgevingsdiensten ook gezamenlijk bij het Rijk aangekaart dat de uitvoering grote hinder ondervindt. De gevolgen van de stikstofproblematiek voor de werkzaamheden van de ODZOB raken vergunningverlening, toezicht en advies. In de volle breedte is daarom focus op de problematiek en additionele inzet nodig.

Beoogde effecten:

Het uiteindelijke doel komt neer op het terugdringen van de uitstoot van stikstof en het daarmee mogelijk maken van meer ontwikkelingsruimte. Het opgestelde Brabantbrede handelingsperspectief moet hierbij helpen. De Omgevingswet vraagt nog meer dan nu al het geval is om een integrale afweging.

Uitstoot van stikstof wordt beoordeeld bij zowel agrarische als ook industriële bedrijven. Bij toezicht- en handhavingstrajecten is sprake van toenemende complexiteit zeker daar waar legalisatie niet mogelijk is vanwege stokkende vergunningverlening. We zetten hier vol in op stevige juridische ondersteuning.

Landelijk wordt gezocht naar ontwikkelingsruimte door de grote uitstoot van vooral ammoniak te verminderen met beëindigingsregelingen voor de veehouderij. Deze en de autonome afname van agrarische bedrijven hebben grote gevolgen ook voor de inrichting van het landelijk gebied in Zuidoost-Brabant. In het Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving werken de adviseurs van de dienst samen met de regio (ambtelijk en bestuurlijk) om deze transitie goed vorm te geven.

Randvoorwaarden:

Samenwerking tussen bevoegde gezagen en de omgevingsdienst is en blijft van groot belang om daarmee te zorgen voor level playing field voor bedrijven (in geheel Brabant). Het maken van de juiste keuzes en oplossingsrichtingen met telkens nieuwe juridische randvoorwaarden blijft een uitdaging.

De randvoorwaarden hiervoor raken steeds beter ingebed; bijvoorbeeld door het instellen van een Agrarisch Platform Brabant. De uitwisseling van kennis in de regio betreft ook aspecten die ruimtelijke ordening en bouwactiviteiten raken. De door de ODZOB ingestelde Adviesgroep Stikstof adviseert hiervoor breed zowel intern als extern voor de gehele regio. Een initiatief dat voor de duur van de huidige impasse noodzakelijk ingesteld dient te blijven.

3.4 Omgeving

Omgevingswet

Veel van de gevolgen van de Omgevingswet zijn in de voorgaande paragrafen al toegelicht. Het voert te ver om dat in deze paragraaf te herhalen.

In het najaar van 2023 start de ODZOB met een Interventieteam Omgevingswet. Dit team wordt zodanig ingericht dat uiteenlopende vragen kunnen worden beantwoord en knelpunten kunnen worden opgelost. Daarbij zal nadrukkelijk ook contact worden gezocht bij andere omgevingsdiensten en het IPLO (informatiepunt leefomgeving). Naar verwachting is dit interventieteam zowel in 2024 als in 2025 operationeel. Zoals uiteengezet is in de Bestuursrapportage 2023 is het de bedoeling om de hiermee gepaard gaande kosten te dekken uit de incidentele bijdrage die de ODZOB-deelnemers doen in 2024.

Uitvoeringstoets

De adviescommissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (ook wel: commissie van Aartsen) bracht een tiental adviezen uit voor een goed functionerend VTH-stelsel. Geconstateerd werd dat onder de Omgevingswet de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving ook de normen uit het omgevingsplan omvat. Om die reden moeten omgevingsdiensten betrokken zijn bij de opstelling van de milieunormen in het omgevingsplan. De minst verregaande vorm van betrokkenheid is, zo werd gesteld, een uitvoeringstoets door omgevingsdiensten. Dat betekent dat een omgevingsdienst adviseert bij de voorbereiding op een omgevingsplan over de uitvoerbaarheid van vergunningverlening, toezicht en handhaving over de op te nemen milieunormen. De verdere uitwerking hiervan in het IBP Versterking VTH-stelsel maakt onderdeel uit van pijler 1 (deelaspect uitvoeringstoets).

Uit het bovenstaande blijkt dat het van groot belang is dat de omgevingsdiensten worden betrokken bij omgevingsplannen en relevante buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Middels een BOPA (Buitenplanse OmgevingsPlan Activiteit) worden activiteiten in afwijking van een omgevingsplan mogelijk gemaakt en dienen deze beoordeeld te worden op inpassing in de omgeving. Hierbij is afgesproken dat de rol van de omgevingsdiensten bij de advisering hierover moeten worden vastgelegd in bestuurlijke afspraken. Hoe de exacte uitwerking hiervan er uit gaat zien zal de komende tijd, samen met de deelnemers, nog moeten worden ervaren.

Beoogde effecten:

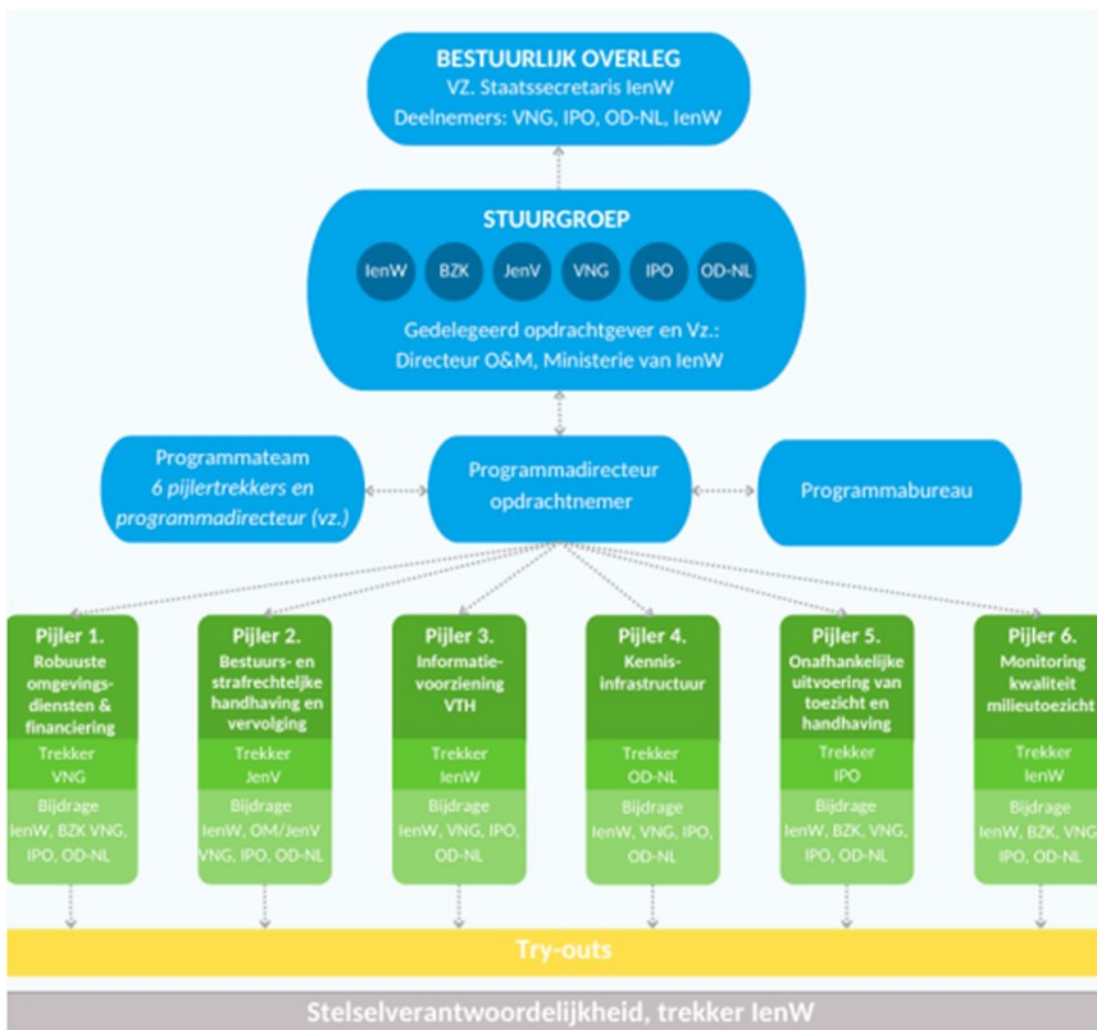
De ODZOB brengt aan alle deelnemers advies uit over omgevingsplannen en relevante buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (de nu uitgebreide omgevingsvergunningen afwijken bestemmingsplan en het tijdelijk afwijken en wijzigen van gebruik bestemmingsplan) middels een beoordeling waarin alle milieuaspecten worden afgewogen. Dit resulteert in een afgewogen (deel)advies, zodat deze plannen leiden tot een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Randvoorwaarden:

Het is hiervoor van groot belang dat er bestuurlijke afspraken zijn gemaakt over de exacte rol van de ODZOB bij advisering over omgevingsplannen en relevante buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Uiteraard dienen deze afspraken duidelijk te worden vastgelegd en gedeeld met de ODZOB-deelnemers.

4 Versterking VTH-stelsel

In 2023 is het Interbestuurlijk Programma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (IBP versterking VTH-stelsel; hierna aangeduid als IBP) op stoom gekomen. In dit programma werken de koepelorganisaties van gemeenten, provincies, omgevingsdiensten en waterschappen samen met enkele ministeries.

Dit programma bestaat uit een zestal pijlers, te weten:

1. Robuuste omgevingsdiensten en normfinanciering
2. Bestuurs- en strafrechtelijke handhaving en vervolging
3. Informatievoorziening
4. Kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt
5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving
6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht

In 2023 is, als onderdeel van de eerste pijler, een set van robuustheidscriteria met daaraan gekoppelde kritische prestatie indicatoren (kpi's) vastgesteld. Inmiddels heeft iedere omgevingsdienst in beeld moeten brengen in welke mate er voldaan wordt aan deze robuustheidscriteria.

Aan de hand van een zestal kpi's is gescoord hoe robuust iedere dienst op dit moment is. De vastgestelde kpi's worden gezien als een ondergrens voor de noodzakelijke robuustheid van omgevingsdiensten. Deze ondergrens sluit aan op het niveau *fundament op orde* uit de meerjarenvisie van de ODZOB.

De ODZOB heeft in beeld gebracht in welke mate aan deze landelijke criteria wordt voldaan. Het algemeen bestuur is hierover op 12 oktober 2023 in kennis gesteld. Omgevingsdiensten die niet aan alle kpi's voldoen, dienen een plan van aanpak op te stellen hoe ervoor gezorgd kan worden dat wel aan de gestelde criteria voldaan gaat worden. Dit geldt ook voor de ODZOB.

Het genoemde plan van aanpak moet voor 1 april 2024 worden ingediend bij de staatssecretaris van I&W. Uiterlijk op 1 april 2026 dienen alle omgevingsdiensten in Nederland aan de kaders (robuustheidscriteria en kpi's) te voldoen.

Dit (nog op te stellen) plan van aanpak gaat gevolgen hebben voor de ODZOB in 2025. Hoewel de exacte gevolgen nu nog niet duidelijk zijn, ligt het voor de hand dat deze betrekking hebben op de kpi's waar de ODZOB op dit moment nog niet (volledig) voldoet aan de gestelde robuustheidscriteria. Hierbij gaat het onder andere om het (nog ontbreken van) een meerjarige innovatieagenda met bijbehorend vrij besteedbaar budget (ter grootte van minimaal 1% van de begroting). Daarnaast beschikt de ODZOB nog niet over een business intelligence strategie.

De financiële impact van het (nog op te stellen) plan van aanpak is op dit moment nog niet bekend. Het opstellen van dit plan kan waarschijnlijk worden bekostigd² uit het IBP versterking VTH-stelsel. De te nemen maatregelen zullen op een andere manier moeten worden bekostigd. Met de introductie van de nieuwe meerjarige innovatieagenda gaat een structureel budget van circa € 300.000 gepaard. Kenmerkend voor deze innovatieagenda is dat het budget hiervoor "vrij besteedbaar" moet zijn. Het risico ligt op de loer dat deze innovatieagenda tot een verdringingseffect (bijvoorbeeld in het collectief programma) leidt, waardoor het achterliggende doel niet bereikt wordt. Daarnaast kan niet worden uitgesloten dat ook andere, nog uit te werken, maatregelen eveneens tot aanvullende kosten voor de ODZOB gaan leiden.

In het op te stellen plan van aanpak zal nader geduid moeten worden wat er onder innovatie wordt verstaan, aan welke voorwaarden de meerjarige agenda dient te voldoen en welke inhoudelijke raakvlakken er (nu al) bestaan met het collectief programma. Daarnaast kunnen er verbanden worden gelegd met een meer outcome-gerichte benadering en daarmee samenhangende sturing.

Mogelijk vloeien er aanvullende structurele kosten voort uit het op te stellen plan van aanpak en de implementatie daarvan. Gezien alle onzekerheden die er op dit moment nog zijn, ligt het niet voor de hand om hiervoor nu al middelen op te nemen in de kadernota 2025 en de ontwerpbegroting 2025.

² Naar verwachting kan er nog in 2023 een bijgestelde aanvraag worden ingediend bij het ministerie van I&W voor de SPUK-regeling die het IBP Versterking VTH-stelsel ondersteunt.

5 Financiën

5.1 Baten

Zoals inmiddels al jaren het geval is, wordt de op te stellen begroting 2025 gebaseerd op de (concept) werkprogramma's voor 2024, rekening houdend met relevante ontwikkelingen voor 2025. Medio 2023 zijn de concept werkprogramma's voor 2024 opgesteld. In deze werkprogramma's is rekening gehouden met de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2024.

Op basis van de meest actuele (maar nog niet definitieve) inzichten loopt de capaciteitsbehoefte op naar 249.000 uren in 2024. Dit aantal wordt, met inachtneming van enkele bijstellingen, het uitgangspunt voor de ontwerpbegroting 2025.

In de loop van 2023 bleek dat er (weer) rekening gehouden kan worden met significante rentebaten. Dit is anders dan de afgelopen jaren het geval was. In het najaar van 2023 bedroeg het rentepercentage voor het Schatkistbankieren bijna 4%. Dit betekent niet zondermeer dat de komende jaren met een vergelijkbaar rentepercentage gerekend kan worden. In de ontwerpbegroting 2025 zal op een verantwoorde manier een raming worden opgesteld voor de te verwachten rentebaten.

5.2 Lasten

Zo'n 67% van de lasten uit de begroting 2024 zijn personeelsgerelateerd. Salarissen van personeel in loondienst zijn daar veruit het grootste onderdeel van. Voor 2025 wordt uitgegaan van dezelfde verhouding tussen loon- en prijsgevoelige kostencomponenten. Hierbij maken de kosten voor externe inhuur onderdeel uit van de prijsgevoelige kostencomponenten.

- Aandeel loonkostenontwikkeling 67%
- Aandeel ontwikkeling van prijzen 33%

5.3 Declarabiliteit

De ODZOB ging tot enkele jaren geleden uit van 1.350 declarabele uren per medewerker in het primaire proces. Een tweetal ontwikkelingen zorgden voor een bijstelling van deze norm. Ten eerste is als gevolg van de afgesloten Cao 2023 het aantal werkbare dagen afgenomen, waardoor er maximaal 1.337 declarabele uren gerealiseerd kunnen worden. Ten tweede gaat de norm van 1.350 declarabele uren per fte uit van een ziekteverzuim van maximaal 4,5%. De afgelopen jaren is gebleken dat een dergelijk verzuim niet strookt met het werkelijke verzuim. Niet landelijk, niet regionaal en eveneens niet bij de ODZOB. Met inachtneming van een ziekteverzuim van 6% is de declarabiliteitsnorm in 2024 vastgesteld op 1.306 uur per fte in het primaire proces.

Het algemeen bestuur vorig jaar besloot om op een andere wijze om te gaan met het begroten van het ziekteverzuim (omdat het uitgangspunt van 4,5% onrealistisch bleek te zijn). Vandaar dat vanaf 2023 wordt uitgegaan van het 3-jaars voortschrijdend gemiddelde als (maximale) streefwaarde voor het ziekteverzuim. Het meest actuele 3-jaars voortschrijdend gemiddelde ziekteverzuim beslaat de periode oktober 2020 tot en met september 2023. Dit komt uit op 6,8%. Voor 2023 en 2024 is het uitgangspunt voor het ziekteverzuim op 6% gesteld. Er is op dit moment geen aanleiding om hier voor 2025 van af te wijken. Dit betekent dat de declarabiliteitsnorm voor 2025 (net als in 2024) op 1.306 uur per fte is gesteld.

Het verschil tussen het huidige en inmiddels achterhaalde uitgangspunt voor de raming van het ziekteverzuim bedraagt (6,0 – 4,5 =) 1,5%. Zoals in de kaderbrief 2024 en begroting 2024 is toegelicht, gaat dit gepaard met een lagere declarabiliteit (van 30 uur per fte) en een hoger tarief (€ 2,05 per uur). Inmiddels is ook duidelijk dat deze ontwikkeling een meer permanent dan tijdelijk karakter heeft.

Vandaar dat een deel van de tijdelijke tariefopslag die werd gepresenteerd in de herziene begroting 2023 en de begroting 2024 niet langer als tijdelijk kan worden aangemerkt. De tariefopslag van € 3,00 per uur bestond uit 2 onderdelen:

1. Opslag lagere declarabiliteit door raming ziekteverzuim van 6% i.p.v. 4,5%	€ 2,05
2. Opslag om te komen tot een fitte organisatie	€ 0,95

Het eerste onderdeel kent, zoals aangegeven, een meer permanent karakter dan eerder werd verondersteld en maakt daarmee onderdeel uit van de tariefopbouw voor 2025.

Om te komen tot de realisatie van 249.000 declarabele uren in 2025 en op basis van een declarabiliteitsnorm van 1.306 uur per fte dient de ODZOB te kunnen beschikken over de volgende aantallen fte's:

• Primair proces	190,7 fte
• Overhead	47,6 fte
• Totaal	238,3 fte

5.4 Indexering 2025

In de regio Zuidoost-Brabant zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over de wijze van indexeren. Daarbij is bepaald dat indexcijfers voor 2024 uit de Macro Economische Verkenning 2024 (gepubliceerd in september 2023) als uitgangspunt gelden voor de kadernota 2025.

Wegens het ontbreken van gerichte prognoses voor 2025 worden de indexcijfers voor 2024 gehanteerd als prognose voor 2025. Het betreft de volgende indexcijfers:

• Materiële overheidsconsumptie:	3,5%	aandeel 33%
• Loonvoet sector overheid:	6,7%	aandeel 67%
• Gewogen bedraagt dit percentage:	5,6%	

Tariefontwikkeling 2025	<i>stijging</i>	<i>bedrag</i>
Gemiddeld uurtarief 2024 (inclusief opslagen)		€ 120,52
Opslag fitte organisatie niet meer in 2025		- € 0,95
MEV 2024: ontwikkeling prijspeil voor 2025	1,2%	€ 1,37
MEV 2024: ontwikkeling loonkosten voor 2025	4,5%	€ 5,82
Gemiddeld uurtarief 2025		€ 126,76

Het gemiddeld uurtarief stijgt, als gevolg van bovenstaande ontwikkelingen met ruim 5% ten opzichte van het gemiddelde uurtarief over 2024.

Vorig jaar bestond er ten tijde van het opstellen van de kaderbrief 2024 geen duidelijkheid over de gevolgen van de nog vast te stellen nieuwe Cao³. Een vergelijkbaar scenario ligt nu weer in het verschiet. Het is op dit onzeker of de loonindexering uit de Macro Economische Verkenning 2024 voldoende zal zijn om de loonontwikkeling die gaat volgen uit de Cao voor 2024 te kunnen dragen.

De nieuwe cao voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen kan het hierboven gepresenteerde beeld onder druk zetten. Mocht blijken dat de gevolgen van de nieuwe Cao significant afwijken van de ramingen in de Macro Economische Verkenning 2024, dan ontkomt de ODZOB (net als andere gemeenschappelijke regelingen) er niet aan om deze effecten te verwerken in de ontwerpbegroting 2025.

³ De onderhandelingen voor de nieuwe cao zijn medio september 2023 gestart.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Vergadering algemeen bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 30 november 2023

Agendapunt : 4.d

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Gewijzigde controleverordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2023

Beslispunten :

Vaststellen van de gewijzigde controleverordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2023.

Aanleiding

Op 8 december 2022 werd de Controleverordening 2023 ODZOB ter vaststelling aangeboden aan het algemeen bestuur. Recent overleg met onze accountant heeft geleerd dat de afbakening van verantwoordelijkheden tussen de accountant enerzijds en het dagelijks bestuur anderzijds, niet juist tot uiting komt in deze verordening. Vandaar dat nu een gewijzigde controleverordening aan het algemeen bestuur ter vaststelling wordt voorgelegd.

Toelichting

De doorgevoerde wijzigingen in de bijgestelde verordening hebben betrekking op de nieuwe rechtmatigheidsverantwoording die vanaf 2023 van toepassing is. Hoewel deze verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur ook vorig jaar (ten tijde van het opstellen van de initiële verordening 2023) al bekend was, is pas onlangs gebleken dat het nodig is om een gewijzigde controleverordening voor te leggen aan het algemeen bestuur.

De doorgevoerde wijzigingen betreffen artikel 2 (accountant doet onderzoek naar het getrouw beeld en getrouwheid van de rechtmatigheidsverklaring van het dagelijks bestuur, maar niet naar de rechtmatigheid als zodanig) en artikel 5, derde lid (aan de accountant te verstrekken informatie in het onderzoek naar het getrouw beeld en de getrouwheid van de rechtmatigheidsverklaring van het dagelijks bestuur).

Beoogd effect

De ODZOB moet voldoen aan landelijke wet- en regelgeving. De gewijzigde controleverordening ODZOB 2023 geeft hier invulling aan.

Financiën / Personeel

Er zijn geen financiële en/of personele gevolgen die voortvloeien uit dit voorstel.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Vervolg / Communicatie

Na vaststelling in het algemeen bestuur (op 30 november 2023) treedt de gewijzigde verordening, met terugwerkende kracht, in werking per 1 januari 2023.

Bijlagen

- Gewijzigde controleverordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2023

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant;

Gezien voorgaand voorstel van het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

BESLUIT

Vast te stellen de gewijzigde controleverordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2023.

Zo vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
d.d. 30 november 2022.

J.C.J. van Bree
Voorzitter

M. van Dort
Secretaris

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Gewijzigde controleverordening Omgevingsdienst Zuidooost-Brabant 2023

Artikel 1: begrippenkader

In deze verordening wordt verstaan onder:

1. *Accountant*: Een door het algemeen bestuur benoemde organisatie waarin voor de accountantscontrole bevoegde accountants samenwerken, belast met de controle van de in de artikel 217 van de Provinciewet genoemde jaarrekening;
2. *Accountantscontrole*: De controle van de in artikel 217 van de Provinciewet genoemde jaarrekening uitgevoerd door de door het algemeen bestuur benoemde accountant;
3. *Deelverantwoording*: Een in opdracht van het algemeen bestuur ten behoeve van de verslaglegging opgestelde verantwoording van een afzonderlijke organisatie-eenheid binnen de organisatie van de ODZOB welke verantwoording onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Artikel 2: opdrachtverlening accountantscontrole

De accountantscontrole wordt opgedragen aan de door het algemeen bestuur benoemde accountant, met inachtneming van de volgende uitgangspunten:

- de toe te passen goedkeuringstolerantie bij de controle van de jaarrekening is 1% en de onzekerheidstolerantie is 3%;
- de door de accountant te hanteren rapporteringstolerantie bij het opstellen van zijn verslag van bevindingen bedraagt € 50.000;
- het door de accountant, bij zijn onderzoek naar zowel de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en grootte en samenstelling van het vermogen als de getrouwheid van de door het dagelijks bestuur afgegeven rechtmatigheidsverklaring, te hanteren normenkader en toetsingskader wordt door het algemeen bestuur (jaarlijks) in een controleprotocol vastgesteld.

Artikel 3: informatieverstrekking

1. De directeur is verantwoordelijk voor de samenstelling van de jaarrekening conform de geldende interne en externe wet- en regelgeving en overlegt deze aan de accountant voor controle;
2. De directeur draagt er zorg voor dat alle aan de jaarrekening ten grondslag liggende verordeningen, nota's, bestuursbesluiten, deelverantwoordingen, administraties, plannen, overeenkomsten, berekeningen e.d. voor de accountant ter inzage liggen en goed toegankelijk zijn;
3. Bij de jaarrekening bevestigt het dagelijks bestuur schriftelijk middels een *letter of representation* (LOR) aan de accountant, dat alle hem bekende informatie van belang voor de oordeelsvorming van de accountant is verstrekt;
4. De directeur biedt de gecontroleerde concept-jaarrekening samen met de controleverklaring en het verslag van bevindingen aan het dagelijks bestuur aan.
Het dagelijks bestuur legt de gecontroleerde concept-jaarrekening voor 30 april van het jaar, volgend op het boekjaar, ter informatie voor aan de deelnemers van de ODZOB;
5. Het dagelijks bestuur legt de gecontroleerde jaarrekening samen met de controleverklaring en het verslag van bevindingen vóór 15 juli van het jaar, volgend op het boekjaar, ter vaststelling voor aan het algemeen bestuur;
6. Alle informatie die na afgifte van de controleverklaring en voor behandeling van de jaarrekening in het algemeen bestuur beschikbaar komt en die van invloed is op het beeld dat de jaarrekening geeft, wordt terstond door het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur en de accountant gemeld.

Artikel 4: inrichting accountantscontrole

1. De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening de wijze waarop de accountantscontrole wordt ingericht, alsmede de aard en de omvang van de daarbij behorende werkzaamheden;
7. De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening de frequentie van de uit te voeren controles. De tijdstippen waarop deze worden ingepland vinden zoveel mogelijk in onderling overleg met de organisatie plaats. Voor zover de accountant dit in het kader van zijn controleopdracht noodzakelijk acht, kan hij controlewerkzaamheden zonder voorafgaande kennisgeving uitvoeren;
8. Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek (afstemmings-)overleg plaats tussen de accountant, de portefeuillehouder Financiën van het dagelijks bestuur, de directeur en de controller, een en ander met inachtneming van het bepaalde in de door het algemeen bestuur vastgestelde mandaatbesluiten.

Artikel 5: toegang tot informatie

1. De accountant is bevoegd tot het opnemen van alle kassen, waardepapieren en voorraden en het inzien van alle boeken, notulen, brieven, computerbestanden en overige bescheiden waarvan hij inzage voor de accountantscontrole nodig oordeelt. De directeur draagt er zorg voor, dat de accountant voor de uitvoering van zijn controlewerkzaamheden een onbelemmerde toegang heeft tot alle kantoren, magazijnen, werkplaatsen, terreinen en informatiedragers van de ODZOB;
2. De accountant is bevoegd om van alle medewerkers, die onder verantwoordelijkheid van de ODZOB werkzaamheden verrichten, mondelinge en schriftelijke inlichtingen en verklaringen te verlangen die hij voor de uitvoering van zijn opdracht denkt nodig te hebben. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor dat de desbetreffende werknemers hieraan hun medewerking verlenen;
3. De directeur draagt er zorg voor, dat alle organisatie-eenheden van de ODZOB zijn gehouden de accountant alle informatie te verstrekken, opdat de accountant zich een juist en volledig oordeel kan vormen over:
 - a. de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en grootte en samenstelling van het vermogen;
 - b. de getrouwheid van de door het dagelijks bestuur afgegeven rechtmatigheidsverklaring;
 - c. het in overeenstemming zijn van de door het dagelijks bestuur opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur op te stellen regels als bedoeld in artikel 190 Provinciewet;
 - d. de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie, gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
 - e. de verenigbaarheid van het jaarverslag en de jaarrekening.

Artikel 6: overige controles en opdrachten

Het dagelijks bestuur, dan wel de directeur, mits daartoe gemandateerd, kan de door het algemeen bestuur benoemde accountant opdracht geven tot het uitvoeren van specifieke werkzaamheden met betrekking tot de getrouwheid, rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid, voor zover de onafhankelijkheid van de accountant daarmee niet in het geding komt.

Artikel 7: rapportage

1. Indien de accountant bij een controle afwijkingen constateert die leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende verklaring, dringt hij bij het dagelijks bestuur aan op correctie van de geconstateerde afwijkingen. Indien het dagelijks bestuur de geconstateerde afwijkingen niet wenst dan wel niet meer kan herstellen, meldt de accountant dit terstond schriftelijk aan het algemeen bestuur en zendt een afschrift hiervan aan het dagelijks bestuur;
2. In aanvulling op het in de wet voorgeschreven verslag van bevindingen brengt de accountant over de door hem uitgevoerde (deel-)controles verslag uit over zijn bevindingen van niet van bestuurlijk belang aan de controller en de directeur dan wel andere daarvoor in aanmerking komende functionarissen van de ODZOB;
3. De controleverklaring en het verslag van bevindingen worden voorafgaand aan de verzending aan het algemeen bestuur door de accountant aan het dagelijks bestuur voorgelegd met de mogelijkheid voor het dagelijks bestuur om op deze stukken te reageren;
4. De accountant bespreekt, indien hier aanleiding toe is, voorafgaand aan de behandeling van de jaarstukken in het algemeen bestuur het verslag van bevindingen met portefeuillehouder financiën, de auditcommissie, de directeur en de controller.

Artikel 8: hardheidsclausule

Van deze controleverordening kan worden afgeweken voor zover toepassing leidt tot onbillijkheid van overwegende aard.

Artikel 9: inwerkingtreding en citeertitel

1. De controleverordening 2023 d.d. 8 december 2022 wordt ingetrokken.
2. Deze gewijzigde verordening treedt, met terugwerkende kracht, in werking per 1 januari 2023;
3. Deze verordening geldt voor onbepaalde tijd;
4. Deze verordening wordt aangehaald als: Gewijzigde controleverordening Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2023.

Concept 25 oktober 2023

Verslag AB-vergadering

12 oktober 2023, 10:00 - 12:00 uur, gemeente Cranendonck, raadzaal

Aanwezig	de heer J. (Jos) van Bree de heer J. (John) Bankers (t/m punt 4.b) de heer S. (Stef) Luijten de heer R. (Rik) Dijkhoff de heer F. (Fons) d'Haens de heer M. (Marinus) Biemans de heer S. (Steven) Kraaijeveld de heer R. (Rik) Thijs mevrouw W. (Willeke) van Zeeland mevrouw M. (Maaïke) van Breugel-Smolters de heer A. (Arno) Bonte (vanaf punt 2.c) de heer R. (Ron) van den Berkmortel de heer P. (Patrick) Kok de heer A. (Ad) van Beek de heer P. (Peter) van de Noort de heer W. (Willem) van Doorn de heer J. (Jelle) de Jong (vanaf punt 2.b) mevrouw M. (Mariëlle) Giesbertz mevrouw P. (Peet) van de Loo (vanaf punt 2.c) de heer M. (Marc) Oudenhoven (t/m punt 5.a) de heer E. (Erik) de Ridder mevrouw M. (Martine) van Dort de heer M. (Mark) v.d. Ven de heer K. (Kees) van Daal mevrouw J. (Judith) le Pair-Sommers	voorzitter gemeente Asten gemeente Bergeijk gemeente Best gemeente Bladel gemeente Deurne gemeente Eersel gemeente Eindhoven gemeente Gemert-Bakel gemeente Heeze-Leende gemeente Helmond gemeente Laarbeek gemeente Nuenen gemeente Oirschot gemeente Reusel-De Mierden gemeente Someren gemeente Son en Breugel gemeente Veldhoven gemeente Waalre provincie Noord-Brabant waterschap de Dommel secretaris, ODZOB plaatsvervangend secretaris, ODZOB interim controller, ODZOB notulist, ODZOB
Verslag		
Afwezig	gemeente Cranendonck gemeente Valkenswaard	

1. Opening, vaststelling agenda

De heer Van Bree heet iedereen van harte welkom. Verslag, actiepuntenlijst en besluitenlijst worden vastgesteld. De heer Thijs is van mening dat het verslag bij het punt herziene begroting 2023 en begroting 2024 niet de brede lading dekt zoals besproken tijdens de vergadering. Dit o.a. voor wat betreft de amendementen overhead en inhuur. Op zijn verzoek worden zijn opmerkingen opgenomen in het AB-verslag van 12 oktober. Gesproken wordt over de terugkoppeling aan de raden. Hiervoor kan het AB-verslag worden gebruikt, dit is openbaar. Wel wordt in de vergadering benadrukt dat AB-leden deelnemen als bestuurder en ambassadeur van de ODZOB, niet louter om raadvragen te pareren. Gezien de krantenartikelen die in het ED zijn verschenen meldt de heer Thijs dat de raad van de gemeente Eindhoven een onderzoek laat uitvoeren naar het terugtrekken van verzoektaken die bij de ODZOB liggen.

2. Mededelingen

2a. *Terugkoppeling inzet GPO-deelnemers, mevrouw Van Dort*

Er zijn gesprekken geweest met de gemeentesecretarissen van gemeenten die niet leverden voor het GPO. Inmiddels leveren al deze deelnemers inzet. Met 1 gemeente wordt nog het gesprek gevoerd om de inzet verder te verhogen.

Mevrouw Van Dort vraagt aandacht voor het feit dat er nog steeds geen GPO-voorzitter is. Hiervoor is contact gezocht met de kring van gemeentesecretarissen. Dat heeft tot nu toe nog geen resultaat opgeleverd. Daarnaast wordt gekeken naar een pragmatische oplossing: het inhuren van een externe voorzitter. Met gemeente Eindhoven is overleg over de hiervoor in te vullen kassiersfunctie.

2b. *Actualiteiten taakveld agrarische vergunningverlening, de heer Van de Noort*

In een bijeenkomst van het WAL (Werkprogramma Agrofood Leefomgeving) is gesproken over het handelingsperspectief voor vergunningverlening. In het volgende AB wordt hierop teruggekomen, zodat de discussie kan worden gevoerd om meer richting te krijgen voor wat betreft de mogelijkheden om vergunningen af te geven en bij te dragen aan de transitie van het landelijk gebied. Gemeente Gemert-Bakel meldt dat zij brieven ontvangen van een regionaal opererend bureau waarin staat dat gemeenten aansprakelijk worden gesteld. De provincie bekijkt in overleg met de ODZOB hoe hiermee om te gaan.

2c. *Aangepast vergaderschema DB/AB 2024 n.a.v. verzoek GPO, de heer Van Bree*

Het vergaderschema dat 6 juli met de AB-stukken is meegezonden, is gewijzigd. Op verzoek van het GPO zijn de AB-vergaderingen met 1 week naar achteren verplaatst, zodat er meer tijd is voor gedegen voorbereiding. Het met de AB-stukken van 12 oktober meegestuurde schema zal nog op 1 punt gemuteerd worden: DB en AB van 4 juli 2024 worden verplaatst naar 3 juli (in verband met verschuiven van de MRE Omgevingsdag).

Mevrouw Van Dort komt terug op de in het AB van 12 september geuite signalen van deelnemers over de ODZOB. Ze begrijpt hun zorg en waardeert de betrokkenheid van de deelnemers. Intern wordt gestuurd op kwaliteit en resultaten, dit gaat soms gepaard met impopulaire maatregelen. Er zijn ook diverse positieve ontwikkelingen, bijvoorbeeld dat het ziekteverzuim is gedaald (inmiddels onder de 6%) en de kwaliteit van de dienstverlening onverminderd is gebleven. De secretaris vraagt om, als er signalen zijn, deze direct te melden bij haar of de voorzitter.

3. Hamerstukken (besluitvorming)

3a. *Controleprotocol ODZOB 2023, de heer Geldens*

Het AB stemt hiermee in.

3b. *Actualiseren nota investeren waarderen en afschrijven, de heer Geldens*

Het AB stemt hiermee in.

4. Informerend

4a. *Toelichting IBP VTH versterking VTH-stelsel door mevrouw Sturm, directeur IBP VTH*

Gesproken wordt over de situatie in de regio Zuidoost-Brabant. Er worden per bedrijf relatief weinig vergunningen verstrekt in relatie tot de andere diensten. Wellicht heeft dit te maken met dat ze wel worden voorbereid, maar voor de Wnb-toets geparkeerd worden,

en de ODZOB geen verkeerde verwachtingen wil wekken. Op landelijk niveau is de inschatting dat er enkele omgevingsdiensten zullen verdwijnen, omdat ze niet robuust kunnen worden. De robuustheidscriteria zijn een ondergrens waaraan moet worden voldaan. Er komt geen landelijke pool met specialisten, wel wordt ingezet op het beter toegankelijk maken van kennis. Op sommige plaatsen, bijvoorbeeld in de provincie Gelderland, wordt gebruik gemaakt van virtuele pools door detachering. Geconcludeerd wordt dat het belangrijk is dat zowel de deelnemers als het ministerie hun rol pakken. Ervaring leert dat als gemeenten hun rol pakken, zij beter gehoord worden door het ministerie. Ook is de verwachting dat het landelijk ingestelde voorzittersoverleg een positieve rol hierin zal spelen. Vanuit het rijk zal ook een financiële bijdrage worden geleverd (niet alleen bijdrage van de deelnemers aan ODnI).

Bevoegde gezagen worden in de besluitvorming betrokken via IPO- en VNG-commissies. Ook participeren gemeenten en provincie actief bij wat ontwikkeld wordt. Mevrouw Sturm geeft aan dat de ODZOB een relatief “goedkope” omgevingsdienst is. De relatie tussen verschuiven taken en budgetten zou inzichtelijk dienen te zijn. Het onderzoek naar terugnemen van taken door gemeente Eindhoven staat op gespannen voet met een robuuste omgevingsdienst. In dit kader wordt ook gerefereerd aan eerder gemaakte afspraken in het AB (bijvoorbeeld verlenen van mandaat, overhevelen basistaken, collectief programma tevens aanwenden voor stedelijk gebied) die door andere deelnemers niet zijn nagekomen en ook bijdragen aan een lagere robuustheid. Door klassieke aansturing op efficiency en outputgerichtheid, komen diensten, waaronder de ODZOB, niet toe aan (door) ontwikkeling. Het zou mooi zijn als omgevingsdiensten financieel niet zo krap meer in hun jasje zitten.

Er is verschil tussen de Brabantse omgevingsdiensten, maar ieder is op eigen wijze goed onderweg. Het is wel van belang dat in dit proces van elkaar geleerd wordt. Gewezen wordt op het belang van benchmarking via landelijk niveau, zodat de gegevens van de verschillende diensten beter geïnterpreteerd en met elkaar vergeleken kunnen worden.

4b. Toelichting robuustheidscriteria, de heer Van de Noort

Eerder is gemeld dat de ODZOB aan de kwaliteitscriteria voldoet. Op dit moment kan niet worden aangetoond dat de dienst hieraan voldoet. In dat verband wordt aan de provincie Noord-Brabant gevraagd hoe zij dit punt beoordelen vanuit hun rol als toezichthouder. Een reactie volgt nog. Eind dit jaar zal een actualisatie met toetsing aan de kwaliteitscriteria worden opgestart die anticipeert op de Omgevingswet. Innovatiebudget is nu verspreid over de diverse activiteiten, er is niet 1 budget voor gereserveerd. Het plan van aanpak dient 1 april 2024 aangeleverd te zijn bij lenW, hiervoor komt het onderwerp terug in het AB. Ook dient bekeken te worden of het gaan voldoen aan alle kpi's financiële gevolgen heeft. Het traject van robuustheidscriteria en fitte organisatie versterken elkaar. In het AB wordt gewezen op het belang in het plan van aanpak (voor het voldoen aan de robuustheidscriteria) mee te nemen wat het ambitieniveau is (wil de regio verder gaan dan alleen voldoen aan deze criteria -dat is de ondergrens- of willen de deelnemers meer). Dit dient gelinkt te zijn aan de visie van de dienst. Ook het onderscheid in basistaken, verzoektaken en collectieve taken dient helder te zijn.

Voor de Kempengemeenten wordt toegelicht dat de basistaken, waarvoor dit nog niet het geval was, per 1 januari 2024 overgaan naar de ODZOB. Het betreft een beperkte omvang.

4c. *Fitte organisatie – medewerkersonderzoek (MO), de heer Van Bree*

In het AB van 12 september is aangegeven dat in de notitie een heldere probleemanalyse ontbrak en dat niet alleen naar fysieke gezondheid maar ook naar vitaliteit en welzijn gekeken dient te worden. Er wordt voortvarend en via een bottom-up proces aan de slag gegaan met een medewerkersonderzoek (voorheen werd hiervoor de term medewerkerstevredenheidsonderzoek gebruikt, hiermee wordt op hetzelfde gedoeld). Om het proces zorgvuldig te doorlopen is het genoemde tijdsplan noodzakelijk.

5. **Besprekstukken (discussie en besluitvorming)**

5a. *Bestuursrapportage ODZOB 2023, de heer Geldens*

In vergelijking met 2022 is herstel te zien voor wat betreft ziekteverzuim, declarabiliteit en het (te verwachten) resultaat. Het in voldoende mate kunnen binden van personeel is een zorgpunt, waardoor niet alle werkzaamheden (tijdig) kunnen worden uitgevoerd. Er is een doorkijkje gemaakt vanuit de eerste 9 maanden, hieruit is niet gebleken dat het gepresenteerde beeld in de berap bijgesteld moet worden. Met betrekking tot de eenmalige versterking van het weerstandsvermogen het volgende. De portefeuillehouder (heden niet aanwezig) heeft laten weten er geen voorstander van te zijn om geen middelen op te halen als het niet nodig is. Het ongemak in het geval dit toch nodig zou zijn, wordt erkend. Er is gekozen voor een ordentelijk proces, stap voor stap, om het inzichtelijk te houden. Over beslispunt 4: in het DB is instemmen gewijzigd in kennisnemen, omdat het een voornemen betreft.

Het AB stemt in met het voorstel en maakt de complimenten over de stappen die zijn gezet in vergelijking met 2022.

6. **Rondvraag**

In het AB van 6 juli is aandacht gevraagd voor publicatie van AB-stukken op de ODZOB-website. Dit gebeurt nog niet in verband met het digitoegankelijk maken van stukken (voor mensen met zicht- en hoorproblemen). Voor het volgende AB wordt een memo geagendeerd over hoe om te gaan met het (per ommekeer) publiceren van deze stukken op de website en de vervolgstap die genomen dient te worden voor het ontsluiten van digitoegankelijke stukken.

De heer De Ridder vraagt aandacht voor het Schone Maas waterketen initiatief, omdat de regio in het stroomgebied van de Maas zit. De ODZOB voert het toezicht op indirecte lozingen uit. Het punt zal een toekomstig AB-agendapunt zijn, omdat de betrokkenheid van de deelnemers hierbij van belang is.

7. **Sluiting**

De heer Van Bree dankt de aanwezigen voor hun komst en inbreng.

Volgende vergadering

30 november 2023, 10.00-12.00 uur bij gemeente Bladel

Concept 12 oktober 2023

Besluitenlijst AB-vergadering

12 oktober 2023, 10.00 – 12.00 uur, gemeente Cranendonck, raadzaal

Agendapunt	Onderwerp	Voorstel	Besluit
3.a	Controleprotocol ODZOB 2023	1. Het Controleprotocol Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2023 vast te stellen.	Het AB besluit conform voorstel.
3.b	Actualisatie van de nota investeren waarden en afschrijven	1. Vaststellen van de nota Investeren, waarden en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024, inclusief de bijbehorende afschrijvingstabel ODZOB.	Het AB besluit conform voorstel.
5.a	Bestuursrapportage ODZOB 2023	<ol style="list-style-type: none">1. Vaststellen van de Bestuursrapportage 2023 Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.2. Instemmen met het instellen van een bestemmingsreserve Fitte Organisatie.3. Instemmen met het instellen van een bestemmingsreserve Nazorg Omgevingswet.4. Kennismaken van het uitstellen van de uitvoering van het principebesluit ter versterking van het weerstandsvermogen, middels een éénmalige deelnemersbijdrage, tot medio 2024 (vaststellen jaarstukken 2023).	Het AB besluit conform voorstel.

Concept 23 oktober 2023

Actiepuntenlijst AB-vergadering

12 oktober 2023, 10.00-12.00 uur,
Gemeente Cranendonck, raadzaal

Nr.	Datum overleg	Onderwerp / Afspraken	Wie	Wanneer
102	6-7-2023	Terugkoppeling over inzet deelnemers die niet leveren voor GPO	Mevrouw Van Dort	12-10-2023
104	14-9-2023	Naar een fitte organisatie: laten uitvoeren medewerkers onderzoek en concretiseren planning	De heer Van der Ven	n.t.b.
105	12-10-2023	In plan van aanpak robuustheidscriteria meenemen ambitieniveau regio en link maken met visie, met helderheid over basistaken, verzoektaken en collectieve taken	De heer Van der Ven	7-3-2024
106	12-10-2023	Memo publicatie AB-stukken op ODZOB-website	De heer Van der Ven	30-11-2023
107	12-10-2023	Hoe omgaan met aansprakelijk stellen gemeenten door regionaal opererend bureau i.r.t. agrarische vergunningverlening	Provincie Noord-Brabant	n.t.b.
108	12-10-2023	Beoordeling punt kwaliteitscriteria (wordt volgens robuustheidscriteria niet aan voldaan, eerder is aangegeven dat de ODZOB hier wel aan voldoet) door provincie Noord-Brabant in hun rol als toezichthouder.	Provincie Noord-Brabant	n.t.b.

Concept 27 september

Verslag DB-vergadering

21 september 2023, 10:00- 12:00 uur, ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

Aanwezig J.C.J. (Jos) van Bree, voorzitter DB
R.A.G. (Ron) van den Berkmortel
A. (Arno) Bonte
T.P.T.H. (Theo) Geldens
P.J.M. (Peter) van de Noort
M. (Marc) Oudenhoven
M. (Martine) van Dort, secretaris
M. (Mark) van der Ven, plv. secretaris
M. (Miranda) Noordermeer, concernmanager - vervanger controller
J. (Judith) le Pair, bestuursondersteuner (verslaglegging)

1) Opening, vaststelling agenda

De heer Van Bree opent de vergadering. Er zijn geen opmerkingen binnen gekomen over de DB-verslagen, de besluitenlijsten en de actielijst, deze worden vastgesteld.

Naar aanleiding van de actielijst: de opdrachtformulering voor het onderzoek door een externe partij over vereenvoudiging van de verantwoording zal niet op 9 november in het DB komen. Er dient eerst meer zicht te worden verkregen op de normfinanciering in relatie tot het IBT. Naar aanleiding van het DB van 6 juli is gesproken over het ontsluiten van AB-stukken op de website. Op het digitoegankelijk maken van de AB-stukken zal in 2024 inzet worden gepleegd.

Ingekomen stukken, mededelingen en actualiteiten

2.a Actualiteiten taakveld agrarische vergunningverlening, de heer Van de Noort

Over het opgestelde handelingsperspectief is afgestemd met het GPO, er is eerder niet naar het AB over gecommuniceerd. Het aantal agrarische dossiers groeit en de verwachting is dat de voorraad nog zal toenemen. Voor het AB dient duidelijk te zijn waarom sommige zaken blijven liggen. In verband met de tweede kamer verkiezingen is een perspectief moeilijk te geven. Daarnaast zijn er dossiers met veel juridische haken en ogen. Het onderwerp zal ook in de rondvraag van de bijeenkomst van het Werkprogramma Agrofood en Leefomgeving op 28 september worden geadresseerd. Hier neemt de provincie echter niet aan deel, daarom volgt ook het AB.

Het GPO heeft verzocht de vergaderdata van de AB's in 2024 een week later te plannen, zodat de ambtelijk ondersteuners meer tijd hebben om voor te bereiden en intern te sonderen. Er is een aangepast vergaderschema gemaakt, het DB gaat hiermee akkoord.

Het DB blikt terug op het AB van 14 september. Er werd een discussie gevoerd in goede sfeer. Teruggeblikt wordt op de gang van zaken voor wat betreft de 3 amendementen van gemeente Eindhoven. De schorsing en het voorstel van het DB voor een medewerkers onderzoek werd goed ontvangen door het AB. De empathische kant prevaleerde boven de technisch-inhoudelijke kant.

Complimenten worden geuit voor de bijdrage van de heer Van de Berkmortel hierin.

De heer Van Bree reflecteert nog op de suggestie een MTO uit te voeren, dit signaal kwam onverwacht op tafel, terwijl dit niet geadresseerd was in de geformuleerde reactie op het amendement. Daarnaast kijkt hij terug op het proces en zijn dubbele rol voor wat betreft fitte organisatie (voorzitterschap en portefeuillehouder P&O) en het niet mogelijk zijn van onderling overleg tijdens de vergadering.

Op 20 september vond een extra 3-hoeksoverleg plaats van de heer Van Bree, mevrouw Van Dort, de heer Casarotto (interim voorzitter GPO) en de heer Van der Ven. Teruggeblikt is op het AB van 14 september en de signalen die hier zijn geuit. Deze waren voor besproken in een GPO-bijeenkomst zonder ODZOB-ambtenaren. Hierin zijn signalen van 2 gemeenten besproken over onrust bij de ODZOB en in hoeverre deze ook werden herkend door andere deelnemers. In het driehoeksoverleg is gesproken over het doorlopen proces en de wenselijkheid om signalen direct bij de bron te achterhalen en deze met directeur of voorzitter te bespreken, in petit comité en niet via het AB. Het breed delen van signalen zonder feitelijke onderbouwing behelst zelf ook een risico, op beeldvorming en onveiligheid. Het DB geeft aan dat aangesproken kan worden op de vorm, maar wijst op het belang van meenemen van de inhoud van de signalen. Dit wordt bevestigd door degenen die aanwezig waren bij het overleg.

Besprekingsstukken (discussie en besluitvorming)

3a) Projectopdracht actualisatie programma van eisen huisvesting, de heer Van Bree

Huisvesting is een DB-aangelegenheid, de heer Van Bree is als portefeuillehouder aangehaakt. Het DB geeft als input voor het nieuw op te stellen projectplan:

- Er dient een (hard) criterium te worden opgenomen over een goede bereikbaarheid met het OV (bijvoorbeeld 10 minuten lopen vanaf een intercystation). Ook een goede fietsbereikbaarheid is noodzakelijk.
- De financiële component dient strak gedefinieerd worden. De situatie is veranderd, thuiswerken is meer ingeburgerd. In dit kader wordt gedacht aan afname van de huurkosten, daardoor worden andere kosten (bijvoorbeeld thuiswerkvergoeding) wellicht hoger. Voor het totaal is een budgettair neutrale beweging beoogd. In relatie tot de op te stellen begroting wijst de portefeuillehouder financiën op het belang hiervan. De kosten die opgenomen zijn in het DB-voorstel, hebben betrekking op de kosten van de huidige fase.
- De duurzaamheidsaspecten van het gebouw zijn relevant: als de ODZOB andere organisaties aanspreekt bij een energielabel C, dan dient de dienst zelf gunstiger te scoren (no go als dit niet het geval is).
- Verder dient nagegaan te worden wat de gevolgen zijn van het masterplan van gemeente Eindhoven voor het gebied waarin het huidige kantoor is gevestigd.

Inclusief input die wordt meegegeven voor het projectplan, gaat het DB akkoord met het voorstel.

3b) Toetsing robuustheidscriteria omgevingsdienst, de heer Van de Noort

Het resultaat van de interne toetsing is weergegeven. Vanaf 1 oktober zal een plan van aanpak worden opgesteld met de uitwerking van acties voor punten waaraan de ODZOB nog niet voldoet

(zal in het AB voorliggen voor 1 april 2024). Vervolgens is er 2 jaar de tijd voor het ten uitvoer brengen van het plan van aanpak. Veel omgevingsdiensten zullen niet aan alle robuustheidscriteria voldoen. De heer Van de Noort heeft een vooroverleg gehad met programmadirecteur, mevrouw Sturm, van het ministerie. Zij zal in het AB van 12 oktober een toelichting geven (algemene inleiding en wat IBP VTH betekent vanuit het perspectief van de commissie Van Aartsen). De heer Van de Noort zal AB-leden op hoofdlijnen meenemen in hoe de ODZOB er voor staat voor wat betreft de criteria. Voor de overdracht van de basistaken is de verwachting dat deze vanaf 1 januari 2024 belegd zijn bij de ODZOB (het betreft hier onder andere nog de asbesttaken van de Kempengemeenten). De heer Van de Noort zal hierover afstemmen binnen zijn subregio. Voor innovatie is geen apart budget in de begroting. Deze post is nu verweven in het collectief programma, maar over middelen voor innovatie dient meer transparantie te bestaan. Verder is de mandaatregeling nog niet uniform. Er heeft over het onderwerp afstemming plaatsgevonden met de andere Brabantse Omgevingsdiensten (o.a. over de wijze van interpretatie van de criteria). Het DB gaat akkoord met het voorstel.

3c) Bestuursrapportage ODZOB 2023, de heer Geldens

Beslispunt 3: “Instemmen met het...” wordt “Kennis nemen van het..” Het al dan niet effectueren van het principebesluit zal bij de besluitvorming over de jaarrekening plaatsvinden. Voor wat betreft de middelen ten behoeve van “Naar een fitte organisatie” overweegt het DB om hiervoor de middelen die in de begroting zijn opgenomen in een reserve te stoppen en mandaat bij het AB neer te leggen om deze middelen vrij te geven. Gezien de wens van het AB om voortvarend met het MTO aan de slag te gaan en hier geen vertraging in te laten optreden, wordt door het DB niet voor deze optie gekozen. Inclusief het gewijzigde beslispunt 3 gaat het DB akkoord met het voorstel.

3d) Controleprotocol ODZOB 2023, de heer Geldens

Het DB gaat akkoord met het voorstel.

3e) Actualiseren nota investeren waarderen en afschrijven, de heer Geldens

Het DB gaat akkoord met het voorstel.

3f) Inkoopstrategie anonimiseringssoftware, de heer Geldens

Er is efficiencyvoordeel te behalen door de collectieve deelname. Het DB bespreekt in relatie tot het onderwerp de toekomstverwachtingen over het openbaar maken van informatie. Het DB stemt in met het voorstel.

4. Meningsvorming

4.a) Medewerkers onderzoek

20 september is het DB een mail gestuurd in relatie tot de toezegging van het DB voor het laten uitvoeren van een medewerkers onderzoek in het AB van 14 september. Input die het DB voor het onderzoek geeft:

- Bij veel medewerkers onderzoeken kunnen medewerkers hun ei niet goed kwijt. Het is van belang dat een aantal medewerkers (5) vooraf betrokken wordt bij de te gebruiken vragenlijst: kan hiermee voldoende onderzocht worden wat er leeft bij medewerkers? Ook

de OR dient betrokken te worden bij het te gebruiken instrument. In de vragenlijst dienen vrije velden te staan waarin medewerkers zelf zaken kunnen opschrijven, dus niet alleen afname van gesloten vragen waarop ja/nee kan worden geantwoord.

- In het AB is gesproken over een MTO (medewerkerstevredenheidsonderzoek), nu wordt medewerkers onderzoek gebruikt. Er wordt hetzelfde mee bedoeld, maar bureaus hanteren tegenwoordig een nieuwe term namelijk medewerkers onderzoek. Maar als dit tot vragen of verwarring leidt, zal de term MTO gehanteerd blijven worden.
- Aan het DB wordt de opdracht voorgelegd, in het AB van 12 oktober zal de tussenstand (waar staan we) worden gerapporteerd.

Het traject staat in de startblokken, maar de uitvoering kost enige tijd. Zo dient een meervoudig onderhandse aanbesteding worden doorlopen en medewerkers en OR dienen erbij betrokken te worden. De verwachting is dat begin 2024 de resultaten bekend kunnen worden. Van belang is dat een vergelijking met andere organisaties kan worden gemaakt (benchmark), vandaar de betrokkenheid van een externe partij.

5. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

6. Sluiting

De heer Van Bree sluit de vergadering om 11.15 uur.

Volgende vergadering

De volgende DB-vergadering is op 9 november 2023 van 10.00-12.00 uur bij de ODZOB.

Concept 21 september 2023

Besluitenlijst DB-vergadering

21 september 2023, 10:00 – 12:00 uur, ODZOB, Wal 28, Eindhoven, 0.6

Agendapunt	Onderwerp	Voorstel	Besluit
3.a	Projectopdracht actualisatie programma van eisen huisvesting	<ol style="list-style-type: none">1. Akkoord gaan met bijgaande projectopdracht actualisatie programma van eisen huisvesting.2. Akkoord gaan met de benoeming van de voorzitter van het DB als gedelegeerd bestuurlijk opdrachtgever.	Inclusief input die wordt meegegeven voor het projectplan, gaat het DB akkoord met het voorstel.
3.b	Toetsing robuustheidscriteria omgevingsdienst	<ol style="list-style-type: none">1. De uitkomst van de toetsing aan de robuustheidscriteria vast te stellen.2. De uitkomst van de toetsing aan de staatssecretaris van IenW aan te bieden met de bijgevoegde brief.3. Het AB over de uitkomst van de toetsing te informeren met de bijgevoegde nota.	Het DB besluit conform voorstel.
3.c	Bestuursrapportage 2023	<ol style="list-style-type: none">1. Instemmen met het voorstel tot vaststellen van de Bestuursrapportage ODZOB 2023 door het algemeen bestuur;2. Instemmen met het voorstel tot het instellen van een tweetal nieuwe bestemmingsreserves (te weten: Nazorg Omgevingswet en Fitte organisatie) door het algemeen bestuur;	Beslispunt 3 wordt gewijzigd in: Kennis nemen van het (wederom) uitstellen van de uitvoering van het principebesluit ter versterking van het weerstandsvermogen, middels een éénmalige deelnemersbijdrage, tot medio 2024 (bij het vaststellen van de jaarstukken 2023).

		<ol style="list-style-type: none">3. Instemmen met het (wederom) uitstellen van de uitvoering van het principebesluit ter versterking van het weerstandsvermogen, middels een éénmalige deelnemersbijdrage, tot medio 2024 (bij het vaststellen van de jaarstukken 2023);4. Instemmen met de agendering van bijgevoegd AB-voorstel inclusief bijlagen over de Bestuursrapportage ODZOB 2023 voor de AB-vergadering van 12 oktober 2023.	Inclusief het gewijzigde beslispoint 3 gaat het DB akkoord met het voorstel.
3.d	Controleprotocol ODZOB 2023	<ol style="list-style-type: none">1. In te stemmen met de agendering van bijgevoegd AB-voorstel over het Controleprotocol 2022 voor de AB-vergadering van 12 oktober 2023.	Het DB besluit conform voorstel.
3.e	Nota investeren, waarderen en afschrijven	<ol style="list-style-type: none">1. Instemmen met het voorstel om de geactualiseerde nota investeren, waarderen en afschrijven Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2024 ter vaststelling aan te bieden aan het algemeen bestuur in de AB-vergadering van 12 oktober 2023.	Het DB besluit conform voorstel.
3.f	Inkoopstrategie Anonimiseringssoftware	<ol style="list-style-type: none">1. Deelname aan de collectieve aanbesteding.2. Vast te stellen de inkoopstrategie "Anonimisering", waaronder het geven van mandaat aan de inkoopadviseur voor het ondertekenen van de gunnings- en afwijzingsbrieven en om de routinematige correspondentie uit te voeren.3. De overeenkomst aan te besteden volgens een openbare Europese procedure.	Het DB besluit conform voorstel.

		4. Het machtigen van de directeur voor het aangaan van een overeenkomst met de te contracteren partij.	
--	--	--	--

Concept 21 oktober 2023

Actielijst DB-vergadering

21 september 2023, 10:00 – 12:00 uur, ODZOB, Wal 28, Eindhoven

Nr.	Datum overleg	Onderwerp / Afspraken	Wie	Wanneer
207	15-06-2023	Aankaarten ontbrekende expertise BIZOB over uitzonderingen, waarmee afgeweken kan worden van Europees mededingen, in VvA	De heer Geldens	21-09-2023
210	21-07-2023	Afronding rekenkameronderzoek, rol en opdracht ambassadeur samenwerking deelnemers, mevrouw V.d. Loo uitnodigen voor DB/afroendend verslag AB	De heer Van der Ven	DB 8-2-2024 AB 7-3-2024
211	21-07-2023	AB-nota opstellen over hoe jaarlijks het gesprek te voeren met deelnemers over de inhoud	De heer Van der Ven	DB 8-2-2024 AB 7-3-2024
212	21-07-2023	Aanpassen reactienota begrotingen en notitie naar een fitte organisatie in afstemming met 3 DB-leden	De heer Van der Ven/de heer Van Daal	25-7-2023
213	21-07-2023	Opdrachtformulering onderzoek externe partij vereenvoudiging verantwoording	De heer van Daal	DB 18-4-2024
214	21-09-2023	DB-heidag verzetten andere datum 2023 met andere extern begeleider	Mevrouw Le Pair	1-10-2023
215	21-09-2023	Opdrachtformulering MTO voorleggen aan DB (in AB 12 oktober: waar staan we)	De heer Van der Ven	DB 9-11-2023

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 30 november 2023

Vertrouwelijk	:Niet vertrouwelijk
Onderwerp	:Voortgang programma voor- en nazorg Omgevingswet
Kennisnemen van	:De voortgang van de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet, aan de hand van de Monitor Omgevingswet ODNL alsmede van de wijze waarop nazorg georganiseerd wordt.
Aanleiding	:Op 30 maart is het AB akkoord gegaan met het programma voor- en nazorg Omgevingswet. Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Met deze nota wordt het AB op de hoogte gebracht van de voortgang en van de wijze waarop nazorg wordt georganiseerd.
Kernboodschap	:ODZOB ligt op koers met de invoering van de Omgevingswet. Dat blijkt uit de Monitor ODNL, een vragenlijst van de landelijke vereniging van directeuren van omgevingsdiensten, om te toetsen hoe ver de omgevingsdiensten zijn met de voorbereiding op de Omgevingswet, op basis van een set minimum vereisten. Dat we op koers liggen, betekent niet dat alles klaar is en dat de invoering per 1 januari 2024 vlekkeloos zal verlopen. Voor verschillende zaken blijft aandacht nodig. Daarnaast brengt een dergelijke transitie onvermijdelijk risico's en uitdagingen met zich mee. Daarom is nazorg van belang. Daarom is een proces ontwikkeld voor het oplossen van knelpunten en het beantwoorden van interne en externe vragen door het interventieteam Omgevingswet, een multidisciplinair team met alle benodigde vakdeskundigheid.
Toelichting	:De Monitor ODNL bestaat uit vragen over een achttal thema's. Per thema is de stand van zaken eind september beantwoord. De belangrijkste resultaten en aandachtspunten per thema zijn hieronder samengevat: 1. De benodigde ICT-voorzieningen zijn aanwezig, operationeel en getoetst. <u>Resultaten:</u> De ICT-voorzieningen zijn operationeel en functioneren op basis van de vastgestelde werkprocessen en – instructies voor de producten van de Omgevingswet. De systemen zijn uitgebreid getest. Er vinden trainingen

plaats. Sjablonen worden ingebouwd. Vanaf 1 november werken we voor WABO-aanvragen zoveel mogelijk met de samenwerkingsfunctionaliteit (SWF) en de regionaal afgesproken ketenprocessen. Vanaf 1 december werken we voor alle WABO-aanvragen met deze functionaliteit.

Aandachtspunten:

De laatste maanden voor de invoering wordt er volop getest. Met het testen worden problemen zichtbaar en stellen we een en ander tijdig bij. Ook vinden regionaal ketentesten plaats in samenwerking met deelnemers en ketenpartners. Het inbouwen van sjablonen met vakspecifieke informatie is nog niet 100% gereed.

2. Er zijn afspraken gemaakt met de bevoegde gezagen over doorsturen van aanvragen en omgevingsoverleg en deze zijn vormgegeven.

Resultaten:

Er zijn afspraken gemaakt over het doorgeleiden van aanvragen, verzoeken, meldingen en informatieplichten. De regionale omgevingstafel, waarop complexe initiatieven, waarbij advies van meerdere ketenpartners nodig is, is gestart op 26 oktober.

Aandachtspunten:

Met twee deelnemers, die niet meedoen aan de regionale omgevingstafel, worden separate afspraken gemaakt.

3. Overdracht basistakenpakket Omgevingswet.

Resultaten:

Op dit moment zijn nog niet alle basistaken overgedragen. De ODZOB overlegt met een aantal deelnemers om de resterende basistaken geheel over te dragen aan de dienst per 1 januari 2024.

Aandachtspunten:

Erop toezien dat de laatste resterende basistaken ook daadwerkelijk zijn overgedragen per 1 januari.

4. Maatregelen m.b.t. het halen van de behandeltermijnen.

Resultaten:

In de regionale samenwerkingsafspraken zitten afspraken over de doorlooptijden in het ketenproces en de advies- en behandeltermijnen.

Aandachtspunten:

De wijze waarop hier intern op gemonitord gaat worden vraagt nog aandacht.

5. Voldoende financiële middelen.

Resultaten:

Voor de voorbereiding op de Omgevingswet zijn voldoende middelen beschikbaar. De structurele effecten gaan we monitoren. Voor leges is informatie verschaft over de omvang van onze kosten. Ook is bepaald hoe

we onze deelnemers van de informatie voorzien, die nodig is voor het berekenen van leges.

Aandachtspunten:

Monitoring structurele effecten uitvoering Omgevingswet.

6. Verbeteren vergunningverlening, toezicht en handhaving en het dienstverleningsniveau.

Resultaten:

De werkprocessen zijn ingericht op adequate dienstverlening, inclusief het interne proces voor het afhandelen van interne en externe vragen door de backoffice, door het interventieteam Omgevingswet, dat fungeert als multidisciplinaire helpdesk (zie daarvoor ook de uitleg in de alinea onder de kop 'Nazorg'). Er is een handreiking voor de toepassing van bruidsschatregels opgesteld. Er vinden vaardigheidstrainingen plaats alsmede instructies over de nieuwe werkwijze en processen. Er is een uitvoeringskader voor de uitvoering van bodemtaken.

Aandachtspunten:

Op verschillende vakgebieden zijn nog vakspecifieke cursussen nodig, dit vraagt ook in 2024 aandacht. Indieningsvereisten zijn nog niet compleet in het DSO en het werken hiermee vraagt nog oefening. Mandaatregelingen dienen door enkele gemeenten aangepast te worden.

7. De gelijktijdige inwerkingtreding van de Wkb (Wet kwaliteitsborging bouwen) en de Omgevingswet geeft een aanvullende druk op gemeenten en omgevingsdiensten.

Resultaten:

De werkprocessen voor de Wkb zijn in hoofdlijnen ingericht.

Aandachtspunten:

Voor Laarbeek en Provincie vindt nog maatwerk plaats, waarna het volledig inrichten van deze processen kan worden afgerond.

8. Ontwikkelen van adviesrol en invullen monitoring/evaluatie.

Resultaten:

Voor verschillende milieuthema's zijn handreikingen opgesteld voor het opnemen van regels in omgevingsplannen. Daarnaast zijn alle deelnemers voorzien van een handreiking over de wijze waarop regels uit de bruidsschat kunnen worden overgenomen, geschrapt of herzien in het omgevingsplan.

Aandachtspunten:

Met het instrument BOPA (buitenplanse omgevingsplan activiteit) moet nog ervaring worden opgedaan en is opleiding noodzakelijk, dit wordt opgepakt in 2024.

Nazorg

We verwachten veel vragen voor en na de invoering van de Omgevingswet, zowel intern als extern. Ook zal niet alles vlekkeloos verlopen. Daarom is het belangrijk dat nazorg goed georganiseerd wordt. Daartoe is een proces ingericht en is een multidisciplinair interventieteam samengesteld, bestaande uit collega's met verschillende deskundigheden, zodat adequaat antwoord kan worden geformuleerd op vragen. Het team maakt gebruik van en voedt FAQ (registratie van vraag en antwoord) die landelijk ook wordt ontwikkeld om dubbel werk te voorkomen.

Het interventieteam heeft ook de taak proactief problemen te signaleren en op te lossen.

Voor het proces, dat kort cyclisch plaatsvindt, wordt gebruik gemaakt van het afhandelingsysteem Topdesk. Externe vragen van deelnemers worden ook via dit systeem ingebracht, zodat een efficiënte en snelle afhandeling wordt bevorderd en het resultaat in de vorm van vraag & antwoord combinaties kan worden ontsloten. De inzet van de beantwoording van interne vragen wordt bekostigd vanuit het programma voor- en nazorg Omgevingswet. De beantwoording van vragen van deelnemers wordt bekostigd vanuit de werkprogramma's.

Vragen van initiatiefnemers of inwoners komen terecht bij de frontoffice van deelnemers en worden zo nodig door deelnemers via het systeem (te ontwikkelen online formulier) of mail (omgevingswet@odzob.nl) naar het interventieteam doorgeleid.

Vervolg/

Communicatie

:Over nog aan te vullen samenwerkingsafspraken en de concrete werkwijze van het interventieteam wordt separaat met de deelnemers gecommuniceerd.

Bijlagen

- Geen.

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 30 november 2023

Vertrouwelijk :Nee

Onderwerp :Publicatie AB-vergaderstukken op website

Kennisnemen van :

- Vanaf heden zijn de AB-vergaderstukken vanaf januari 2023 op de website www.odzob.nl/bestuur gepubliceerd. Deze vergaderstukken zijn pdf's en deze zijn nog niet geheel digitoegankelijk.
- Vanaf medio 2024 worden AB-vergaderstukken digitoegankelijk gepubliceerd op website www.odzob.nl/bestuur.
- Voor AB-vergaderingen die zijn gehouden voor 2023 zijn de vergaderstukken opvraagbaar. Dit wordt vermeld op de website (Voor het opvragen van vergaderstukken van het AB kunt u mailen naar: secretariaat@odzob.nl).

Aanleiding :In artikel 8 van het Reglement van Orde van het AB is geregeld dat de AB-vergaderstukken op de website moeten worden geplaatst: De secretaris draagt er zorg voor, dat de in artikel 7 genoemde stukken [oproepingsbrief met de agenda en de daarvoor in aanmerking komende op de agenda betrekking hebbende bescheiden], alsmede andere daarvoor in aanmerking komende stukken, ten minste één week voor de vergadering voor eenieder ter inzage worden gelegd op het kantoor van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant en uiterlijk dan digitaal beschikbaar zijn via de website van de Omgevingsdienst.

Omdat de pdf's van de AB-vergaderstukken nog niet voldoen aan de digitoegankelijkheidseisen werden deze stukken momenteel niet openbaar geplaatst op de website maar waren opvraagbaar ('Voor het opvragen van vergaderstukken van het AB kunt u mailen naar: secretariaat@odzob.nl').

Om volledig te voldoen aan onze eigen GR en RvO moeten de AB-vergaderstukken op de website van ODZOB worden geplaatst ook als deze nog niet aan de digitale toegankelijkheid voldoen.

Kernboodschap :Vanaf heden zullen de openbare AB-vergaderstukken, uiterlijk een week voorafgaand aan de vergadering, worden gepubliceerd op www.odzob.nl/bestuur (bij de datum van de betreffende AB-vergadering). Vanaf medio 2024 worden deze openbare AB-vergaderstukken digitoegankelijk aangeboden op de website.

Toelichting :Overheidsorganisaties moeten hun websites en apps toegankelijk maken en houden. En ze moeten voor al die websites en apps verklaringen publiceren. Dat staat in de Wet digitale overheid (Wdo). Het Tijdelijk Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid is omgezet naar de Wet digitale overheid. Zo is de Wdo vanaf 1 juli de wettelijke grondslag voor het Besluit geworden. Met de inwerkingtreding van de Wdo verandert er niets aan de wettelijke verplichting, vervalt het woordje 'Tijdelijk' en blijft het Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid van kracht.

De inspanningen zitten bij ODZOB met name nog in de PDF's die nog niet allemaal digitoegankelijk zijn. Zie hiervoor het ODZOB-onderzoeksrapport digitoegankelijkheid uit 2020 in de bijlage. ODZOB wil niet alleen zorgen dat de website voldoet aan wet- en regelgeving maar wil ook zorgdragen voor een stabiele werkwijze rondom dit thema zodat dit wordt verankerd in de organisatie en de website digitaal toegankelijk is én blijft. De ODZOB blijft daarom werken aan verbetering van de toegankelijkheid om te voldoen aan de wettelijke verplichting. Hiervoor zijn bij ODZOB nog een aantal inspanningen nodig waaronder toegankelijke templates en het trainen van medewerkers hoe je producten digitaal toegankelijk maakt. Hier wordt in 2024 invulling aan gegeven, de verwachting is dat medio 2024 bestanden digitoegankelijk kunnen worden aangeboden via de website.

**Vervolg/
Communicatie** :Via <https://odzob.nl/toegankelijkheid> is de huidige toegankelijkheidsverklaring voor websitebezoekers van de ODZOB te bekijken. In 2024 volgt er een nieuwe onafhankelijke toetsing.

Bijlagen

- Onderzoeksrapport digitoegankelijkheid

Vergadering Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant d.d. 30 november 2023

Vertrouwelijk : Nee

Onderwerp : Fitte organisatie – medewerkersonderzoek (MO)

Kennismemen van bijgevoegde projectopdracht voor het medewerkersonderzoek (MO)

Aanleiding

Naar aanleiding van de vaststelling van de herziene begroting 2023 en begroting 2024 heeft het AB op 14 september jl. gesproken over het plan Naar een fitte organisatie.

De directe aanleiding voor het plan Naar een fitte organisatie is de aanpak van het (hoge) ziekteverzuim van de medewerkers. Het AB concludeert dat een degelijke probleemanalyse die breed inzoomt op de onderliggende oorzaken, ontbreekt. Niet alleen de fysieke gezondheid, maar ook de vitaliteit en welzijn in algemene zin dienen aan bod te komen, naast de aspecten die verband houden met een gedegen bedrijfsvoering. Het AB heeft ingestemd met een DB-voorstel om een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uit te laten voeren met veel ruimte voor inbreng van alle medewerkers. De inbreng vanuit de organisatie is ook van groot belang bij de opzet van het onderzoek: er is een bottom-up benadering met een klankbordgroep die een reële afspiegeling vormt van de hele organisatie.

Het resultaat van het onderzoek kan als nulmeting dienen voor een verdere aanpak en is daarmee één van de maatregelen uit het plan Naar een fitte organisatie dat nu wordt voortgezet.

Omdat de term medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) inmiddels is achterhaald, zullen we in het vervolg de term medewerkersonderzoek (MO) gaan gebruiken. We bedoelen daarmee inhoudelijk hetzelfde.

Kernboodschap

Het doel van het MO is om te komen tot een degelijke probleemanalyse die breed inzoomt op de onderliggende oorzaken, waarbij niet alleen fysieke gezondheid, maar ook vitaliteit en welzijn in

algemene zin aan bod dienen te komen, naast de aspecten die verband houden met een gedegen bedrijfsvoering.

Op basis van de inzichten van het MO kunnen enerzijds gericht maatregelen worden genomen om de organisatie 'fitter' te maken (aanscherping Plan 'Naar een fitte organisatie') en anderzijds kunnen de inzichten helpen om gericht acties te nemen om het werkgeluk en de betrokkenheid van onze medewerkers te vergroten.

Toelichting

Om inzicht te krijgen in de hierboven beschreven aspecten die de grondslag vormen van de probleemanalyse en daarnaast in beeld te brengen wat eventuele (andere) zorgen zijn die spelen en welke wensen en behoeften er zijn bij de medewerkers zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Het meten van de mate van algemene tevredenheid van onze medewerkers met betrekking tot hun werk, werkomgeving en organisatie.
- Het meten van de werkbeleving, waarbij zowel naar binnen als naar buiten wordt gekeken (hoe ervaren de medewerkers de samenwerking met de deelnemers c.q. het werken voor de deelnemers).
- Het identificeren van de belangrijkste factoren die van invloed zijn op de tevredenheid en betrokkenheid van medewerkers.
- Het verkrijgen van inzicht in de sterke punten van de organisatie die moeten worden behouden en de verbeterpunten die moeten worden aangepakt.
- Het verzamelen van feedback en suggesties van medewerkers om de werkomgeving en organisatie te verbeteren.
- Het formuleren van actiegerichte aanbevelingen en actieplannen op basis van de onderzoeksresultaten en gegeven feedback (verbeter ideeën), om de medewerkerstevredenheid en betrokkenheid te verbeteren, en de aanpak *Naar een fitte organisatie* aan te scherpen.

De projectorganisatie voor het MO ziet er als volgt uit:

- Er is een projectgroep opgezet waarin een kernteam (DT-lid Dienstverlening, directiesecretaris, projectleider P&O, adviseur team communicatie) en een klankbordgroep (afspiegeling organisatie: OR-leden, medewerkers VTH & DV, manager VTH) het MO gezamenlijk voorbereiden.
- De projectgroep heeft veel aandacht voor breed draagvlak, commitment van het management en een goed communicatie- en implementatieplan.

Vervolg / Communicatie

De volgende planning wordt gehanteerd:

1. Voorbereiding (laatste week september t/m kerst 2023)
2. Gegevens verzamelen & analyseren (januari 2024)
3. Opvolging (februari t/m augustus 2024)

4. Herhalen MO (binnen 2 tot 3 jaar): het MO kan een terugkerende interventie zijn om te blijven leren en verbeteren

Bijlagen

- Projectopdracht medewerkersonderzoek

Projectopdracht Medewerkersonderzoek (MO)

Aanleiding

Naar aanleiding van de vaststelling van de herziene begroting 2023 en begroting 2024 heeft het AB op 14 september jl. gesproken over het plan Naar een fitte organisatie.

De directe aanleiding voor het plan Naar een fitte organisatie is de aanpak van het (hoge) ziekteverzuim van de medewerkers. Het AB concludeert dat een degelijke probleemanalyse die breed inzoomt op de onderliggende oorzaken, ontbreekt. Niet alleen de fysieke gezondheid, maar ook de vitaliteit en welzijn in algemene zin dienen aan bod te komen, naast de aspecten die verband houden met een gedegen bedrijfsvoering. Het AB heeft ingestemd met het DB-voorstel om een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uit te laten voeren met veel ruimte voor inbreng van alle medewerkers. De inbreng vanuit de organisatie is ook van groot belang bij de opzet van het onderzoek: er is een bottom-up benadering met een klankbordgroep die een reële afspiegeling vormt van de hele organisatie.

Het resultaat van het onderzoek kan als nulmeting dienen voor een verdere aanpak en is daarmee één van de maatregelen uit het plan Naar een fitte organisatie dat nu wordt voortgezet.

Omdat de term medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) inmiddels is achterhaald, zullen we in het vervolg de term medewerkersonderzoek (MO) gaan gebruiken. We bedoelen daarmee inhoudelijk hetzelfde.

Het dagelijks bestuur is de bestuurlijk opdrachtgever van het MO, en heeft aangegeven te willen weten wat eventuele zorgen, wensen en behoeften zijn van de medewerkers. Het MO stelt onze organisatie in staat om feedback van alle 260 medewerkers van de ODZOB te verzamelen. Dit gaat ons helpen om onze sterke punten te benadrukken en de punten die verbeterd kunnen worden, aan te pakken. Uiteindelijk zal dit bijdragen aan een fitte organisatie waar mensen zich prettig voelen, en waar werkgeluk een prominente plek heeft.

Aanpak / Proces

Opbouw projectorganisatie. Het proces om te komen tot een MO en de daarbij behorende vragenlijst wordt 'van onderop' vormgegeven. Er is een kernteam (ambtelijk opdrachtgever, projectleider, directiesecretaris en medewerkers communicatie) en een klankbordgroep (leden OR, manager VTH en medewerkers uit de clusters VTH en DV). Samen vormen zij de projectgroep.

Breed draagvlak. We moeten zorgen voor een breed draagvlak, niet alleen onder het management en de OR maar ook onder de medewerkers zelf. Dat doen we door de doelstellingen van het MO samen met een afspiegeling van de organisatie (projectgroep) vorm te geven. Daarnaast zullen we vanuit de projectgroep een communicatieplan opstellen, waarin de doelstellingen en betekenis van het onderzoek centraal staan. We zullen continu, gedurende het gehele proces, duidelijk blijven maken wat de positieve effecten op het dagelijks werk kunnen zijn (iemand moet weten: "what's in it for me"). Daarnaast heeft de klankbordgroep ook de rol van ambassadeur en spin in het web, om tijdig signalen door te geven zodat we (indien noodzakelijk) hier op in kunnen spelen. Het MO is van, voor en door de medewerkers en kan als tool gebruikt worden om het gesprek aan te gaan en de onderlinge samenwerking te verbeteren.

Commitment management. Omdat dit project van onderop wordt vormgegeven is het belangrijk om ook in verbinding te blijven met en commitment te krijgen van het management, zodat zij zich (mede-)eigenaar voelen van het proces. Dit doen we door een DT-lid en MT-lid zitting te laten nemen in de projectgroep. Vervolgens wordt de projectopdracht zowel in DT als MT geagendeerd, alvorens de definitieve versie voor het DB op te maken. Het eindresultaat van het MO is een product van ons allemaal.

Vaststellen doelstellingen. Het is belangrijk om van tevoren als organisatie vast te stellen welke doelen we willen bereiken. In deze projectopdracht zijn de doelstellingen samen met een afspiegeling van de organisatie (projectgroep) vormgegeven. Daarnaast wordt er instemming gevraagd aan DT en OR voordat de projectopdracht aan het DB wordt aangeboden.

Terugkerende interventie. Als lerende organisatie is het MO een terugkerende interventie om als organisatie te blijven leren en verbeteren. Medewerkers maken tijd vrij om hun mening te geven. Het is belangrijk dat medewerkers zich gehoord voelen en ervaren dat er zorgvuldig wordt gekeken naar de opvolging van de resultaten van het MO. Door medewerkers te betrekken bij de opvolging voelen ze zich ook onderdeel van het plan: samen verantwoordelijk. Daarbij kan het helpen om regelmatig (afhankelijk van het verandertempo) te meten, om in de gaten te houden wat er speelt en te zien of de opvolging van de resultaten het gewenste effect heeft. Ons advies is om het MO binnen 2, uiterlijk 3 jaar, te herhalen.

Communicatie. Communicatie is van essentieel belang, zeker gezien het feit dat dit een bestuurlijke opdracht betreft. Er moet duidelijk (en op tijd) gecommuniceerd worden over het onderzoek dat eraan komt, wat het doel is, wat het betekent voor een individuele medewerker en wat er gaat gebeuren met de resultaten (opvolging). In het communicatieplan staan de verschillende communicatiemomenten en -middelen gepland.

Tijdsplanning (3-1-8). De focus van het tijdsplan ligt op de voorbereiding en we nemen ruim de tijd voor de opvolging. Een goed voorbeeld voor een meting is 3 maanden voor commitment, voorbereiding en communicatie, 1 maand voor het onderzoek zelf en de eerste analyse van de resultaten en 8 maanden voor de opvolging.

Opvolging. Opvolging van de resultaten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid die het beste in bestaande overleggen kan worden belegd. Vooraf moet worden nagedacht hoe we de resultaten uit het onderzoek zullen oppakken en opvolgen. De projectgroep zal hier het initiatief toe nemen.

Professionele aanpak door externe partij. Medewerkers verwachten dat het MO 100% zorgvuldig en professioneel wordt uitgevoerd. Het uitbesteden aan een externe partij geeft het signaal dat we het onderzoek serieus nemen en heeft een aantal voordelen. Zo kan de partij helpen met de inrichting van het onderzoek (juiste vragen en interpretatie van de resultaten) en is benchmarking met andere partijen mogelijk. Dit is van belang om de juiste prioriteiten te kunnen stellen. Daarnaast is de anonimiteit gewaarborgd en kan het onderzoek na een bepaalde periode herhaald worden.

Doelstellingen

De directe aanleiding voor het plan 'Naar een fitte organisatie' is het hoge verzuim. Dit kent verschillende mogelijke oorzaken. Het is belangrijk voor de ODZOB om deze oorzaken te identificeren en aan te pakken. Mogelijke oorzaken voor een hoog verzuim zijn bijvoorbeeld een verminderd werkplezier en sfeer op de werkvloer of een toegenomen werkdruk. Maar ook het ontbreken van een duidelijke koers en heldere doelstellingen binnen een organisatie, het gebrek aan betrokkenheid en vertrouwen kunnen leiden tot een hoog verzuim.

Het doel van het MO is om te komen tot een degelijke probleemanalyse die breed inzoomt op de onderliggende oorzaken, waarbij niet alleen fysieke gezondheid, maar ook vitaliteit en welzijn in algemene zin aan bod dienen te komen, naast de aspecten die verband houden met een gedegen bedrijfsvoering.

Om inzicht te krijgen in deze aspecten en daarnaast in beeld te brengen wat eventuele (andere) zorgen zijn die spelen en welke wensen en behoeften er zijn bij de medewerkers zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- a) Het meten van de mate van tevredenheid van onze medewerkers met betrekking tot hun werk, werkomgeving en organisatie.
- b) Het meten van de werkbeleving, waarbij zowel naar binnen als naar buiten gekeken (hoe ervaren de medewerkers de samenwerking met de deelnemers c.q. het werken voor de deelnemers).

- c) Het identificeren van de belangrijkste factoren die van invloed zijn op de tevredenheid en betrokkenheid van medewerkers.
- d) Het verkrijgen van inzicht in de sterke punten van de organisatie die moeten worden behouden en de verbeterpunten die moeten worden aangepakt.
- e) Het verzamelen van feedback en suggesties van medewerkers om de werkomgeving en organisatie te verbeteren.
- f) Het formuleren van actiegerichte aanbevelingen en actieplannen op basis van de onderzoeksresultaten en gegeven feedback (verbeter ideeën), om de medewerkerstevredenheid en betrokkenheid te verbeteren, en de aanpak *Naar een fitte organisatie* aan te scherpen.

Onderzoeksopzet

Surveyontwikkeling

Er zal een 'brede' en uitgebreide vragenlijst ontwikkeld worden die verband houdt met de tevredenheid en betrokkenheid van medewerkers. Alle relevante informatie wordt opgehaald om uiteindelijk inzicht te krijgen in de hierboven geformuleerde doelstellingen. De enquête zal vragen bevatten over verschillende aspecten van het werk, waaronder:

- i. tevredenheid over functie & werk (autonomie, samenwerking in het team, functie-inhoud, motivatie, balans tussen werk en privéleven);
- ii. tevredenheid over de samenwerking met deelnemers (werkafspraken en -processen, efficiëntie van de huidige werkwijze, nakomen van afspraken);
- iii. tevredenheid over management (als definitie 'management' wordt het organogram aangehouden), denk aan de softe kant (communicatie, verbinding, relatie, interesse) en harde kant (inhoudelijk, duidelijke koers, beslissen) van leiderschap. Daarnaast moet er aandacht zijn voor de organisatiestructuur (wat vindt men hiervan);
- iv. tevredenheid over groeimogelijkheden (ruimte tot professionele ontwikkeling): doorgroeimogelijkheden, ontwikkelmogelijkheden (training & opleiding), feedback (in de geest van 'het goede gesprek'), waardering (erkenning/gesteund door manager), hoe staat het met binden & boeien?;
- v. tevredenheid over 'de werkplek': werksfeer, middelen, ICT-systemen (hardware, software en data kwaliteit) en eventueel tevredenheid over de huidige locatie (kantoor Wal 28);
- vi. tevredenheid over gezondheid & welzijn: (financiële) waardering, psychologische veiligheid, fysieke veiligheid en werkdruk;
- vii. tevredenheid over (het vertrouwen in) de organisatie: cultuur, werktevredenheid, verbondenheid, betrokkenheid, match met kernwaarden/missie & visie.

Naast een enquête kunnen ook andere instrumenten ingezet worden om de doelstellingen te behalen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan interviews of groepsessies met een deel van de medewerkers van de ODZOB. Dit laten we over aan het inzicht van de externe partij die we gaan aantrekken om dit MO uit te voeren.

Gegevensverzameling

We willen een zo hoog mogelijke respons bereiken onder de medewerkers van de ODZOB. Uit eerder gehouden onderzoeken (MTO 2016 en HPO 2022) blijkt dat het garanderen van de anonimiteit en vertrouwelijkheid een kritische succesfactor is voor het behalen van een hoge respons. Ook moeten de medewerkers het gevoel hebben dat zij echt alles hebben kunnen zeggen. Daarom moet er in de enquête voldoende ruimte zijn voor opmerkingen (open velden). Ook is een randvoorwaarde dat de medewerkers acties zien voortvloeien uit het MO (verwachtingenmanagement). Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gehele organisatie. Hierover straks meer in de paragraaf *communicatie en mogelijke risico's*.

Leveranciersselectie

Uitgaande van een brede marktconsultatie met 7 partijen, zijn twee partijen uitgenodigd om hun aanpak te presenteren aan de projectgroep. Hierbij is, op basis van vooraf geformuleerde selectiecriteria (waaronder de methodologie en dienstverlening, mogelijkheden tot benchmarking en prijs) een keuze gemaakt voor de InternetSpiegel van Effectory.

De kostenraming bedraagt circa € 25.000,- excl. BTW, zodat een onderhandse enkelvoudige aanbesteding mogelijk is.

Gegevensanalyse

Na het verzamelen van de gegevens zullen grondige analyses uitgevoerd moeten worden om trends, patronen en correlaties te identificeren. Er zullen zowel kwantitatieve als kwalitatieve gegevens geanalyseerd moeten worden om een diepgaand begrip te krijgen van de in de doelstellingen geformuleerde punten in relatie tot de medewerkerstevredenheid.

Rapportage en aanbevelingen

Er volgt een rapportage met de resultaten van het onderzoek. Deze rapportage zal worden gepresenteerd in een gezamenlijke sessie aan het DT/MT, OR en de projectgroep. De presentatie aan de medewerkers vindt plenair en in teamverband plaats. Ook zal separaat het DB worden geïnformeerd.

Scope

Het MO zal betrekking hebben op alle 260 medewerkers binnen de organisatie, inclusief payroll (fulltime, parttime en tijdelijke) medewerkers. Er zal aandacht zijn om ook de medewerkers die langdurig thuis zitten de gelegenheid te geven deze vragenlijst in te vullen.

Planning

Zoals in de paragraaf *aanpak & proces* reeds aangehaald, willen we 3 maanden uittrekken voor de *voorbereiding, commitment en communicatie*. Deze fase is inmiddels in volle gang. Het streven is om dit jaar nog een vragenlijst te verzenden (uiterlijk in de week van 4 december a.s.). Echter de kwaliteit gaat boven de snelheid (uiterlijk in de week van 8 januari

a.s.). We verwachten daarom dat het MO uitgevoerd kan worden volgens de volgende planning:

- ✓ Fase 1A: optuigen projectgroep en schrijven gezamenlijke projectopdracht (start laatste week september, deadline projectopdracht 19 oktober 2023)
- ✓ Fase 1B: uitvraag en komen tot opdracht (deadline eind oktober 2023)
- ✓ Fase 1C: plan van aanpak (beschrijving proces in de tijd, methodologie) door opdrachtnemer (deadline medio november 2023)
- ✓ Fase 2: voorbereiding (surveyontwikkeling), commitment en communicatie (deadline eind december 2023)
- ✓ Fase 3: gegevensverzameling (deadline medio januari 2024)
- ✓ Fase 4: gegevensanalyse (deadline eind januari 2024)
- ✓ Fase 5: rapportage en aanbevelingen (presentaties DT/MT/OR/projectgroep, medewerkers/teams en DB) (deadline eind februari 2024)
- ✓ Fase 6: opvolging aanbevelingen (vanaf februari 2024)
- ✓ Fase 7: evaluatie en follow up (doorlopend en tenminste tot en met najaar 2024)

Budget

De kosten voor het laten uitvoeren van het Medewerkersonderzoek door Effactory zijn naar verwachting ongeveer € 25.000,- excl. BTW. De interne uren die we ter beschikking stellen om de vragenlijst in te vullen zullen uit de lopende begroting worden bekostigd.

Taken & verantwoordelijkheden

Er is een projectgroep samengesteld om enerzijds te komen tot een projectopdracht en anderzijds dit onderzoek uit te laten voeren door een externe partij (inhoud en proces bewaken). De projectgroep bestaat uit een kernteam en klankbordgroep. Het kernteam:

- a. Ambtelijk opdrachtgever (Miranda Noordermeer/Frank Piepers), verantwoordelijk voor de uitvoering van de opdracht;
- b. Directiesecretaris (Mark van der Ven), is de verbinding tussen DB/AB en organisatie;
- c. team P&O (Has van Helvoort), verantwoordelijk voor de zorgvuldige uitvoering van het project (projectleiding);
- d. team Communicatie (Anita van den Broek/Heidi Plettenberg), mede verantwoordelijk voor het opstellen van een communicatieplan, en het verzorgen van de communicatie.

De klankbordgroep bestaat uit een afvaardiging van de werkvloer: leden OR (maximaal 4 personen), medewerkers VTH (maximaal 3 personen), medewerkers DV (maximaal 2 personen) en 1 manager VTH. Zij denken mee bij het opstellen van de vragenlijst en vervullen een ambassadeursfunctie. Daarnaast geven zij ook signalen van de werkvloer door die betrekking hebben op het proces van het MO zodat hier (indien noodzakelijk) op ingespeeld kan worden.

Communicatie & mogelijke risico's

De communicatie en framing van het MO is cruciaal voor het succes van dit project. Zo is het MO een bestuurlijke opdracht en is uitgesproken dat dit MO van onderop tot stand moet komen.

Het is belangrijk om te benoemen dat gezamenlijk invulling wordt gegeven aan de resultaten van dit MO. De klankbordgroep zal op basis van de resultaten van dit MO een advies met aanbevelingen uitbrengen aan het directieteam voor verdere actie. Het MO is voor medewerkers van de ODZOB de kans om constructief mee te denken en te werken aan een betere organisatie. Bovenstaande zal in de tweede week van oktober meegedeeld worden aan de medewerkers.

Verder zullen de leden van de klankbordgroep tijdens de looptijd van het MO een ambassadeursrol vervullen om nut, noodzaak en het belang te benadrukken. Zij zullen erop toezien dat zorgvuldig wordt omgegaan met de opvolging van de resultaten en aanbevelingen. Ook moeten zij vooral signalen uit de organisatie oppikken en delen in de projectgroep om hierop te anticiperen om de voortgang van het MO-proces hiermee te waarborgen.

Kortom, continue communicatie en goede framing voor, tijdens en na het MO (in alle fasen) vanuit de projectgroep naar alle 260 medewerkers is essentieel voor het succes van dit project. We zullen diverse communicatiemiddelen inzetten, waaronder e-mails, intranetberichten, teambijeenkomsten en presentaties om iedereen op de hoogte te brengen en te houden van de voortgang en resultaten van het MO.

Samenvatting risico's:

Lage respons: Er bestaat een risico dat onvoldoende medewerkers deelnemen aan het onderzoek voor een voldoende betrouwbaarheidsniveau van de uitkomsten. Om dit risico te minimaliseren wordt (met hulp van het externe bureau) benoemd hoe de anonimiteit gewaarborgd wordt. Daarnaast wordt in het communicatieplan opgenomen hoe we alle medewerkers willen gaan bereiken voor goede uitleg over het MO en het (tijdig) invullen van de vragenlijst om de respons zo hoog mogelijk te laten zijn.

Onvoldoende opvolging aanbevelingen: Het is belangrijk dat de aanbevelingen serieus worden opgepakt. Het risico van onvoldoende opvolging kan worden aangepakt door een toegewijde OR, management en DB voor de follow up van de aanbevelingen.

Conclusie

Dit medewerkersonderzoek (MO) is een belangrijke stap om inzicht te krijgen in wat er speelt op de werkvloer van de ODZOB: een degelijke analyse die breed inzoomt op een aantal aspecten, waaronder fysieke gezondheid, vitaliteit en welzijn in algemene zin.

Dit zal enerzijds input zijn voor het plan 'Naar een fitte organisatie' en anderzijds kunnen op basis van deze inzichten gerichte maatregelen worden getroffen om de betrokkenheid en het werkgeluk van onze medewerkers te verbeteren.

We kijken ernaar uit om dit project samen (met de deskundigheid van InternetSpiegel/Effectory als externe adviseur) van onderop op te pakken en de resultaten te gebruiken om onze organisatie te versterken.

Indien akkoord, vragen wij instemming met deze projectopdracht, zodat we samen met Effectory verder kunnen met de uitvoering van het MO.

Namens de projectgroep,

Miranda Noordermeer

Has van Helvoort